

"نؤقلئت"

حهسار و سهگهكانى باوكم

شئرزاد ههسهن

*نهومتا گوئيم لئيانه چى دهكهن، هاوار و قئژهى ئهوانه.. كه كاسيان

کردووم، گویم له نألین و گریه و زاریانه، نه عرته و داد و فوغان، سینهکوتان.. کرو و زانوه و قژر نینهوه.. به هر ده نینۆک پیستیکی تهنگی روومەت و بهرمل دادهمألن.. زریکهی ئەوانه وەك كیم و زوون و خویناو له هەردوو گویمهوه دەرژین.

کئ هیهه نألین و گریانی بهکۆل و دئی دایک و خوشکهکانی خۆی نهناسیتتهوه؟ ئەو نألینهی که هیشتا هەراش نهبووبووم پئی ئاشنا بووم.. گریانی ههمیشه ناماده.. بهی واده و سهعات.. له وخت و ناوختدا.. شهوههای شهو گویم لهو گریانه خنکاوهی دایکان و خوشکهکانم بووه، له کهلین و درزی دەرگا و پهنجهرهی ژووره تاریک و داخراو مکانهوه دهگهیشته گویم، له تاو حەزەمت و حەبیەت و شەرم و گریانی خوشکه تەنیاکانم هەر دوو پهنجەهی شایەتەمانم دەناخنییه هەر دوو کونی گویمهوه.. ئەومنا هەنووکهش گریه و زاری جەرگیریان هەراسانی کردووم.. هەر تەنها دیوارێک سنووری نێوانمانه.. دیواری گۆمەزێک لێکمان جیا دهکاتهوه.. ئەو دیواری له ناووه.. له سهه لاوه کراندوومه، پهلهخوینه و شکبوو مکانی سهر خشته دەر پهڕبوو مکانی ئەو شهو و رۆژه نهبراونهم دیننهوه یاد، که شهوانه تا دهبووراموه تهختی تهوێلم پێدا دهکیشا، روومەتی قەلشنتیم بهو دیواروه دهنووساند و هونھۆن دهگریام.. سهیره که هیشتا ماوم و نهردووم.. ئەومنام لهئێو گۆمەزی تاریک و شینداردا.. وەلئ هەزار حەیف و مەخابن، که له پهلهپۆ کهوتووم.. تهواو وەك شهمشههکویره به تاریکی راهاتووم.. بهلام چەند به عەزەرتي هەتاوم.. وەك خەونیکي خوش دیتتهوه زهینم، که له کلارپۆژنهی ژووریکي حسارهکهی باوکمدا گەرکم بوو چنگیک له هەتاو.. پڕشنگیک له تیشک راو بکهه.. ئەری ئەوه من بووم خۆرەتاوی هاوین دهپیرژاندم؟ چەند به دل و تاسوقهوه به عەزەرت هەناسهیهکی پاکم..! ئاه.. عومریکه.. عومریکی نهبهی که جگه له تروسکایی پرتهپرتکری مۆمیک، هیچی دیکه تارمایی من له تارمایی سهگهکانی باوکم جوئ ناکاتهوه.. سهگه نهگریسهکانی، سهگه سپله و بهئهسهکهکانی، سپله و زالم دەر هەق به من.. به ئەهەك و وهفادار دەر هەق به باوکم.. وای له لیکي ژههراوی ظن، که سهه دهستهکانم دهخهنه سهه خوروو.

ئەو ژن و کچه بسکدریژ و سینهوالایانه لهودبو ئەم دیواروه.. له کئ دهپارینهوه..؟ له من یان له باوکم؟ له خودای ئاسمانان.. یان له شهیتان.. یاخود له سهگه پیر و نهگریسهکانی؟ تف له منی کهرولال.. گرگن و

خهسیو.. وهی له ههییعت و لاشهی ههلاههلا و دارزیوی باوكم!! وا گویم
 لئیه زیوانه لهعنهتییهکه لئیان دهپارێتهوه.. بێشک ههنوکه بهی فیله ئه
 حهرازامیه دست له سینه و مهمکیان دهکوئیت، نوکورچک له لاران و
 کهفهلئیان دهگرئیت، چی له مجبوری مردوان چاوهری دهگرئیت؟ به
 شهلهشهل به سه گررکاندا باز دهوات، پارسهنگی نامینیت و خوی به
 کیلهکان دهگرێتهوه، چاوبازانه لهو یهخه دروانهوه بو خوارتر دهروانیت..
 وهک پشیلهی نهوسن ئه شهل شههوتبازه به زمان لئوانی تهر دهکات و
 دهیلئینتهوه.. به دهنگی زیقن و ژنانه بئیان دهلئیت:

«دایکانی غههگین.. ئهوتانئ وادهئو ئهه گومزهده.. ئهوتنا کوره
 دلشکاوهکهتان.. خوشکانی ههناسهسارد و نامراد.. ئهوتنا برا بئیهختهکهتان..
 بهر نهفرتی خودا و باوکتان کهوتوه، وادهئو ئهه گومزه و نهمردوه،
 ههر ئهوهیه خههی ئیوه و دارمانی حهسار زوو پیری کرد.. ترس لالی
 کردوه، نهخوشه و له پهلوپۆ کهوتوه، له تاو ئه تاوانه کهورمیه تا
 نیوهشه.. ههندێک جاریش تا بهرهبهیان سهری به دیواره دهکشئ و وهک
 پلنگی زامدار گینگل دهوات و دهنهڕینیت، یهکهیهکه ناوی ههمووتان دینیت..
 بهخشندهیبتان دهخوازیت، من بهرماوهی سهر سفرهی خومی نهدهمی،
 دهمری.. ئه بهی خهههه دهمرئیت، که ئیوه به کور و برای خوتانی نازان..
 دهبا دایکی مېهرهبا و خوشکی خاس بن.. دهبا ماچئکی ئیوه موعجیزه بئیت..
 دهبا له باومش و سوزی ئیوه ببهیری نهئیت!»

بروای پئناکهن.. ناخۆ کئ گوئ له زیوانئکی شههوتباز دهگرئیت؟ زیوانئک
 که ههر ئهه شهوهی به ههموومان باوکمان ناشت، ئهسپه عهه مبییهکهیم
 پئیهخشی تا له ئاست ئه تاوانه، تاوانی کوشتنی باوکمان، ههچ نههرکئینیت و
 لئی بئدهنگ بئیت، نهدهکرا متمانه به پیاوئک.. به زیوانئک بکهه، که ئولفهتی
 به مههگوه گرتوه. ههر ئهه شهوه وهک تارمایی له کهلاوه تاریکهکههی
 خویهه هاته دهرئ، کوتومت وهک مردوویهکی ئه گررستانه لئمان هاته
 پئیشئ، به شهلهشهل هاته سهر تهرمهکه و رۆنیشت وهک ئهوهی نوئزی
 لهسهه بکات، سهری ههپیری، وهک بلئیت بمانژمئرنیت، یهکهیهکه تئمان
 راما، درهنگتر نئگای لهسهه خوشکهکانم دهگواستهوه، یهکهمهجار بوو ببئینم
 بنیادهمئک ئههریمه ناسا چاوانی دهنئو چرئیی تاریکیدا، به دوو باریکه
 ترووسکهی سوور، بدرهوشئنهوه، قورسایئ لهشی خستبووه سهه لاقه
 ساغهکههی، وهک بیهوئیت چهنهه باز نهههک رههه بکات، پههجهی شایهتانههی له
 خوئنهکه وهردا، شامارانه زمانی دهرهئنا و پههجهی خوئناوی خوی

له‌یتته‌وه، کتومت وهك ئەو كەسه‌ی تامی ماست بکات تا بزانی‌ت ناخۆ تر شه یان شیرین، هه‌ستایه سه‌ر پێیان و لاوونیو وهستا، لاسه‌نگ، نارێك، پاش خامۆشییه‌کی دلپروو‌کین زمانی لسته‌وه و به‌دنیه‌دانه گوتی:

«ئهم پیاوه کوژراوه..!»

له‌وه حاالی بووم كه نێتر ئەوه زیوانه و هه‌ر شه ده‌كات، خوشكه‌كانیشم كه هێشتا به‌دهم باوكه‌رۆوه له‌ روومه‌تی خۆیان ده‌دا، خوین و ئاره‌قه به‌ لاجانگیاندا تاله‌موو‌مکانی بسك و كه‌زبیه‌کانیانی به‌یه‌كه‌وه دهنو و ساندن، جێیه‌نجه‌کانیان شین و مۆر به‌سه‌ر لاروومه‌ت و به‌رگه‌ردنیان، هه‌ر هه‌موو سینه‌والا، به‌رویه‌خه‌ دادر او تا به‌ر ئاستی موسڵدان، نه‌ مه‌مكێك و نه‌ دوو.. نه‌ ده.. له‌ به‌ر تریفه‌ی مانگه‌شه‌م‌دا زیوانیان هار و بیئۆقره و سه‌وداسه‌ر كرد، هه‌ر شه‌كه‌ی دووباره‌ كرده‌وه:

« من گوتم ئهم كا‌برایه‌ كوژراوه..!»

هه‌ر هه‌موو خوشكه‌ غه‌ریبه‌كانم به‌ په‌نجه‌ی شایه‌تمانه، سه‌پله و بێمروه‌تانه منیان تاوانبار كرد، زیوان به‌م تۆمه‌ته‌ شاگه‌شكه‌ بوو.. دایكانی دیلم، كه‌ له‌ ده‌له‌مه‌یه‌كه‌وه منیان كرد به‌م كوره‌ چه‌لمه‌نگه‌ی خه‌نجه‌ر له‌ كالان ده‌ر بکێشم و بیوه‌شینم، تا ئەو شه‌وه هانیا‌ن دام له‌ناوی به‌م و بیکۆژم و له‌تو‌کو‌تی بکه‌م و فری‌ی ده‌مه‌ ده‌روه‌ی حسار تا قه‌ل و دال‌ چاوانی هه‌ل بکۆلن، ئەو چاوانه‌ی هه‌ر ئافه‌رمێکی جوانی دیبا، ده‌بوو بۆ هه‌فته‌ی داها‌تو بیکریت، وه‌ك هه‌ر ما‌یێکی جوان.. چه‌ندین جار خوشكه‌كانم و بیستیان ده‌ر مانخواردی بکه‌ن.. وه‌لی بیهوده‌ بوو.. ئەو هه‌ر به‌ مندالی ژه‌هری مار و دوو‌پشك.. ژه‌هری هه‌موو دونیای خواردبوو.. قه‌ت مه‌زنده‌م نه‌ده‌كرد دایكانی زه‌بوونم په‌نجه‌ی تۆمه‌ت بۆ من را‌بکێشن.. من ده‌مزانی هه‌وێداری چ زحمه‌ته‌.. ده‌بوو من قه‌ه‌زی قه‌لای سیخناخ له‌ ژنه‌ ئالۆشدار م‌کانی به‌سه‌ر یه‌كه‌یدا بر‌مینم.. بی ئەوه‌ی بدو‌یت.. هه‌ر به‌ چاو پێی وتم:

«له‌و هه‌موو خوشكه‌ شو‌خانه‌ی خۆت، یه‌كێكیانم پێ بیه‌خشه.»

دووانیان ته‌رمی شكۆداری باوكمیان كرد به‌ بیانوو.. له‌ رازی به‌دنیه‌یادی زیوان تیگه‌یشتن، به‌ر له‌وه‌ی خۆیان به‌سه‌ر ته‌رمه‌كه‌یدا بدن، تا به‌ر پێیان كراسیان دادر ی، ئەوانی دیکه‌یش زۆر بێشه‌رمانه‌ ئانیشکیان ده‌کو‌تا و خۆیان ره‌شپۆش ده‌كرد و چاویان له‌ زیوان زیت ده‌كرده‌وه، به‌ عیشه‌ و نازوه‌ به‌ چوار ده‌وری ته‌رمی به‌هه‌یه‌تیدا هه‌ل‌ده‌په‌رین و تاوانا‌وێك به‌ قه‌رشكه‌ و

زریکه خاموشیی گۆرستانیان دەشکاند. لە ڕموە پەریبەکی نیگەران و تەنیا دەچوون، کە ئاسمان لێیان رەنجابێت و پاش پەروبالکردن و تور ھەڵدان، بێناز، بەسەر ئێو کیل و گۆرانەدا کەوتن، سمت و کەفەلێان دەلمەرزان، سینەیی سپی و سافیان دەدایە بەر تریفەیی مانگ، نەمویرا بلێم «نا»، چی لەو قەیرە خوشکانەم بکەم، کە تا ئێو شەو بۆنی پیاویان نەکردبوو، لە حەییەتدا عاشقانە دەچوو نە گۆر نیروی و کەڵەکیویبەکان و ئەسپەکانی باوکم، ئێو نێر ھیشیلانەیان بەرزبەو ڕام دەکرد، کە باوکە بۆ ڕاو مەشک حەساری لێ پرکردبوون، نەگبەت بوون ئێو خوشکانەم.. تا ئێو شەو ئەودیو شوورە بەرزمەکانی حەساریان نەدیوو.. بیزاری و ھەناسەساردیی ئێوان ھانی دام بیکۆژم.

دەمزانی.. شەوانە تا دوو بەتلی شەو ڕادەشکیت، باول و بوخچە و سندوقەکانی بوراق دەکەنەو و لە دەرزیلەیی سنجاق و میخەکبەند تا دەگا بە ژێرکراس و سوخمە و بابووجی یەمەنی.. لەگەڵ ھەموو تفاق و شەمکی بووکینی دەردنێن و ئەم بەوی دیکەیی پیشان دەدات.. دوای عەتر و بۆن پۆزاندن بەسەر ئێو وردە شتانەدا دەگرین و لە خودا دەپارێنەو پیاویک لە خێلێکی دیکە و لە حەساریکی دیکە ڕێ ھەلە بکات و لە دەرگای بەرز و بلندی قەلای ئێو قەیرە خوشکانەم بەدات.. حەساری باوک: زیندانی کور و کچەکانی، ئەویەلی ئەسپ و ئەستێرەکانی، قەفەزی بولبولەکانی، کۆلیت و کولانەیی سەگ و پشیلە و کەرویشک و کۆترەکانی، یەکەم و دوامەنز لگای ژنەکانی، ئێو شەو.. دوا شەوی بەندی و ئەسارەت بوو.. یەکەم شەوی ھەلفرین و سەر فرازیمان بوو، بەی کوشتنی باوکە نەدەکرا ئازادیان بکەم، شوورە زۆر مەکانی حەسار بێرمینم، لەودیو ھەر فرمیسکیکەو بەزمیەک دەدرموشایەو، دەنیو ھەر زریکە بەکدا پڕ بە ھەر دوو گۆی قاقا و قریووم دەبێست کە وەک قوڵی کانی دەتەقینەو، گۆرستانی سام لێ نیشتوو بوو بە سەیرانی سەر فرازی، زیوانێکی شەل و شەھو مەبازیش بوو بە یەکەمین عاشق و دلداری خوشکە دڵشکاومەکانم، نامەردانە گەرا، زۆر لۆتی و بازاریانە لە ھەر ھەموویان ورد دەبوو، قاچیکی بە دەوری خۆیدا ڕادەکشیا و بەرویشت تێیان ڕادەما، نوقورچکی لە روومەتی، لە کۆلی یەکە بە یەکەیان گیر دەکرد تا بزانیت ھی کامەیان پتر خوینی تی دەزیت، چنگی لە ڕانی زۆریان گیر دەکرد تا بزانیت ھی کامەیان تورتە و ھی کامەشیان لریە و داگەوتوو.. دواجار ئێو بەدەفسالە دەستی خستە سەر زولەپخا، تاوێک بەنجەتووتەمی لە چالی چەناگەیی گیر کرد و پاشان وەک ھەر قومار بازیکی

حەبیبەتان تێك قزقزاین.. ئەو خۆینە نەدەوستا و نەدەمەیی.. نە بە نزا و نماز.. نە بە پەرۆ و پاتال.. زولەیخا مرد و کەچی زیوانی لەعەنتی لە ھەر شەمی خۆی نەدەکووت، ناچار.. ھەر ئەو بەیانییە.. ھیشتا گزنگی نەداوو.. پاش ناشنتی زولەیخا.. «سارا»ی خوشکم سواری ئەسپە عەربییەکە کرد و ھەردووکیانم دەقەبیالی کرد.

وھلی تەواو.. ئیدی تا ماوم ناخەستیمەوہ.. من سەرفرازی و خوشنو و دیدم خواست، بەر نەفرەت و تەف و تانەوتەشەری دایک و خوشک و براکانم و گزیر و کارەکەر و مەیتەرەکان کەوتم، نەمزانی بە کوشنتی ئەو تا ماوم دەکەومە نیو گومەزێک و ھەموو عومریشم، تەمەنی لاویم، لەگەڵ سەگەکانی باوکم بەسەر دەبەم، شەوانیش کە خەم دام دەگرێ، گۆرانییەکانی سەردەمی زووم بێر نەماون، وەک سەگەکانی باوکم دەوەرێ. وەک ئەوانیش لەمووزم دەخەمە نیو لەگەنێکی پڕ لە شۆربا، ئەو شۆربایە دەمووئێواران شەملە ی زیوان لە کۆلانەکەوہ بۆ منی رەت دەکات، تا من جارێک بۆ پارچە ئێسقانیەک دەست لە لەگەنەکە وەر دەدەم، سەگەکان دە جارێک لە بنی لەگەنەکە ھەڵدەسوون، گاز لە پەنجەکانم دەگرن و لێک بەسەر پشتی ھەردوو دەستەکانمدا دەرژێن.. چیم بە خۆم کرد؟ خۆدا ھاوارە.. فریادەرسێک.. من وتم دەیکوژم و ئیدی ئازاد دەبم، سەربەست و بەرمللا، تەف لە رابردوو.. وە ی لە داھاتوو، ئیتر کەس نامی نیت بەسەر ما بەرینیت، تەف لێ بکات، دار لەسەر ما بەشکینیت، قامچی رابوھشینیت، جگەرە لەنیو لەمدا بکوژینیت، مەخاتە جیی ئەسپەکانی و دەستارم پێ بابادت، لە ناعوورەکانی ئاوم پێ دەربھینیت، چالم پێ ھەلبکەنیت و کارێزە و شکەکانم پێ ھەلبدریت و تاوێکو سەر لەنوێ بەمقەنەوہ، وتم دەیکوژم و لە ھاوار و فەرمایشەکانی قوتارم دەبیت، لە قزچۆکی و دەستە نووقاوەکانی، رای دەگرتم و منقرە منقرە حسابی لەگەڵدا دەکردم.. تۆ بلینیت جگە لە من، لەم دونیایەدا، کورێک نەبوونیت باوکی خۆی کوشتینیت..؟ خۆ نە ئەو «نوح» پیغەمبەرە و نە من کورە سەر سەختەکە ی، ئەم بەختەموەر بوو کە شەپۆلێکی شیت ھات و ھەلبیلووشی.. منی دەستەپاچە بە چی بم؟

ئەمەیان گومەزی سەر گۆری باوکمە یان شاری سەگە بەوفاکانی، دەنیو گۆری ناو گومبەتییکی ساردوسر ھاوار دەکەم:

«خوشکانی بێمروتم.. دایکانی سێلە و فریودەرەم رزگارم بکەن.. ئەو مەتا لێرەم.. سەگەکانی باوکم ھەراسانیان کردم!»

ولهی ئهفسوس.. وهرینی ناسازی سهگهکان بهسەر هاوار و نالینمدا زاله، نا.. من کهمی هاوارم بیر ماوه؟ من سهگهکان ئاسا دهوهرم.. لمووز دهخمه نیو لهگهنی شۆر باکه، که بۆنی میزی زیوانهکهمی لی دینت، نهو ز ئیانهی لهبری خزمهتی هەر رۆژیک که دهیکرد، لبریهکم دهخسته ناو چنگی، نهو لیرانهی له گهنجینه شار اوکهی دایهگهوردا دوزیمانوه، بۆنی لاشهی داریوی باوکم و گووی سهگ و میزی خۆم کاسیان کردم، بیچاره بوو.. هیدی هیدی راهاتم، کهستان دیوه لهنیو گۆرینکدا و لهسەر لاشهی باوکی بخوات و بخهویت و بخواتوه، نهو گۆرهی بهم دهست و پهنجانهی خۆم ههلمکهند.

دهبوایه بیکۆرم.. نهو پیاوهی به درێژیی تهمن منی کردیوه سنیبری خوی، سنیبریکی کال، سنیبرییک که تهکه ههتاوی زستانیکی به تهموژ رسمی بکات، هەر نهو رۆژهی که پیم گرت و له گاگۆلکی کهوتم، هەر لهساره کلکی فهقیانهکهیم دهگرت و دهکهوتمه دوا، ساتهم دهکرد و لهپهروو دهکهوتم.. دهبوو نهگرم و نهلیم ئۆف.. دهبوو گۆرج بکهومه سهر ههردوو پێ، جاری واش ههبوو کلکی گۆچانهکهمی دهدايه دهستم، پان سهریکی قامچییه سی زمانهکهمی، تونکهسهگ ئاسا تیی دهخورییم.. به جی دهمام و ههنگاوه وردیلهکانم نهدهگهیشتن به شاشهقاوی نهو.. چ قههریک دله ساواکهمی دهگوشی، سنیبری بالای نهو من و سنیبرمهکهمی لول دها، رۆژانه دهیهها جار له بهر پنیهکانی دهکهوتم، بهسەر نهو کلاشانهیدا دهنوشتاموه که له دوو بهلهمی بچکۆله دهچون، دهبوو زۆرب ه جوانی ههردوو کلاشهکهمی بۆ رابگرم، نهدهبوو ههله بکهم و بشیویم، یهکهم جار راست و پاشان چهپی له پێ دهکرد، به ههوهسی خوی پیی تی دهخستن، هیلاکی دهکردم، ههموو عومری جوانیم له ریزکردن و دانانی کهوشی میوانه هیچهکانی بهسەر برد، یهکه به یهکه نهسهپهکانیم قهشایش دهکرد و یال و بژیانیم به شانیهکی دار دادههانی، چهندین جار بهر لوشکهیان دهادم و دم و ددانهکانم پیر دهیون له خوین، به تهنها من نهموشت، دایکی خۆم.. ههق دایکی خۆم و ههموو زردایکهکانیشم چاویان بز کردیوه، هەر ههموو قهیره خوشکهکانم.. نهوانهی له پشت دیواره نهستورمهکانوه، لهدیو پهنجهره و دهرگا داخراوهکانوه ههناسهی ساردیان ههلهدمژی، ناخی گهر میان ههلهدکیشا و خهونیان به بۆنی پیاویکهوه دهبینی، لهدیو شووره و پهڕژین و پهچه و روو پۆش و عهباوه فهرمایشتی باوکهیان دهبیست، فهرمان لهسەر فهرمان، هەر ههموو برا گرگن و ترسنۆکهکانم، برا

نیرمووک و خەسیوەکانم.. هەر هەموویان نزاخواز بوون و لێم دەپارانەوه، گواپه که من تاکهکەسێک بووم دەمتوانی له شیرین خەودا بیکۆژم، دامنیان دەگرتم و دەکووتنه بەر پێم و دەلآلانەوه، دەستیان له بەر پشتینم رادەگرت و دەسکی خەنجەر مەمیان ماچ کرد، وهی له قەهری خوشکەکانم، نەیدەهێشت کەس.. هیچ نێرێک بیانینیت، من به قاچاغ خەنەم بۆ ئەو خوشکانەم دەکری، که تەمەنیان تراز ابوو، حەزیان دەکرد قژی ماشوورنجیی خۆیانی پێ بشارنەوه، هەر من بووم بەدزیبەوه سووراو و سپیاو و کلچوک و مووکیش و شانەم بۆ یەکه به یەکیان دەکری، ئاوینەهێ تەلخ و ژەنگاوی تا ئاشکرا و پروون روخساری دزیو و ناشرینی خۆیان نەبینن، ئەو هەموو چرچولۆچەیی پشت چاویان و بەرمل و لاروومەتیان، پەلە رەش و ماک و خالەکانی قەیرمیی، وهی لەو خوشکە نەگبەت و هەناسەسارد و خەمگینانەهێ من هەمبوون، ئەو خوشکانەهێ له دایکی خۆم بوون و ئەوانەهێ که زرخوشکم بوون، وهی له حەسەرت و حەژمەت و شەرم و شکانی ئەو ئیوارمیهی به دەوری بیر مەدا هەر دایکێک و به نۆره هەردوو لاقی کچەکهی بلآو دەکردەوه، له هەموویان پیرتریش به دەست و پەنجەیهکی لەرزۆکەوه یەکه به یەکیانی خەتەنه دەکرد، حەسار مەمان بەسەر زریکه و هاواری خوشکەکانەدا وێران دەبوو. هەر ئەومندەم پیکرا دووانیان لەناو کولانەهێ مریشکەکاندا بشار مەوه، یەکیکیان لەناو تەویله و دووانی دیکەیان له سەربان و له هەمووان بچوکتزیشم خستە ناو سندوقی بوراقەکه و دوو سێ جار بەپەله ماچم کرد تاو مەکو نەتر سێت، داواشم لێ کرد که توند ددانەکانی بەسەر یەکیدیدا بقر سینییت، نەبا کەسێک بێتە ژوور مەکه و گوێی له چەقەچەقی دانهچۆقەهێ بێت.. لەسەر ئەو دارتووهی که خۆم لەناو لوق و پۆپەکانیدا شار دەوه، هەموویانم دەبینی که به ریز خۆینیان لێ دەتکا، به خۆلەمیش ناوگەلیان سواخ دەدان، من سەرم گێژی دەخوارد و لەوه دەترسام لەسەر دارتووهکەوه سەر انگری بېم و بکەومه خوارێ.. هەر من نا.. برا بیخبر مەکانیشم لەناو تەویلهکان و له پشت پەنجەر مەکانەوه دەگریان، هەتا نۆره دەگەشتە سەر یەکیکیان، ئەوی تەنیشتی دەبوورایەوه، دایەگەورەهێ ئەرژەنگ و بێبەزمییمان نێزرمێک کۆتەگۆشتی دەنیو چنگیدا هەلەگۆفی و تاوێک راما و فری دایە بەردەمی سەگە هەوشار مەکی باوکم.. پاشان سەری هەلبێری و له دایکە لێوبەیار مەکان راما و وتی:

«ئەم کۆتەگۆشتانە رزقی حەسار مەمانی سوار کردبوو.. ئیتر لەمەودوا ببینن چۆن خوا خێرو بێرمان بەسەر دا دەبارینیت.»

روژی دواتر چوومه ژوور مەکهی پیموت:

«دایکه نهده‌بوو ئه‌و کچه ساوایانه خه‌ته‌نه بکه‌ی.»

خوین په‌ریبه هه‌ردوو چاوانی و هه‌لی دایه:

«رۆله.. تۆ نه له شمرع ده‌زانی و نه له ئیشتی ژنان.. دوو رۆژی دیکه
 ئاوی ده‌ستی خوشکه‌کانت حه‌رام ده‌بوو.. نانی ده‌ستیان.. ئیدی ده‌حه‌سینه‌وه..
 که با‌لقیش بن که‌متر خه‌ون به‌ حه‌رامه‌وه ده‌بینن.. پاشان ئه‌و میان
 سه‌ووننه‌ته!»

« دایکه.. خۆ خودا خۆی وا دروستی کردوون.. که خۆی له ئاسمان
 خه‌ته‌نه‌ی نه‌کردوون؟ تۆ بۆچی سه‌ووننه‌تیان ده‌که‌یت؟»
 «چه‌لته‌ چه‌لت.. عومر کورت.. ئاخه‌ر بۆیه‌ بابت روه‌ی نییه‌ ژنت لۆ
 بینی!»

براکه‌نم پێیان ده‌وتم.. «کاکه‌ تۆ نۆبه‌ره‌ی.. ئاخه‌ر تاکه‌ی ملکه‌چی؟!»
 مه‌گه‌ر به‌دزییه‌وه.. ده‌نا نه‌په‌ریبوونه‌وه ئه‌و دیو شووره‌ی به‌زری حسار،
 هه‌یچ گه‌مه‌یه‌کیان نه‌ده‌زانی، له‌ ئاوده‌سته‌خانه‌که‌ نه‌بووایه، پێ نه‌ده‌که‌نین، له
 به‌یانی تا ئیواره‌ ته‌ویله‌کانیان پاک ده‌کرده‌وه، ئه‌و برایانه‌ی که‌ باوکه
 ده‌ینه‌راند، ئه‌وان له‌ ترساندا می‌زیان به‌ خۆدا ده‌کرد.. هه‌ر هه‌موویان تکایان
 لێ کردم، ده‌پارانه‌وه، ده‌نوزانه‌وه.. پێیارگۆتم:

«مه‌ترسه‌.. هه‌ر هه‌موو پشت و په‌نای تۆین.. شه‌رمه‌.. تاکه‌ی
 به‌مانه‌سه‌ینیت.. تاکه‌ی شه‌وانه‌ به‌دزییه‌وه‌ بچینه‌ گۆ ماکه‌ر و هه‌یستره‌کان؟!»
 ده‌نیو ئه‌و پاوان و می‌رگانه‌دا مه‌ر و بز و مانگامان ده‌له‌مه‌ران، که
 هه‌مه‌دیس شووره‌ی بۆ کرده‌بوون، مه‌رئیک، بزئیک، به‌ر خێک، کاریله‌یه‌که‌ بز
 بووایه، فه‌لاقه‌ی ده‌کردین.. هه‌یشتا می‌رمندا‌ل بووین دو‌عامان ده‌کرد خوايه‌:
 بۆچی یه‌کێک له‌ ئه‌سه‌به‌ شته‌که‌کان به‌ جووته‌یه‌که‌ می‌شکی سه‌ری نا‌په‌ژنیت؟
 جارێک له‌ جاران ناگه‌یت و ملی نا‌شکیت؟ ده‌کرو زانه‌وه و ما‌چیان ده‌کردم،
 که ئه‌و دیوه‌ بکوژم، هه‌ر هه‌موویان چاوه‌رێی ده‌ست و مستی من بوون:
 براگه‌وره و نۆبه‌ره‌ی به‌مه‌اله‌ فریامان بکه‌وه.. رۆژانێک.. رۆژانی زوو
 دایکانه‌م ده‌ستیان ده‌نايه‌ سه‌ر و قژ و تیتکی یه‌کدی.. شه‌وانه‌.. ئیبه‌.. کو‌ر و
 کچانی حسار له‌ خۆمان ته‌ریق ده‌بوینه‌وه، شاته‌شاتی دایکانه‌مان تا
 رۆژه‌رییه‌که‌ ده‌رۆشیت، باوکه‌ خۆی له‌ گووره‌ نه‌ده‌بیرد.. ئه‌گه‌ر زۆر تووره
 بووایه، چنگێک خۆلی هه‌له‌ده‌گرته‌وه و ده‌یخسته‌ ده‌می ئه‌و میان که‌ نۆبه‌تیری
 ده‌کرد، پاش عه‌یامێک زانیان ئه‌و پیاوه‌ پشنتین ئه‌ستوره‌، هه‌وه‌سه‌باز و
 دلته‌ره‌، دوژمنی هه‌ر هه‌مووانه‌ و وه‌کو کۆمه‌لێک مه‌ل ده‌قه‌فه‌زی ناون..
 که‌وته‌ته‌ دلدا‌نه‌وه‌ی یه‌کدی، ده‌گریان و به‌ چمکی چاره‌وکه‌ و سه‌رپۆش و

بهرامیل و دستسپر فرمیسکی پر له قه هری یه کدیبان دهر بییه، هس من بووم و سسم بۆ دهرکین، خه نه.. چۆر هها داودرمان تا سهر و بسکیان رهش بکهنه، دهمزانی ئهو باوکه شه هو متباز همان تالهموویه کی سپی ببینیت، ژنیکی دیکه دینیت.. وای لی هات شهرم نه کمن، له سهر ناخور و دهنیو تهویله و به چوار دهوری بیر مه کدا کۆ ده بوونه، گویم ههله ده خست.. لهودیو دیوار و دمرگا و پهنجره داخراو مکه نه، له ژیر همیوان و به سهر بانهوه دهبانز کاند.. جیله کان بهی پرینگانهوه دهبانگوت:

«وهی خوشکی چیم لی ده کهیت.. چ ئالوشیکی ئاگر ئاسا بهر بوته گیانم و هاری کردووم.. چ ئاگریک؟»

«خازی.. نهوه تو دملنی چی.. بۆ نهوه مانگیکه هاتوته گزم..؟»

«ژنینه لومه مه کمن.. وام لی هاتوهه بچه گۆ ئه سپه کانی»

«وای له من.. وای.. به خوا خوشکی تو نه فامیت.. جا جگه له ئه سپه عهر مبییه که هی خۆی ئه سپ هیه نه یخه سان دینیت؟»

«ئهنگو ئاگاتان له من نییه.. به و ملاهی تامه کهیم بیر چۆتهوه..»

«ههی پرچدریژ و عهقلگورتینه.. چما ئهو له بهر چی ئیمه ی هیناوه؟»

«بۆ ههواوه و ههوسی خۆی..»

«جگه له ویش.. بۆ نهوه ی خواستووین تا کور و کچی بۆ بنیینهوه..»

«بۆ له دایکبونی کور مکهان کۆلنیک که یفسازه و بۆ کچه کانیش مۆن و نیگه رانه.»

«ژنینه من نهوه کوشتوومی خۆمان و منداله کانهان مردین نه وهنده ی

خزمته ی سهگ و گورگ و مهر و بز و ئه سپ و هینستره کانی بکهین»

«زۆر له گۆینه هه موو عومری جوانیمان له تهویله کانییدا به با بدهین»

«له هس سه فهریک که ده گهر یتهوه، ژنیکی تازه ده خاته سهر پاشه لی

ئه سپه که و ژوورنیکی تازه ی بۆ جیا ده کاتهوه.»

«مهنج.. کابرا هه روا فریا ده که ویت، گهر هه موو شه و نیکیش بهر یت،

ئهو جا مانگی بهر یه کینکمان ده که ویت.»

«هاکا بینیت شه و نیکیان به سهر یه کینکمانه وه ده می به یه کدادا و بهر یت.»

«ئهو بهرانه قهت نامریت.. ئهو که هس سه ژمه که ههنگوین و سیر

بخوات و هس ره ژه و جهرگی بهر خنیک سوور بکاتهوه.. مهحاله وازوو

بهر یت!»

«ژنینه ئه من له خه می کچه کان دام.. نازانم تا که هی کهزیی سپی

به ونه وه؟»

«ئهدی کور مکهان.. ئه وان بۆ نالینیت؟ یاخودا دایکتان کویر بیت.. ره له ره و

«..»

وهی لهو ههموو دایکه سهرکز و غهریب و بیگهس و حسرهتدیدانهی من
ههمبوون، ههمیشه توراو و غهزریو، دهیانبوغزاند و لئی دهپارانوه:
«ده بهس ژن بینه.. وات لئ هاتوووه ناوی کور و کچهکانی خوت
نازانیت»

«بۆ نهیهنیم؟! عومره.. ههمه.. ههشتا لهسهر شهنگ و هیزی خۆم..
حسارهکه گهورهیه و سهدی دیکهشم پئ بهخۆی دمکریت.. نهفامینه دهران
زاوژی و مندالی زور چند خیره، دهران سلیمان پیغههمبهر و ئیبراهیم چند
ژنیان ههجووه؟»

«ئوان پیغههمبهر و تو چیت؟»

«دهمدریژی روور ههشینه.. ههر پیاوه و له حساری خۆیدا پیغههمبهر.. من
وام پئ خۆشه ئهم حساره، درهنگ یا زوو ببیت به شاریکی گهلێك گهوره.»
«لئ بگهڕئ کور و کچهکانیشت له بهشارکردنی حسارهکهتا بهشار
بن.. وایان لئمهکه روو لهو ههر د و کپوه بکهن؟»

«ههرکئ ئهم حسارهی به دل نییه، با بروات.. من چاک دهرانم له
دهروهی ئیره چییان لئ دیت.. حیکمتهی من نهجووایه ئهم حساره ویران
دهبوو.. خشت به خشتی جیدهستی منی پپوه دیاره، بهم پشتهانه کاریته و
شهقلهکانیم هیناوه، ئهوانده پپوهی هیلاک بووم، ههقی ئهوم ههیه ئهوی
زمان ههلبیننیهوه، له رهگهوه زمانی بپریم.. خهپالی خوتان خراب مکهن.. له
دهروهی ئهم حسارهی من و دوور له چاوهکانی من کهستان ناژین، ئهگهر
ئوانه به ههق کور و کچی من، با خزمتهی حسارهکه بکهن، ههر یهکه و
ئیشی خۆی جوان راپهرینیت، ئهو کور هشی که له من ههلهگهڕیتهوه،
موستهههقی سهربرین و خهساندنه، ئهوانهشی لهم حسارهدا خۆیان دزییهوه
و ههلهتهی شاران بوون، گوایه ئهمرۆ یا سهبهی به چهک و پارهی زورهوه
دینهوه و جئ به من لهق دمکهن، ئهوهشیان ههر خهونی حوشتره، من ئهو
پیاوه نیم له کورمهکانی خۆم بترسم.. ههموو ئهو کچانهشی که ویستیان سهری
من شوهر بکهن و رهوو کهوتن.. کردمنه خوراکي قهل و دال.. دهستی من
ئهوانه دریزه، دهگاته بنی دونیا.. بهر لهوهی یهکێك له کورمهکانم یان
کچهکانم خهپالی خراب بکات، من خهونی پپوه دهبینم.. ئپوه له دلی خوتاندا
قسه بکهن.. من دهیبیستمهوه.. ژنی چاک بن و به کورمهکانتان بلین: کهسیان
هی ئهوه نییه جئ من بگرتیهوه، لهمهوهوا له دیومخاندا دادهنیشم و لهسهر
ههموو خهپال و ختوره و خهونیک گهر خراب بیت، سزاتان ددهم، سزای
ههر خهپالیکي خراب ده جهلهیه و ههر خهونیکي خهپانهکارانه ده قامچییه،

سوئد بێت دلم بە کچهکان نەسووتیت و لە تەویلهکاندا لەتەک ماکەرەکاندا
 بیانبەستەمۆه.. خوام لەو خراپە ژنان لە بەر چاوی من بنیشت بجوون یان ئاو
 بخۆنەوه، یان ئەو مەتا ببینم بێشەرمانە کچانم کەزی و بسکیان بەر بەدەنەوه و قژ
 دابینن.. سویندم بە حسار هەر هەموو ئاویەکان بێشکینم، ئەم حسارە
 حورمەتی تێدا نەماوه. گویم لێیە کوڕ و کچه تازە بالقبوو مەکانم لە ژێر لێمۆه
 گۆرانی دەچرن.. شەرم و شکۆ نەماوه.. لە ومخت و ناومختدا گویم لە
 حیلکەحیلک و پێکەنینه!»

هەموو جارێک «حەبێ» (ی دایکم: ژنی گەورە ی کە دەمیویست هیوری
 بکاتەوه:

«ئاخر پیاو مەکه..»

لە هەردوو گۆشە ی لالیوو ههوه کەفیکی سپی دەمیوی و توورە و داخدارانە
 دەمینەراند:

«وس.. کەس قسە نەکات.. منم قسە دەکەم.. کە پرسساریش دەکەم، با کەس
 وەلام نەداتەوه.. چونکە وەلامەکانیش دەزانم.. کەس پرسسارم لێ نەکات..
 وەرە ئێرە هەمین.. تۆ بوویت لە «حەبێ» ت پرسسبوو، کە لێم پرسیت ئاخۆ
 هەر سالەو مانگیک دەچمە کوێ و بوچی بزر دەبم.. من دەبیت تێرتان بکەم..
 پێم نالین ئەم ئۆردوو خەلکە بە چی دەژین؟ ئێوه لەسەر تانە یەک شت
 بزائن.. بەیانیان زوو لە خەو هەڵبستن و کە تارێک داها تەرگاگانێ
 حسارەکە داخەن.. لێرەم یان نا.. قەت فریو مەخۆن.. من بو هەر کوێ بچم
 رۆحم وەک هەموو سینیەری و بەسەر حسارەوه، من بۆیە لە شار و
 گوندەکانی دیکە دوورم خستوونەتەوه، تا خۆلق و ئەتوار تان هەر ئەو مەبیت
 کە من دەمەوتیت.. بە تەمای هیچ مەین.. مۆلک و مأل و لە لای خۆم،
 کەسیش و نەزانییت پیر بوومە و بەم زوانە دەمرم، خەونم دیوه و بە قەد
 "نوح" پێغمەبەر دەژیم..»

دەمانزانی.. لە پاشبەندی هەر شەڕیکی ئاواهی کتوپر بیانوویەکی
 دەدۆزیبەوه و ژنیکی تەلاق دەدا:

«وەرە هەمین.. وەرە پێشێ.. نە من چاوم شینە و نە تۆ.. پێم نالێت ئەو
 کۆرە چاوکۆژ مەکیەت لە کوێ هیناوه؟»

ئەو کەلەگایە هەر سالە و دەستی لە دوو سینیەک بەر دەدا و ژنی دیکە ی
 مارە دەکرد، لە هەر راونیک دەگەراییهوه، ژنە دۆمێک یان قەرەجیکی لە
 پاشووی ئەسپەکە ی دەبەست و دەپهیناییهوه دەیکرد بە کار مەری خۆی،
 نەمەزانی کامە لە خوشک و براکانم حەلألزادیه و کامە حەرامزادیه، ئیدی

لهوه دهرچووبوو ناویان نهزبهر بکههه، ناوی نهو زردایکانهه که ته لاق درابوون و نهوانهشی ته لاق نهدرابوون.. ههمیشه دهیوت:
 «ژنیک سگ نهکات، وهک درمختی زر وایه، وایوویست دهکات ههر زوو ببیریتهوه!»

ناوی نهو کور و کچانهی دهنوو حساره کهدا بوون و نهوانهشی له دهرموهی حساردا بوون، کولیت و کولانهی ژنه ته لاقدر او مکانی لاتهریک و پهنا بوون، دهماندی.. جاروبار.. به یادی سهرومختیکی زوو دهچووه گزیان.. بو هیچ کهسینک نهبوو له دهرموهی نهو حساره بمریت.. ههر ههموویشمان له سپندهی سهحساره تا شهو خهوتنان نهدهسرهوتین، خوشکیکم له بهیانیهوه تا نیواره جلهکانی پینه دهکرد، نهمی تریان مانگای دهووشی، نهوی دیکهیان بزنی و یهکیکیان مهر و نهوی تریان رهفتهی دهچنی، یهکیکی دیکهیان کلاوی دهووری و نهویان مهشکهی دهژمند و نهوی تریان تهشی دهریست، نهمیان ناوی له بیرمه که ههدههینجا و دهولکهکهی قلوب دهکردهوه نیو پهقرمهکان، نهویان گهسکی له ژوور مکان دهدا، نهمیان پههجهکانی توانهوه نهومندهی دهرپهیهکانی بو بشوات و یهکیکی دیکه پیازی پاک دهکرد و نه ویدیکهیان سهوزهی بزار دهکرد و نهمیان روونی دهقرچاندهوه، نهویان کوترهکانی دان دهدا و نهمیان گیای بو کهرویشکهکان رو دهکرد، نهویان دهرگای حساری له مهر و بزنی و رهشه ولاغهمکان دهکردهوه و نهمیان قهفزی بولبول و کولانهی سهگهکانی له ریفته و گوو پاک دهکردهوه، بهیانیان زوو ههر ههموو خزمتکار و گزیر و کارمهکان له بهردهمیدا ریز دهبوون، نهو خزمتکارانهی یان خهسیو یان نیرهمووک بوون، ریک سهیری پنتیکمان دهکرد له ناسو و چاومان نهدهترووکاند، بهر لهوهی گزنگ بدات، دهستی دهگهیانده قامچی و گوچانهکهی، به دهستی راستی قامچی و به چهپ کامهی گوچانهکهی دهگرت و خووی بهسهردا دهدا، گوچانیکی گرنجگرنج، که بهر لاران و کهفهل و ناوشانی ههموومان کهوتیوو، کویکی بهردوامی ههر اسانی دهکردین، هاواریک که ههر له گرمهی گهواله بچیت، ههمومانی رادهچلهکان، دایکانم.. نهو دایکانهی نهنیا نوستیوون، قهیره خوشکهکانم.. نهو خوشکانهی که به کهزی و قهفی دریزی قزیان خویمان به شیشی ژهنگاوی پههجرهکان بهستیوه نهیا نیوهشهوه به خویمان نهزانن و بهدهم خهوه له تاو بونی پیاوانی بازولههستور و سمیلبابیری نیو خهونهکانیان بچنه نیو نهویلهکانهوه، دهست له ملی نهسپهکانی باوكم بکهه و واتیکهمن دهستیان لهملی «یوسف»یک کردوه، شهوههای شهو لهتاو هاوار و نرکه و ورینهی

ناوختی ئهوان خه له چاوانم تورا. ناوی ئه پیاوانعیان دههینا، که دهکوتته نیو تهلهی خهونهکانیان و بهپهلهپروزی دهر باز دهیون، شهوههای شهوه دهکوتته دواي ئه تارماییانه و تهویلیان به دهرگا و پهنجهره و دیوارهکاندا دهکیشا، که بهیانیان له خه رادهیون، نهیاندزانی ئه خوینه مهتوهی و ا به لاجانگیانهوه، هی چیه، هه موویان دهرسان وهک «زهره» یان له بهسهر بیت.. ئه شهوهی باوکه ، حیلهی ئهسپه عهره بییه کههی خوی ناساز و ئادهمیانه هاته بهرگوئ، حیلهمه که له شیرین خهودا رایهیراند و.. تووره و شیتانه به پهک پهلعه دهرگای تهویله کههی کردبووه و دیووی.. باوکه «زهره» ی دیوو دهستی له ملی ئهسپه که کردوه، ئهسپه له عهتیش لمووزی لیکنی خستبووه نیوان ههردوو مههمکانی، بیئاگا له باوکه، له حسار، له دونیا، زهره ختوکههی دههاتی و دهخنییهوه، هه ئه شهوه بیدهنگ کوشتی، هه له ههوشههی حساره کههیشدا زیندهچهچالی کرد، تا کههکانی تهمی بن و چیتر خهون به حهرا مهوه نهیین، شهه حهوتیکیان به دیار ته مهکههی زهره وه فنیان له هات و تا بهیانی کههیان فری دا و له لنگهفرتی نهکوتن، ئه منده پاژ نهیان له زهوییه که خشانده، تا خوتنیان له دهتکان.. که گزنگی دا، دیار بوو له ههوشهیدا و له ههژمهتی «زهره» دا چ گزیهییهکیان کردوه، هه بو بهیانییه کههشی دایکان و خوشکانی کلۆم ده فرده پیازیان پاک کرد تا فرمیسه کهکانیان بشار نهوه، باوکه فهرمانی خواهانهی خوی دهر کرد، که نهگه گوی له نو وزه نووزی هه کامیان بیت، به پرچ هملی دهواسیت، بهدم پیاز پاک کردنهوه زور بهکول ئهسرینی خوتنیان دهراند.. بهو بیانووهی گوايه له گهر میانهوه میوانیکی زوری باوکه و ا بهریوهن، دهرسان وهک «زیبا» ی خوشکم له ژیره مینه کهدا و تا نه بهد دهرگایان لهسهر دابخریت، «زیبا» ی نازدار و ههمیشه لپوبهیار و چاوبهخومار، که تازه بنی مههمکی دانابوو.. شهویکیان که هیشتا مانگ له چوار دهدا بوو، بهدزییهوه چوو بووه سهربان، مانگه شهویکی خوش و دلرفینی هاوین، سینه و بهرۆکی خوی له پروت کردبوو، سینه و بهرۆکی ساوای.. ههردوو مههمکی که به قهد دوو ههلووژه دهیون، دابویه بهر تریفهی زهینی مانگی مهست و چاوپان و دژوار.. بیئاگا له خوی، له حسار، له دونیا، بیئاگا له غهزه بی باوکه، به دریزایی ئه شهوه و تا بهر بهیان خوی له خولی سهربانه که و مر داوه.. مهستانه خوی به تریفهی شینباو شوربووه.. لهشی نارمقوای داومه بهر شنهی شهمال، تا درمنگی شهوه گهههی به باگردینه که کردوه، ههستاوتهوه و به هه چواردهوری خویدا سهمای کردوه، له خوشیاندا تریقاوتهوه، قریوه لهسهر قریوه وهک

قولەقوڵی ئاو له شه‌ربیه‌که‌وه برژیت .. سه‌رگه‌رمی سه‌ما به هه‌ردوو پاژنه‌ی هیلکه‌ئاسای سه‌ربانه‌که‌ی کواته‌ته‌وه، نه جارێک و نه دوو و نه ده .. هه‌ر ئهو پێ کوتان و قریوه سه‌رمه‌ستانه‌ی وای له باوکم کرد به هه‌له‌ه‌واوان سه‌ی سه‌ی په‌له‌ی قالد‌مه‌که‌ به‌ریت و بگاته سه‌ربان و به‌ی گونا‌هه‌ که‌به‌ر به‌یه‌وه به‌یگریت، ژنان و کچانی حساریش له‌ هه‌وشه‌که‌دا به‌ ترس و شه‌رمی قورسی مینه‌یه‌ی خۆبانه‌وه به‌ چه‌ند په‌یکه‌ریکی به‌ردین ده‌چوون، که هه‌ر هه‌موو له مانگی فیلباز و فریوده‌ر و خه‌نده‌خوار راده‌مان، ئهو مانگه‌ی هه‌ر خودا خۆی ده‌زانیت له‌ که‌یه‌وه «زیبا»ی عه‌وداڵ و سه‌وداسه‌ر کردوه، هه‌ر هه‌موو ببینیمان که باوکه هه‌ر به‌و قژه‌ی که بو سه‌مای به‌ر تریفه‌ی مانگ په‌خشی کردبوو، به‌ه‌وای خۆیدا و دلبه‌ردانه‌ی رایده‌که‌شا، به‌ قه‌د په‌له‌کانی قالد‌مه‌که‌ له‌شی نیوه‌روتی زیبا هه‌له‌هه‌یه‌یه‌وه و راده‌ته‌کی، تا ناوه‌راستی هه‌وشه‌که‌ به‌ قه‌د جه‌سته‌ی خۆی ریه‌یه‌کی پاک کردوه، له‌شی به‌ ئاره‌ق شه‌لالی چ بۆنیکی خۆشی به‌و هه‌وشه‌دا پرژاند .. بۆنیک که‌ هه‌یرانی کردین، وه‌ک کارمازێکی سه‌ر و مل تیکشکاو به‌ ده‌ست باوکه‌وه هه‌یلاک و شه‌مزا بوو .. بردی .. بردی .. تا وه‌ک پاشماوه‌ی ئاو انیک له‌م ژیرز مه‌ینه‌ تاریکه‌ی حساره‌که‌دا به‌یشاریته‌وه، گویمان له‌ زرره‌ی زنجیر و ته‌قه‌ی سنده‌ بوو، که له‌ ده‌ست و پیه‌یه‌کانی «زیبا»ی توند ده‌کرد .. به‌ئینی له‌ هه‌موومان وه‌رگرت که مه‌رمه‌مه‌زی خۆراکی بۆ فری بده‌ینه‌ ژیرز مه‌ینه‌که‌وه، سویندی خوارد که تا «زیبا» ده‌مریت، نابیت و ناگریت تریفه‌ی مانگی به‌ریکه‌ویت، ئهو مانگه‌ی شه‌وی هاوینان که ده‌بوو به‌ چوارده‌، باوکم له‌ناو هه‌وشه‌که‌وه تا ده‌چوو سه‌ربان ته‌قی ئی ده‌کرد، گوايه له‌و مه‌خته‌دا ریش و سه‌مئی ئی ده‌رویت، ته‌به‌شی پانی له‌ چه‌هره‌ و سه‌ر و که‌له‌ی گه‌نجیکی خورت ده‌چیت، جار به‌جاریش بینه‌مووسانه له‌دیو په‌له‌هه‌وره‌ سه‌بیه‌که‌نه‌وه چاوشاکی له‌گه‌ل که‌ه‌کانی ده‌کات، مانگ له‌ نیره‌یه‌یه‌کی چاوشاکی ده‌چیت .. باوکه‌ خۆری خۆش ده‌ویست .. خۆر ده‌سووتیت و ده‌برژینیت و ده‌کوئینیت، که‌سه‌یش ناتوانیت له‌ دوو رچاوانی خۆر رابه‌مینیت، سه‌ران شوو ده‌کات و چاوان ده‌نوقینیت، به‌یسه‌ره‌یه‌ی مانگ له‌ه‌دایه‌ به‌ دزیی خۆرمه‌وه هه‌لدیت و نه‌هینی شه‌وان ده‌درکینیت، دوا‌ی ئهو حه‌یاچوونه‌ی «زیبا» فه‌رمانی دا ته‌ک هه‌ر رهمزان .. به‌لکو له‌ هه‌ر وه‌رزیکه‌ی نوێی ساڵدا یه‌ک مانگ هه‌ر هه‌موو حسار به‌ رۆژوو بیت .. رۆژوو زۆر چاکه‌ بۆ گه‌ده‌تان .. بۆ ئهو ئالۆشه‌ی وا گر به‌رده‌داته نیوگه‌لتان.

ئیت‌ر به‌سه‌رچوو خه‌ونی شه‌وانی هاوین له‌ سه‌ربان .. من له‌ خه‌م و

قەهری خوشکە شەرمەن و زۆر تەنیاکانم کوشتم، ئەو خوشکانەم کە
 نەیان دەزانای لەو دیو دیوارە بۆندەکانی ئەو حەسار مە پیاوانی عەزەمتی هەمن،
 پیاوانی سینه پان و کەڵەبەران، پیاوانی سەمێلبا، بۆدەرن.. پاش بآقبونم خۆم
 دادەنوو ساند.. لە پشت دیوار و پەنجەرە و دەرگاگانەم، خۆم مە لاس دەدا،
 گویم بۆ نالین و ئاخ و ئوف و حەسەرتیان هەلەدەخست، بیزم لە خۆم دەبوو
 و گینگلم دەدا، پاش زیندەبەچالکردنی زوهررا و بەندکردنی زبیا لە
 ژێر زەمینەکە، خوشکەکانم سووک سەیریان دەکردم، بە گوئی یەکیددا
 دەیانچرپاند و لە سەرکزی و بیدەماریم قەسە و باسیان دەکرد، لێویان لێ
 هەلەدەقورتانم، لە هاتوچۆی سەر ناخوور و بێر و نیو تەویلهکان خۆیان لێم
 دەپاراست، وەک ئەوێ من گلاو بم، کەمتەر خەمی نەبوو.. بە دەستی
 ئەنقەست جلە چاڵکەکانم لە ناو دەکەوت و نەیان دەشوری، زانیم کە ئیدی
 تەواو.. من لە برایەتی ئێوان کەوتوو، دایکانیشم چیشتی ساردیان دەخستە
 بەردەم، چای تالیان بۆ تێ دەکردم، لە ژێر مە مۆر میان لێ دەکردم، شەوانە
 کە دوانیا کپ و خامۆش دەبوو، دواجار کە لە ئالیکێ شەری ئەسپ و
 هیستری نیو تەویلهکان دانیایا دەبوو، لە پشت پەنجەرە هەمیشە داخراوی
 یەکە بە یەکە قەیرە خوشکەکانم رادەهەستام، بێ هەستو خوست..
 بەقەهرێکەم لێوی خۆم دەکوژشت، چ ئەستەمە بە جووتە سەر و
 عوزر شۆر مەکان لەتەو تەنیا یی دەچوونە نیو باوەشی یەکدی.. خاویە.. من چیم
 بۆ کرا؟ وەئەو خوشکانەئە من کە شەرم لە ناو قەدەمە دوو کەرتی
 کردبوون، حەیا یەکی ئەبەدی تێکی شکاندبوون، دوورە هەتاوی.. هەناسەئە
 پاک.. خەمێکی شاراو وەک زەغفەران ڕووزەردی کردبوون، لە حەژمەتی
 خۆنێکی گەرم کە لە دەمار مەکانی هەر یەکەیاندا گێژ دەخوات، ختوکی
 یەکیدیان دەدا، نووقور چکیان لە بەلەکی یەکتەری دەگرت، خودا هوار.. جا لە
 تاریکیدا چی ڕوو نادات..؟! حیلکە حیلکی ڕ لە ترس و خنکاوێ ژێر
 لێفەکانیانم دەبیست، موچرکێک تیکەل لە لەزەت و حەژمەت بە دەمار مەکاندا
 مێروولەئە دەکرد، بە نینۆکان پێستی هەردوو لارانێ خۆم دەگرت تا خۆنیم
 لێ دەتکا، تف لەو غێرەتەئە براگەرە.. نۆبەرەئە سەر شۆر.. کاکێ
 خەسیومان..! ئەو خوشکانەم، جووت جووت، خۆیان دەدزییەو، دەچوونە
 پەناو پەستیوی حەسار، جاروبار دوور لە چاوان، دەچوونە ناو گەمە یەکی
 پەنەن، یەکێک مێ و ئەوێ دیکەیان نێر، رۆژ دەبوو، شەرمیان دەکرد لە
 یەکدی ڕوانن.. باوکەش هەرگیز وای نەدەکرد ئەو کچە شەرمناوە بویرن
 خەون بە حەرام مە ببینن، منیش هەرگیز بێرم لەو نەدەکرد مە ئەو کچە
 زەبوونانە بویرن خەون بە حەرام مە ببینن!

همر دهبوو من بیکوژم.. ناخر من جگه له باوکم کهسیکی دیکهم نه‌دیوو
 همم گۆچان و همم قامچی پی بیت.. همهمیشه وای دهوت:
 «ناکریت پیاو دهسته‌تال بیت!»
 قه‌تیش تمز بیچی هه‌لنده‌گرت.. همهمیشه پیی دهوتین:
 «پیای بهر است پیایو، سی شت هه‌لنده‌گرت: گۆچان، قامچی، خنجهر!»
 همهمیشه دهیوت:

«زۆر ئه‌سته‌مه پیایو به‌بی قامچی بیته ناومال و مندالی خوی..»
 کئی هه‌بوو لهو حساره، له کچ و کور، له ژنه‌کانی، له گزیر و کاره‌که
 و خزمتکاره خه‌سیوه‌کانی.. که قامچ هه‌ی ئه‌وی بهر نه‌که‌وتبیت.. همهمیشه
 دهیوت:

«همر مندالیکم قامچی منی بهر نه‌که‌وتیت، نه قه‌له‌و ده‌بیت و نه ته‌مه‌نیشی
 دریز ده‌بیت.. خۆ به‌خۆراییی نه‌بووه که "سمایل" گهر دنی خوی خستوته بهر
 کیردی "برایم" پیغه‌مبهری باوکی.. ها..؟»

به‌یانیان زوو که تازه سپنده‌ی دهدا، پر به‌قورگ و ئاسمانی حساره
 ده‌بهر اند، هاوارێک و یه‌که‌م که‌س من رامده‌کرده به‌رده‌می و وکو تیر
 ده‌چه‌قیم، له‌تاو ترسی خۆم ساتهم ده‌کرد و به‌چاوی خه‌و‌و‌مه‌وه رهم
 ده‌برد، پاشان دایکانی هیلاک و ماندوو.. خه‌و له‌چاوان شکوم، براکانم
 فریای سۆل و کلاو نه‌ده‌که‌وتن، هه‌ندیکیان به‌شهرمه‌وه خویان کوور
 ده‌کردوه نه‌با له‌بهر چاوی دایکان و خوشکانیان ئابروویان بچیت، نه‌با
 کیری رهمیان چهر هه‌لدا و درمگ بنیشیته‌وه، وه‌ی خودا که زه‌لیل
 بووین..! له‌ترسی ئه‌و هاوار و نه‌عه‌رته‌یه‌ی باوکه‌ گریکویره‌ی که‌زی و
 بسکی هه‌ندیک له‌خوشکانم نه‌ده‌کرانه‌وه، که ههر به‌پرچ خویان به‌شیشی
 په‌نجهر مکان به‌سته‌بووه نه‌با به‌ده‌م خه‌ونی حه‌رامه‌وه رابن و باوه‌ش به‌ئه‌سه‌به
 عه‌ر به‌یه‌که‌ی باوکه‌دا بکه‌ن و وه‌کی «زوه‌را» زینده‌به‌چال بکرتن، خویان
 بیر ده‌چۆوه و ته‌کانیان دهدا، چهنده‌ها جار قه‌فی که‌زی و بسکی لوه‌لی
 ئه‌وانم به‌شیشی په‌نجهر مکانه‌وه ده‌بینی، به‌هه‌لقه‌ریز و سونگی
 ده‌رگا‌گانه‌وه.. هه‌موو به‌یانیان بهر له‌وه‌ی گو‌بیستی فه‌رمانه‌کانی بین..
 ده‌بوو بزانیان ههر یه‌که و بۆ ئه‌و رۆژه چ ده‌کات.. پاش قسه و رینماییه زۆر
 پیروز مکان و له‌دوا به‌ندی قسه‌کانیدا وه‌بیری هه‌موومان ده‌هینایه‌وه..
 ئه‌وه‌ندی وتیوه، ئه‌ز به‌رمان کردبوو:

«گه‌ر من نه‌بوومایه‌ ئه‌م حساره ههر زوو، ده‌میک بوو به‌سه‌ر ئیوه‌دا

وێران دەبوو، ئێوه ماوتانه له دونیا تێ بگەن.. با گەورەترین ئەوسا حالی دەبن من چەندم ئێوه خۆش و بوستوو، هەموو تف و جێبوکانم حیکمەتیان تێپایه، تا نەمرم قەدرم نازانن، پاشان من باوکتانم.. هەر منم که دەزانم چی بۆ ئێوه خێره و چی شەره، بەنده بۆی نییه له خودای خۆی بپرسیت بۆ برسی و تینووی دەکات.. بۆ لافاو و گرکان و زریان و رەشەبای بۆ دەنیریت، بۆ لێره سەرمايه و لەوئ گەرمايه..؟ مندالیش هەر و.. بۆی نییه فەرمانی باوک بشکینیت، کور و کچی من ئەوسا لەبەر دای من شیرین دەبن، که گوێرایهلی فەرمايشتهکانی من بن. کتێبه پیرۆز مکانیش هەر و دەفەر موون.. دەزانن بۆ بچوکهکانم خۆشتر دەوێت؟ دەیانینم: هەتا له نان خواردن و جل لەبەرکردن و کۆکیندا رێک لاسایی من دەکەنوه.. من وام و سنیبەری خۆم خۆش دەوێت!»

لهو پاشبەندهدا شریخە قامچیهکە کاسی دەکردین و هەوای سەرمانی ناگر دەدا.. هەر ئەو شریخەیه پەرشوبلاوی دەکردین.. ئەوانە یەجێدەمان، قامچییان بەر دەگەوت.. بەدەم و میش و میشو هەشەو پاشەلی خویان هەلەمکران. شەوانیش باوکە، بەبێ وادە و سەعات له خەو رادەبوو و چراکە ی هەلەمگرت و بەبێ خشپە لەسەر نووکی پێ هەموو کون و قوژبێکی حەسارەکە ی دەپشکنی، بۆ هەر دەرگایەکی کێلی پێ بوو، هی هەر هەموو ژوورەکان، ناندین و گەنجینهکان، کون و کەلەبەری تەریک و لاچەپەک دەگەرا، سەری به بیرمەدا شۆر دەکردوه، کۆنێک دای بیه خۆش دەکرد که مانگ ئەو هەتا له بنی بیرمەیدا خنکاو، که سەری هە لێبەری، هەمدیس بە خەندەیهکی خوارموه گالتهجا رانه مانگ لەمی دەروانی، دەچوو سەر حەوزمەکه و ئاوەکی شیلوو دەکرد تا لەوێشدا روخساری مانگ بشیوێت، رقی ئەم له مانگ، زۆر جارن، نەخۆشی دەخست.. لەوێوه روومو ناخوڕەکان هەلەمکشا، کۆلیتی مریشکەکان، کولانەمی سەگ و پشیلەکان، چالە زۆرەکانی کەروێشکەکانی ژێر هەبوون، بگره نێو قەفەزی بولبولەکانیش، نێو حەمام و ئاودەسخانەکان، دوو سێ جار دادەگەراییهوه، دەچوو نێو تەویلهکان، دوا جار رەفته و سەرپۆشی زۆر تەنکی تەر دەکرد و بەخشکەیی دەچوووه ژووری خوشکەکانم، لێیان ورد دەبووه، له جوولە ی لێوهکانیان و پەڕینی پێلوو.. و .. ورتەورتی خنکاو نێو خەونەکانیان، دەخواست تارمایی ئەو کورە جەحیلانە راو بنیت، که به دزیبەوه دینه نێو خەونی کچەکانی، بێ هەستوخواست، رەفته و سەرپۆشی تەری هەلەمدايه سەر دەموچاوی زەرد و خەم لێ نیشتوویان تا بزانیته به دەم له

خوړ اچنینه موه ناوی چ نږینه یهك، چ غمر بیهیهك دپه ریته سمر زاریان: حسو، عهلی، جوامیر، لاله باز، بله.. ولئ نا.. رادمچه نین و شه لالی عارقه ی شهرم ناوی خودا و باوکم و نسیپ و هینستر مکانیان دهانی.. شهیتانیاں به نهمرت دمکرد، بیمرو متانه، زالمانه چراکه ی له روخساری بهکه به بهکیان نزیك دهخسته موه تا پاشماوه ی خونه حسارمهکان له قورلایی چاو مکانیاندا بهدی بکات، به رنگی کالی لهز متیک ری هیله کردبیت و له گایندها خنکابیت، گسردیله و توزی ماچیک که بهسمر لئوانی بهکیکیانهوه نیشیتیت، پر به شهرم و تریقی کچیکهوه، هس بهکه و بهیله قزی دادپوشی و دملینگی دهر پی هیلکشای تا نهژنویان دهر دوه سمر گوزینگان، خیراتر قولی کراس و کهواکانیاں تا سمر دستان داده دایهوه، تیشکی چرا به شه موه ی دهخستن و روویان لهو پرشنگه زهرده دهشاردهوه، پاش تاویک پنی دهوتن:

«مترسن کچهکانم.. مترسن.. شهوانه خوم لی دهرزیت و کهیفم له سو عیته.. خو به روژ نهونده ناتانینم.. پالکهونهوه کچهکانم.. دهی بنون» هس ههموو مان ریز دهبووین، دوا جار برا و خوشکه وردیلهکانم که به پیوهش خومونوچکه دهبیردنهوه، شریخه ی قامچییهك و هس ههموو چاویان زهق دمکردوه، هس ههموو به چاو.. نهو چاوانه ی سدهها خهونی ناخوش چوون وردهشوشی شکاو تیاپاندا دهریسکانهوه، بهو چاوانهوه، له ژیرهوه، بهدزییهوه پنیان دهوتم:

«نوبه ی ههموو ان.. نه ری هۆ کاکي بیغیرمتان که ی نهو نهژمنگه دهکوژیت؟ نهو پیاوه ی که له خومان دهکات و ناهیلیت خهون بهو شته خو شانهوه ببینین، که نهماندیوه!» له دلی خومدا ده موت: «پهله مهکن.. نهمر و ش نه بیت، بهیانی هس دهیکوژم!»

شهوه های شهو دهرگام لهسمر خوم دادهخست، له بهردمی ناوینه کهدا خوم فیری خنجر و هساندن دمکرد، کوته لیکم بو باوکم دمکرد و دمدايه بهر خنجر، خنجر نیک دووان و سرچان و ده و بیست.. تا دمکوتمه سمر ناو و ناروق و له پهلو پو دمکوتم، تهختی تهوئل کاریگهه یان سمر دلئ؟ ناواهی شهوه های شهو ترسم له دلئ خوم دهردمکرد.. من دممزانی رووبهروو چاوانم بهر چاوی بکهویت، غیرمت ناکم بیکوژم.. من و کوران و کچانی حسار، تهها نهو حمله لئی نزیك دهبووینهوه که خوی شل دمکرد، بهیانیاں زوو، بو موبار کهی دهستهکانی ماچ بهین، بو برا و خوشکه

وردیلەکانم پتر دەنوشتایەوه تا دەمیان بگاتە ردینی بە نیازی ماچکردن، ئەبەد بێو بۆنە دەگمەن و کاسکەرەیی که لە لەش و جلەکانی ھەو ھەلەستا، ھەرگیز او ھەرگیز، ئاشنا نەدەبووین، ئاخر ھەر رۆژو بۆنیکێ لێ دەھات، بۆنیک جیا لەوێ دوتی و پیری، بۆنیک که تا ئیوارە حۆل و گیزی دەکردین، زۆر جار ان لەو ژوورەیی خۆمدا و لە بەر ئاوتنەکەدا قاقا بە خۆم پێ دەکەینم، سەیر بوو.. لە ترسی خۆمدا تارمایی باوکم لە کۆتەلەکە دەھاتە دەری و بەر شەقی دەدام، لە قژی بژی خۆم رادەمام، لە ھەردوو چاوی دەریۆقیوم، لە دەست و مەچەکی لەرزۆکم، لە لیکێ لالیوم، بالای شکاوە و نەویم.. چەندەھا شەوم دەویست تا توژیک نەو ترسە لە خۆم داتەکینم، چی بڕنەو و شەستیر و حوسکە و تاپیر و ساچمەزن و تەفەنگەرەشکە لە شاران کربوونی، ھەر ھەمووی لە گەنجینەبەکدا حەشار دابوون، سالییک بەر لەوێ بیکۆژم، سێ جار ان دەستی خستە سەر مشتووی خەنجەری بەرپشتم و دەری کیشا، ئاغانە گەمەیی پێ دەکرد و لە کالان دەری دەھینا.. ھەر سێ جار مە پێی وتم:

«تو خەنجەرت بۆچیە.. که جگە لە مەر و بزەکانم کەس نابینیت..؟»
 ھەر ھەمووان ھانیان دام، ھەر خۆش بەتەنیا تێو مگلام، تەنھا خۆم..
 ئەوتام دەنیو گۆریکی ساردوسردا، لەگەڵ لاشەیی داریو و کرم تیکەوتوی باوکیکی نە مردو و نە زیندو، منی تەنیا و غەمگین و ماندوو، سێ پەلەخوینی سوور که خەریکە تیکەل بن، وان بەسەر کفەکەییەوه، جیی سێ نووکه خەنجەری دەیان وا بەسەر لاشانی چەپیەوه، سینیەم خەنجەر تەواوێک کۆلنجی ھەلدریبوو، ریک لەو شوینەدا که دەچیئەوه سەر دلی.

دوا ژنی نەبووایە، ژنی چکۆلە و زیدەخۆشەویستی، قەت نەمدەتوانی بیکۆژم، «رابی»ی جوانکیلە لە ھەموو دایکانم شەنگتر و وردیلە و خنجیلەتر، زیدەنازیز.. زۆر نازیرتر.. وە لە رابی، ھیشتا بووکی مانگیك بوو، که رۆژیکیان پەریزی لێ گرتم و لەسەر ناعورەکە، بە پەقەر مچیکەوه قەرە بە قەرەم وەستا، لاو و نیو تێم راما، خۆی بەسەر ناعورەکەدا شۆر کردووه، چرپاندی و بە نیو بازەن بە دەوری شوورەیی ناعورەکە سوورایەوه و ریک کەوتەوه بەرامبەرم، پتر خۆی بەسەر شوورەکەدا شۆر کردووه و مەکرپازانە سنگ و قورساییی ھەردوو مەمکی سوخمەکیان دادری و باخەلی کراسە تەنکەکیان پتر بۆ خوارتر داخزان و جۆگەلەیی زۆر تەنگی نیوان ھەردوو مەمەکانی گیزی کردم، لەو دەابوو سەرم گیزی بخوات و بۆ ناو ناعورەکە سەرانگرتی بم.. بیئەمانە پێی وتم:

«سپیری چی دهکەیت خەسیوی نامەرد، درۆ دهکەیت.. گەر غیرەت له دەمار تدا هەیه، ئەمشەو باوکت له باوەشی مندا دەبیت.. شەو نۆر مەه..»
 دەشمزانی گەر له باوەشی یەکیک له ژنەکانی نەبیت، مەحاله بیکوژم، هیچ تیغ و خەنجەرێکی دەبیان گۆشتی زۆر تورتی باوکهیان نەدەبیری، تەنها که ژهەری شەهوتمەکەیی دەڕشتە نیو هەناوی دایکەکانم، تەنها ئەوسا ماسولکەکانی لەشی خاوەن دەبوونەوه، کشتەکی دەمارەکانی دەکرانەوه.

شەوانە، هەر خۆی، هەموو قوتیلە و قەندیل و مۆم و چرا و لامپا و فانۆسەکانی نیو حسارەمکەیی دەکوژانەوه، یەکه به یەکه فووی لێ دەکردن، فوویەکی وا که له یەک ساتدا دە چرا به یەکهوه بکوژننیتەوه.. بگەرە دە مۆم.. جگە له چراکانی نیو تەرپلە نەبیت، لەگەڵ چرای هەمیشە داگیرسای نیو حەمامەکە، که دەمێک بوو کەس نەیدەوێرا خۆی تێدا بشوات، گوایه رۆحی پیاوچاکیک و لەوێنەدری.. یەکیک لەو ئەسحابە درێژانەیی که له غەزای کوردە کافرەکاندا هەر لەو شوێنەدا گیانی سپاردووه، باوکم دەبوت:

«رۆحی موبارەکی به رۆژ ناسوده دەنووت و به شەو دەگەریت!»
 شەوێکیان درەنگانی، دووان له خوشکەکانم که خۆیان دەشوری، بەدەم زریکوهورووه و به رووتوقوتی تا ناوەراستی حەوشەکە به دوا یەکیددا غاریان دەدا و پەڕکەم گرتنی.. پاش گەوزین و لنگەفرتی به هەول و تەقەلای هەر هەموو خوشکان و دایکانم پەلەبەست کران، به چارۆکه و به رامپیل و کۆلوانە داپۆشران، چوار دەسته وەک دوو مردوو بەرز کرانەوه.. به بەرچاوی پڕ له قەهر و داخی باوکهوه.. به بەرچاوی ترس و سام لێ نیشتووی ئێمەوه برانە قو لاله بۆندەکەیی خۆیانەوه.. «حەیی» ی دایکم بەدەم پرتەپۆلەوه دەبوت:

«تەواو.. قەسەکی باوکتانە، ئەسحابەکە به پرووتی دیونی و دەستی لێ

و هساندوون.»

ئیدی لەو شەووه چرایەک هەمیشە دەسووتا و «بەلقیسی» ییش، خوشکی گەورەمان، دەبوو به رۆژیش قەراموشی نەکات، حەیی دایکم دەیگوت:

«کەس به لەشی پێسەوه نزیک ئەو حەمامە نەکەویت، غوسل دەربکەن با

بەر غەزەبی ئەو نۆره پاکە نەکەون.»

هەر تەنیا خۆی، باوکه، هەر هەموو چرا و قەندیل و لامپا و فانۆسەکانی دادەگیرساند.. پڕوای وابوو که ناگر پیرۆزه و روناھییە، بۆ ژنان رەوا نییە چرای مأل هەلبکەن، که یەکیکمان له حسارەکە نەخۆش بکەوتایە.. هاواری دەکرد:

«كام له كچهكان دوینی شەو چرای هەلكر دوو ه؟»
شەو هەای شەو دەست بە چراو ه له كون و كەلەبەری حسار مەكه
رووبەر ووم دەبۆوه، ئەو شەوانەى خەوم لى دەزرا و ههجمانم لەبەر دەبەرا،
تیی دەخوریم:

«بەم نېوه شەو ه له چى دەگەر ئیت، دەبوو هەنووكه له ژوور مەكتدا وەك
سەگ تۆپى بېت.»

ئەو غەیبدۆزه پێشبینى پلانكى دەکرد، بۆنى كارەساتىك، كۆلىك له
خاموشىم قەلس دەبوو.. بېست سأل يان پتر ئەو ژنه قەرەجەى كه باوكه بۆ
هەموهسى خۆى لەسەر حسیرىك لەگەڵیدا خەوتبوو.. پتی وتبوو:
«تۆ له باو هشی يەكلىك له ژنهكانتا دەمریت.. له باو هشی له هەمووان
ناز یز تر دا.»

باوكەش قاقا تریقابۆوه، نیومرووت بە پشنا وەرگەر ابوو:

«جا دۆمەرەش قەت مەرگ لەوه خۆشتر دەبیت؟»

ژنه قەرەجەى عەبیار كه دەر پێیهكەى هەلکیشابۆوه، پتی وتبوو:

«كەر پیاو.. گەر مەكمه بلیم له باو هشیدا دەكوژر ئیت.»

هەموو شەو ئىك پێشبینى ئەو ژنه قەرەجە له دلیدا دەزەرنگایهوه و
دەیتاساند، قیلى له ئیمه و ژنهكانیشی دەکرد.. دەبوت:

«ئەمشەو دیمه پێخەفى تۆ خەجی»

كەچى دەچوو ه گۆر بەهئى.

«ئەمشەو خۆت تەنیاكه بەسى خان»

كەچى دەچوو ه كن خازى.

سى شەو دواتر، سئ شەو دواى يەكەم پلارى جەرگىرى «رابى» كه له
منى گرت، ئەو پلارهى ویرانى کردم، بەسەر خۆمدا دووقەدى کردمەوه..

هەر لەسەر حەوز مەكه ئەسپه عەرەبىيەكەى باوكم ناو دەدا، دەستى راستم
خستبووه ناو حەوز مەكه تا ناو لەپم لەو چنگه خوییه پاك بکەمەوه، كه

ئەسپهكه بەر له ناو خوار دىنەوه زمانى لئى هەلسویبوو، «رابى» م بىنى

بەهەلەداوان و هەناسەبرکىوه هات، له ناستى مندا و سستا و قسەيەكى فرئ

دا.. زوو تێپەرى و تۆزىك لەواتر دەولکەكەى بۆ ناو بىر مەكه شۆر کردەوه،

كار ئاسكانه، وەك ئەوهى بۆنى راوچى کردبیت و بترسیت، بە چەپ و

راستدا لىكدا لىكدا ناورى دەدايهوه، هەو لەجار بە چرپه.. هئدى هئدى دەنگى

هەل دەبەرى و دوبارهى دەکردەوه:

«ئەمشەویش لای من دەبیت.. ئەمشەویش.. لای.. من.. دەبیت.»

زوو زوو دووباره‌ی دهمکردهوه:
 «که کورمه‌کان خهسیو بن.. بۆچی باوکه‌کان که‌له‌گا نه‌بن؟»

به دهستی چهپ جله‌وی ئه‌سپه‌که‌م گرتیوو، فیکه‌م لیده‌دا.. له‌سه‌س
 فیکه‌لیدانی خۆم نه‌که‌وتم، نه‌ ئه‌سپه‌که‌ تیر ئاو ده‌بوو، نه‌ من له «رابی»
 رمان.. شانداکه‌وتوو به‌ سه‌نگی په‌فرم‌جی پر ئاو.. ده‌له‌نگی و ته‌شک و
 تیرنیژی ته‌ری له‌ زومبیه‌که‌ ده‌خشی، له‌ که‌فه‌لی راده‌مام که‌ له‌ ژیر کراس و
 که‌وای گولدار مه‌، به‌ده‌م رۆشته‌وه‌ به‌رز و نزم ده‌بووه، ئه‌وه‌نده‌ی نه‌مایوو
 شان له‌ شانم بدات، که‌ چه‌رپاندی:
 «ده‌رگا داناخه‌م..!»

تا دره‌نگی شه‌وه‌ له‌ ژووره‌ لاتهر یکه‌که‌م چنگم له‌ مشتوو‌ی خه‌نجهر که‌ گیر
 ده‌کرد و له‌به‌ر ئاوینه‌که‌دا خۆم راده‌هینا چونچۆنی بیوه‌شینم، حسار کپ و
 خامۆش، حساری زۆر ماندوو سه‌ره‌وت، سه‌ره‌وتیکی پر له‌ خه‌ونی تال،
 ورینه‌ و هه‌لبێز رکان، سه‌گه‌ نه‌گر یسه‌کانی وه‌ک ئه‌وه‌ی بۆنی کار مه‌ساتیک
 بکه‌ن، له‌سه‌س په‌ک ریتم ده‌مه‌رین، گورگ و چه‌قه‌ل ده‌یانلو و راند، ده‌بوو به
 سه‌د چاو و گوویه‌ هۆشیار بم، به‌ سه‌د ده‌سته‌وه‌ هێرش به‌رم، که‌سه‌م له‌ پلانی
 ئه‌وه‌ شه‌وه‌ ئاگادار نه‌کرده‌وه‌، له‌وه‌ ترسام که‌ ترسی په‌کێک له‌ برا و خوشکانم
 نه‌خشه‌که‌م لێ هه‌له‌وه‌شینیت، نه‌هینیه‌که‌ له‌ ده‌می دایکیم بکه‌وتیه‌ خوارئ و
 وه‌ک ئاگری ئاو په‌وش هه‌موو حسار دابگریت.. چه‌ندین جار له‌ ئاو
 ده‌رگا که‌ ترس راگری کردم، دوودلی هه‌ناسه‌می سوار کرد، رووی مۆنی
 باوکم ده‌هاته‌وه‌ به‌ر دیده‌ی خه‌یالم و ده‌ستم له‌سه‌س مشتوو‌ی خه‌نجهر که‌ شل
 ده‌بوو، به‌ دیوی ئاو مه‌دا هه‌ردوو کلاوه‌ی ئه‌ژنۆم به‌ر په‌کدی ده‌که‌وتن، نه‌
 لپه‌له‌رزه‌ و نه‌ دله‌که‌وتیی توند و ئاو مخته‌م بۆ راگیر نه‌ده‌کرا، هه‌ردوو ئاوه‌په‌م
 ئاره‌قیان ده‌ردا، زوو زوو به‌ ده‌سته‌سپرێک وشکم ده‌مکرده‌وه‌، زوو تر ته‌ر
 ده‌بوو نه‌وه‌، وه‌ک که‌سه‌یکی مر و مه‌ست حه‌وشه‌که‌م بری، به‌یه‌ی خه‌شپه‌ و که‌س
 نه‌زانم که‌هیشتمه‌ به‌ر ده‌رگا که‌، سووکێ ده‌ستم نا به‌ ده‌رگا که‌وه‌، وه‌ک که‌سه‌یک
 پال به‌ ده‌رگای دۆز مه‌خوه‌ بنیت.

رابی راستی گوت.. نه‌یه‌هیشته‌بوو باوکم ده‌رگا که‌ کلیل بدات، سه‌ره‌سته‌ی
 گه‌مه‌ و راموسان به‌ ته‌واوی بیئاگای کردبوو، درزیکم تی خست و بۆن و
 به‌رامه‌ی له‌یه‌کدی ئالای باوکم و «رابی» که‌له‌می تاساند، درز مه‌کم کرد به
 که‌له‌ن.. ژوورمه‌ رۆشنایی ز ئه‌ینی ئاسمانی پتری بۆ خۆی دزی.. گویم لێ
 بوو باوکه‌ به‌ «رابی»ی گوت:

«ئەمشەو ئاقلیت کردووە بە رۆحی یاسەمین خۆت چەور کردووە.. ئەم بۆنە کۆلی ر محەتم دەکات..»

باوکە سەری خستبوووە سەر سینهی رابی، پشتی لە من و دنیا کردبوو، لەوە دەچوو لەخو سینه و مەمکی ساوای «رابی» دا لە گەمە هەریک، نەینییەک.. لەزەتکی بزردا بگەریت، وەک ئەوەی بخنکیت، هەر چوار پەلی بە هەر چوار دەوریدا دەهاوینشت، کەوتبوو دەوای بۆنی رۆحی یاسەمینەکە و نەدەهاتەوه، هەردوو مەمکە تور تەکانی «رابی» پەری هەردوو گۆییەکانی باوکەیان قفل داوو، بۆنی یاسەمین و خنکان دەنیو دۆلی تەنگەبەری هەردوو مەمانیدا غیرەت و خوینیکی دامی.. بێناگا لە خۆی، لە من، لە ئەسپ و هێستر و کەلەشیر و کەرۆشک و سمۆرە و سەگەکانی.. لە مەخلووقاتێ حسار، بێناگا لە پیلان، لە پیشینی ی ژنە قەرەجەکە، بۆ تاوێک شکانی تریفە لەسەر پشتی رووت و لە ئارەق شەلای تۆقاندی، لە هەلۆیەک دەچوو کە بەسەر چۆلەکیەکەوه نیشینتەوه، سەگناسا تەکانی دەدا، «رابی» لەژێر ئەو دیویدا خنکابوو.. دەتوت کە تەشاخیکی بەسەردا رماوه، نە پەنجەییەکی دەستی نە هی پێی، نە تالەموویەکی سەری: هیچی لە منەوه دیار نەبوو.. تەنها جەستە ی رووتی باوکە نەبیت، کە ببوو شادەمارێکی گرز و گەورە و رەپ، لە گەمە ماسولکەکانی هەردوو شان و پشتی ورد دەبوو مەوه، هەلمیکی تەنگ لەسەر پشتیەوه بەرز دەبوو وەک ئەو هەلمە ی لەسەر پشتی تەلانیکەوه بەرز دەبیتەوه، لە ئانوساتی شەهوەت رشتندا هەلم خواست و فرسەتم قۆستەوه و بازیکم دا، چاوەرێی شاتەکان و دواموچرکە بووم.. دلێرانە خۆم گەیانده سەر پشتی، نەمەهینشت فریای دوا تەزووی لەزەت بکەویت، دوا موچرکە و راجەنین، لە دوا هەناسەدا، هەناسە ی ئاسوودەگی، لە دوا ماچی پیر لە ئۆخژن فریای کەوتم، لە دوا راتەکان.. لەو ساتەوهختە ی کە هەموو شادەمار و خانە و ماسولکەکانی خاوەنەوه، توند دەستم لەسەر مشتووی خەنجەرەکە توند کرد و تا دەتوانم هەلم بیری بۆ حەوا، شینتانه سی خەنجەری بەزەبەرم وەشان.. نامە سەر شانی چەپی.. لەگەڵ دوا تەکانی ئەودا من لەناو گۆشتی تورتی تەکانم لە دەمی خەنجەرەکە دەدا، ئەو شەهوەتی ژەهر اوای خۆی دەرزاندە ناو هەناوی «رابی» و منیش قەهری خۆم دەرشت.. فواری خوین قەلبەزە ی کرد و ئەم تریقایەوه.. وه ی لەو ساتە ی کە لەزەت و مەرگ تیکەل بە یەکدی دەین، هەمەسی شەهوەت و هەناسە ی نەغز بوون.. هەر هەمان تەکانە: تەکانی جوتبوون و تەکانی ونبوون، نەمزانی ئەمەیان دوا موچرکە ی رامووسانە یان دوا راجەنین و خۆر اپسکاندنی لە باز نە ی فەنابوون، خەنییەوه، گریا یان تریقایەوه؟ نازانم..

دوو لوولهی باریکی خوین پرژهیان کرد و پرژانه نیو چوانم، هردوو لهپی دهستم کرد به چهپهری چوانم، «رابی» و باوکم.. هردوکیان به پروتی لهنیو ژووریکدا که دیوارهکانی خویناوی بوون، لهبهر دیدم سهمایان دهمکرد، «رابی» لهسهر کهولهناسکینک راکشابوو، باوکم کهولی پلنگیکی بهسهر قوونی خوی دادابوو، «رابی» بهری نهددا، عاشقانه توندتر بهخویهوه دهیگوشی، باسکه باریکهکانی لهناو قهیدییهوه نالاندبوو، تانهو حملهی خوینتکی گهرم نهرژایه سهر هردوو دهست و مهچهکی، له گهوزین و خولانهوی خوی نهکومت، باوکه خوی کیل کردهوه، «رابی» منی بینی، بهرزهفتی کرد بهو نیازهی دوا زهبری خوم بوهشیم و زهفهری پی ببهم، دهیویست بزانییت تامی دهستلهملانیی مهرگ و گیانهللا چونه.. باوکه.. وهک دهعبابهکی سهبر که ملی بو نسووریتهوه، دوا ئاوری لی دامهوه وهک ئهوهی که سوپاسم بکات له خوشترین سات و دهنیو نامیزی ژنه چکوله و زیده خوشهویستهکهی دهمریت، مهست و کاس به عهتری یاسهمین.. تو بلینی ئهو گرژینهویه خهینیی خوشی بییت؟ گهر وایه، بوچی سهگه نهگهریسهکانی بو تهنها بستتیک لیم جوئ نابنهوه؟ خودا.. بون و پهلهی ئهو خوینه کهی له دهستهکانم دهنهوه؟ دوا جار «رابی» هردوو باسکی له ناوقهدی باوکه شل کرد و بهری دا، باوکه خوی به دیوارهکانی ژوورمهکدا دها و به هردوو لهپی خویناوی نهخشی دوو دهستی لهسهر دیوارهکان بهچی دههیشت، وهک پاشماوهی تاوانی من، «رابی»، وهک بلینی بهر لهم خوینرشته زووتر خوینی سهد پیای دیبیت، قهت نهشلهژا.. وهک ئهوهی له هممام هاتنیته دهر و کراسی بوو کینی لهبهر بکات.. بیباکانه کراسهکهی لهبهر کرد و خوینی مهییوی سهر پهنجهکانی دهلستهوه، باوکه به بالای خوینینهوه و ابوی چوو پهلاماری بدات، «رابی» له دهرگا وازهکهوه چوون تارمایی کهوته ئهودیو.. و.. ئیدی دیار نهما.. دهبوو نههیل ساتمه له من بکات.. دوا جار گویم له قریشکه و هاوار و ههلهلهی «رابی» بوو، که مزدهی مهرگی باوکی به حسار راگیانند.. من دهبوو له دواساتهکانی مهرگی باوکم رامینم، دهرسام له دوا چرکهدها دهستی بگاته خخنوکهم و بمخنکینیت، تا دهات ههلهلهی «رابی» دهمرد و ژاوهرژاوی ناو حسار بهسهریدا زال دهبوو. باوکم ههر به زور و به زهبری مالی دونیا «رابی» کریبوو.. ئهو ژنه به ههموو دایکان و خوشکانمی وتیوو:

«خودا یار بییت من سهری ئهو پیاهه دهخوم..!»

وهختیک خوشکانم بو کیفی باوکه ههلهلهیان کیشابوو.. وتیوو:

«من به ههلهلهی شایی هاتمه ناو حسار، بهلام دهبینن: به وهلهوی شین

لنی دمجہ دہری..!»

مارہی «رابی» تورمگہیک لیرہ و سیئ نسیپ و بیست مانگا و سیئ مامز و سہ سہر مہر و سہگیکی ہوشار بوو، پاش پیلانہکے حالی بووم ئہو ژنہ عہیبار و ہم کالفامہ مہیلی درزی داومتی، ہہموو چاو داگرتن و برو ہہلئہکاندنہکان و نیگا شہیتانییہکانی فیئل و تہلہ بوون، بہ دوو قسہ و بزہیک فریوی دام، دوا جار زانیم حمزی لہ باخوانہ چاوشینہکے کردوہ.. زووتر پئی دہوتم:

«تف لہو شہوانہی لہبری ئہوی لہ باوشی تودا بم.. لہ باوشی باوکتدا دہنووم..!»

لہسہر حموزہکے و ناعورہکے و لای بیرہکے ہہر جارہ و قسہیکے فری دہدا، زور جاران ہہر بہ ئنقہست نہیدہ ہیتشت لہ چرپہ و ورتہ ورتہکانی ژیر لئیوانی حالی بم.

دہیوت: «بہ لام ہہقیشہ و ابیت.. کہ کوران بیدہمار و خہسیو بن، باوکان بو وانہکمن؟»

ہہر لہ ہہفتہی یکہمی بووکنییہوہ بہ ہہر ہہموو ہہویہکانی خوی گوئیوو:

«ژنینہ من یان خوم دہکوژم یان ئہو میردہی ئیوہ.. ئہگہر ئیوہ دہتوانن لہگہل پیاونیکدا بنون بونی تہویلہی لی بیت؟ ئہوہ من ہہرگیز ناتوانم.»
 ئہو باخوانہ چاوشینہ دہ جاران ہہولیدا بپہریتہوہ نیو حہسار مہمان، تا بہ ہہرچی فیئلک بی «رابی» بفرینیت، چہندین بہرگی گوری و دہمامکی لہسہر نا.. بیہوودہ بوو.. بہ دہوری حہسار مہکدا دہخولایہوہ و لہ شوورہ بلندہکانی رادہما.. لہ دہرہوہی حہسار منی دہگرت و پئی دہوتم:
 «کوری باش و مختی برینہوہی دار میوہکانہ.»

سہری نہگرت.. خوی کرد بہ نالہبند، چہرچی، چہخماچی.. دواچار لہ بہرگی دہرویشی پەتیارہ و سوالکہردا.. باوکم لہ گیانی خوی دہہری بوو و بہ وہر سییہوہ وتی: باخوان بیت یان چہرچی، گہر نہخہسیوہ با نہیہتہ نیو حہسار مہکہموہ.. نامہویت ہیچ غہر بیئک بہ نہئینی ئیرہ و ئیوہ بزائیت!

ہیچمان چیروکی ئہو کورہ ججیلہمان لہیاد نەدہچووہ، ئہو بیرلندہرہی نہمانزانی باوکم لہ کوئیوہ ہاننیووی، کہ زاننیووی دلئ «مینا»ی خوشکمی بردوہ و ئہو حمزہ پر لہ شہرمہ لہ ناو پیخفدا نہخوشی خستوہ، کہ زانی

خوشکهکانی دیکهشم به چواردهوری بیرمهکه ههلقه دهیستن، ئهرکهکانی نیو حساریان بیر دهچیتهمه.. زآمانه نهیهشت بیرلیدانهکه تهواو بکات و ههر به گل و خۆلی دهر دراوی بیرمهکه خنکاندی، تا ههنووکهش ههچ داوودهرمانیک رنگی پهریوی «مینا»ی نهگهراندوهه.. له ئاههنگی باوکهوشتنیشدا نهیتوانی ههستیتهمه، کابرای باخهوان، دزانه، خۆی گهبانده شوورهی ههشتمهی حسار و نهگهیشته به مرازی خۆی، سهگه ههوشارمکانی باوکم لئی راپهرین، ههریهکهو پارچه سیپالکی لهبهردا دری، ههموو دهمانزانی به ههر بیانویهکهوه بیته ناو حسار، چارهووسنکی رهشتر لهوهی بیرلیدهرمهکه چاوهرنی دهکات، خویندنهوهی سووکهمهیل و تهئکهحهزیک له چاوانی پهکیک له کههکانی بهس بوو بو کوشتی.

رۆژی دووهمی بووکینی رابی بوو، ئهو بهیانیهی که وهک ههزارهها بهیانی دیکه له بهردهمیدا به ریز وهستابووین، باوکم رووی کرده «رابی» و.. وتی:

«رابی.. من بویه دلم بهی ههموو ژن و کور و کچانه خۆشه، که خزمهتی خۆم و حسارهکهم دهکن، خزمهتی ئهو ههموو ئازهل و مهل و پهلهوهرانهم دهکن، له ئهسپهکهمهوه تا کۆتر مکهانم، من ئهو ژن و منالهم خۆشتر دهوینت که عومری زیاتر له تهویهکهاندا بهسهه بیات، شوانی چاکی مهر و مالاتم بییت، بیریقانی چاپووک و فهرشچنی دهسترهنگین بییت، شوان و سهپانی ههمیشه ماندوو بییت و نهئیت: لهل، رابی گهر دتهوینت به ژنی من بییت سهیری ئهوان بکه، ئهوهشی که گوئ له فهرمایشتی من نهگرت و قسهکانم به ههند نهز انیت..»

قسهکهی تهواو نهکرد و خهنجهرکهی بهر پشته له کالان دهرهانی و نیشانی ههموومانی دا، تروسکهکهی به شهوارهی خستین، تا پتر ترسمان لئ بنیشت، به بیدهنگی قهیریک دوههستا و گهمهی به خهنجهرمهکه دهکرد و مووی رهش و دریزی پشته دهستی خۆی پئ دهکرد، له ههلهورینی مووهکان دهمانزانی خهنجهرکهی تیژ کردووتهوه و تازه له ههسانی داوه.. وهی له جورئته و بیباکیی ئهو ژنه ساوایه.. رابی.. جوانکیله لیوی لئ ههلقورتاند.. ئهو لیوانهی ههزم دهکرد، له جباتی باوکم من ماچیان بکهم.. سهدهها بهیانی ئاواهی بوو، ههتا گهر قسهشی نهبووایه، راپدهگرتین و به بهردهمی نیمهدا پیاسهی دهکرد و ههنگاوی شاهانهی دنه، به نووکهشهبهق له بهردهکانی بهر پتی خۆی دهدا، چهندهها جار بهردهکه ههلهدهبهزیهوه و بهر ئهژنو و بهلهک و سهینهمان دهکهرت.. نهدهبوو بلین: ئۆف.. ههندیک له

براکانم نەیاندمتوانی میز رابگرن، ھەندیک لە خوشکە وردیلەکانم.. شریخەى قامچیپەیک و ریز مەکانمانی ھەلدمو ھشاندمو، شریخەى قامچیپەیک و بەدم رێوھ میز بە بەلەک و قاچ و قولماندا دەرژایە نیو پیناڵو مەکانمان، کە بلاو مەمان لى دەکرد، زۆر بەى بەیانپەیکان وەک گێژ بوویم، خۆم دەگەیاندم سەر ھەوز مەکە و سەرى گێژم لە ئاومەیدا نوقم دەکرد و بۆ بیغیر مەتیى خۆم دەگریام، فرمیسکەکانم.. پەنھان و خوینین.. دەرژانە نیو ھەوز مەکوھ.. شەرمیکى گەورە بوو ئەوان ئەو فرمیسکانەم ببینن.. لەژێر ئاوموھ ھاوارم دەکرد.. ھاوارێک.. کە ھەر جارە و تولى مەسپییەکی نیو ھەوز مەکەى دەتوقاند و زراویان دەرژا و سەر ئاومەکووتن.. پڕ بە سەر بەستى ئاویکی خنکاو نیو ھەوزێک دەمقیژاند:

«خودایە.. کەى بى و باوکم بکوژم تا بتوانم سەر بەستانە ئافرەتیک لە باوھش بگرم؟ کەى بى و بتوانم دەرگاگانى ھەسار و الا بەکم و برا ھەلەتە و ویلگەر مەکانم بە خوشک و براکانى نیو ھەسار شاد ببنەو، بێنەو و بۆن بە باوھشى داىکانیانەو بەکن و بگرن و باس لە غەربى شاران بەکن..»

ھاوار مەکانم دەبوون بە بلقى تەقبوی سەر ھەوز مەکە، من ھەر لە خەمى ئەو مەسپیانەدا بووم کە دەمئوقاندن.. نە من و نە براکانم نەماندەو ئیرا ئەو ھەسارە بەجى بێلین، نەشماندەزانى لە دەر مەو و لە دوورى ئەو ھەسارە دونیا چىیە و چۆنە، منى ئۆبەرە نەدەکرا داىکان و برا و خوشکانم لە بەردەستى دەرندەپەکى وا بەجى بەیلیم.. زۆرێک لەو برايانەم کە ھەموو شوور مەکانیان پرى و خویان گەیاندم ئاقار مەکانى دەر مەو ھەسار.. لە ھەر گەرانەو پەکى باوکماندا بۆ ھەسار، بە دیارى، جلى خویناوى دەھیناى مەو و فری دەداى بەردەمان:

«ئەھا.. گورگ خوار دوونى!»

دواجار، ژنى گەورەى، کە لە گرانى گەورە مەو ددانەکانى ھەر ھەموو کەوتبوون، لە ئاومەینەتیی کور مەکانى، لە قەھرى ئەو ھى شەب ەزبىیەو دەچوونە گژ ھیستەر مەکان، پاش فسکەفسک و چرپوچۆپى ھەر ھەموو داىکان.. لە ھەمووان قسە و راویژ، دەست بەپەکدادان و سىنەکووتان : «و مەش پۆلە لال بى.. دەک کوێر بى پۆتان.. وەى لەو کورە بەھەیا و حور مەتانەى ئاومەسار کە تا ھەنووکەش پروویان نایە داواى ژن بەکن.. لەو کچە بى دەموپلانەى ئیمە ھەمانە.. لە ھەر ھەسارێکى دیکە بوونایە، تا ھەنووکە سەد جار رەدوو کەوتبوون.. ئەو کەى حالە خوشکینە؟» دواجار لە شەوێکدا داى گەورە غیڕەتى داى بەر خۆى، دەر وازەى دیو مەخانەکەى لەسەر باوکم

کردموه، تا ئاوی پئی داهاتبوو، لغانو دهرگای دیومهخانهکه وهستا بوو.. پاش چه دین جار له دهرگادان و.. بانگکردن و.. به ترسهوه لئی رامابوو، بینیبوو یاری لهگهڵ کهرویشک و پشيله و سمۆر مهکانی دهکات، دهر وازهی ههر ههموو قهغه مهکانی کردۆتهوه و بولبولهکانیشی بهرهلای ناسمانی ئهو دیومهخانهیه کردوه تا لووت و ههر دوو کونی گوچکهی بو پاک بکه نهوه.. ههر به دهست ئاماژهی بو کردبوو وهژوور بکهوئیت، به بالایهکی لهرزۆک و له ناوقهده بهسهر موه شکاوهوه له بهر ده میدا به ملکهچی وهستا بوو.. ههر به دهست ئاماژهی بو کردبوو دا نبهشیت.. ئهم ههر له گه مهی ناو کهرویشک و سمۆر مهکانی نهکهوتبوو، تلدان و لهسهر سک خۆخشاندن.. دایهگهوره به لئومه لهرزهوه وتبووی:

«پیاومه.. ئهوه، هاتووم.. بلێم..»

سهرگهرمی گه مه و سهرمه قولات.. هیچ وهلامیکی نه دابوو.

دووباره ی کردموه: «پیاومه دهمیکه دهموئیت بلێم.. که.. ککککه»

دهنوو کلکی کهرویشکهکان و گونی پشيلهکان و دهنوکی بولبولهکانهوه سهری هینابوو دهرئ، سهری پاک تاشراوی به گویزان جی جرنووقی پشيلهکانی پنهو دیار بوون، بپیاک له باریکه داومهکانی خوین بهسهر تهوقی سهریهوه لئی پرسیبوو:

«ها حهیی خیره؟.. ناشی بو بهزمی شهو هاتیبیت؟ ئه شهه دو ههقی گلهییت ههیه.. بهلام چی بکهم؟ خۆ تۆ دونهیادهی، گهر مکه ئهو بووکه تازه تیر بکهم.. پنیان بلێ: ئه مشه تورهی هیچ کامیان نهی.. ئه مشه وام نیازه لهگهڵ پشيله و کهرویشک و سمۆر مهکانم بنووم.. بهزمیان زور خۆشتره له بهزمی بووکی تازه»

«نا پیاومه.. من بو ئهوه نه هاتووم..»

حهیی، کهمیک لهواتر نزیک بهر دهرگا کههه بووه سهر چیچکان، که ئهم سهری زمانی له دهنوکی بولبول و گونی پشيلهکان دهخشانده، بولبولهکان لیکي ژههراوی باوکهیان ههلهمهژی، پشيلهکان بهو لئو له گون خشانده ختوکهیان دههاتی و ههله بهزینهوه، نهرمه چه پۆکیان له کهپووی گیر دهکرد، لئوی شهقار و دوولهنی کهرویشکهکانی ماچ دهکرد، دهنر یقایهوه و بولبولهکان ههلهقه رین، سمۆر مهکان رادهچهنین، پشيلهکان دهسله مینهوه، تاویک و دیسانهوه لئی نزیک دهکهوتنهوه، کهرویشکهکان قوونهیان دهکرد.. فیکهیهک و ههر ههمووی دههاتنهوه باوهشی، به ترسهوه پئی وتبوو:

«هاتووم.. بلێم..»

ئهم وتبووی:

«حەبىي ھېچ مەلئى، گۆئ بگرە.. چۆنە پشیلەکان بخەسینم؟»

«بۆچى پیاومکە؟»

«چۆن بۆ؟ پیرە قۆلتەر.. نەفام.. نابىنى ئەو حیزباوانە گونيان لە گونى من

خرتەرە؟»

ھېشتا پالکەوتبوو، ھەردوو قاچە بچوو کەکانى پشتمەوى يەكێك لە پشیلەکانى بلأو کردبوو و توند کەلبە و ددانەکانى لە گونى گیر کردبوو.. زالمانە.. و محشبیانە.. رایتەکاند و شادەمارمکەى قرتاند، قرتەيەك و پشیلەى تاین پر بە دیومەخان زریکاندبووى، نالاندی و مړاندی.. ئەم ھەردوو ھێلکەى خویناوى لەئێو کەلبەکانى بوون، کە تریقا بۆو.. لەم گۆپەمە بۆ ئەو گۆپ و مەك کە لا شوشە گەمەى پێ کردبوون.. حەبىي لە حەژمەتاندا بە ھەردوو دەست چاومەکانى خۆى داپۆشیبوو.

«چاکە حەبىي، ھەر شەو ھى يەكێکیان دەخەسینم.»

«کابرا.. گوناحت دەگات»

«ژنئ.. گوناه ئەویە دوو رۆژى دیکە رەشەمییە و نامەوتیت لە بەر چاوى

کچەکانم بکەونە مەرەم و سواری يەكدى بن.»

«کەیفى خۆتە پیاومکە.»

«ھەلبەتە کەیفى منە.. ھەمەس کوشندەيە.. تۆ سەرت سبى کردوو و

دەیزانى.»

«بەلام پیاومکە..»

«قسە مەکە و سەیری سمئى ئەو حیزباوانە بکە.. سەیری گونى تورتیان..

بەو ملأھى من بەغیلبیان پێ دەبەم.»

«پیاومکە.. من ھاتبووم کە پنت بلئیم.»

«جگە لە خۆم و ئەسپەکەم نێرەو مزی تیا ناھێلم، بۆم بکرتیت مئشولەکانیش

دەخەسینم، لەبەر پاسى مەر و مألآتە زۆر مەکم نەبیت، ھەر ھەموو گۆ ئە

سەگەکانیش بە دەردى پشیلەکان دەبەم و دەیانخەسینم.»

«تۆ خۆت گەورە و سەردارى حەسارى، چیت پێ باشە و ابکە.. بەلام من

بۆ ئەو نەھاتبووم.. من ھاتبووم بلئیم.»

«بلئى و بارزگارم بئیت.»

پشیلەى بن سەك خویناوى وەك پیاویكى خەسیو لەسەر لاتەنیشت کەوتبوو

و دەینالاند.. یان دەمەرد.

«پیاومکە ھاتبوم بلئیم کور و کچەکانت زۆریان وا پیر بوون.. خوا

ھەلناگرئ و بە تەمەلى چیت.. ھا..؟ کورئ تۆبەرت سەروریشى سبى بوو،

ئەركى ھەر ھەموو حەسارمکەى وا بەسەر شانەو.. دەبا دلئ نەرم بئیت و

خه می ژنیکي بو بخوین.. دایکیان لال بیت.. زور له کهچکانت چقمیان
دهر کردوه.»

شینتانه، دهنیو چریی گهماروی کهرویشک و سموره و پشيله و
بولبولهکانهوه راپهريبوو.. همر ئهو شموه بهپهله له دیومخانهکهی هاتبووه
دهرئ، پر به ناسمانی حسارمه که هاواری کرد.. نهراندی.. به همر
چواردهوری خویدا ههلهپهري، له قههر و خهفمتی قسهکهی ژنی گهمورهی
پیی له دوو کهرویشک نابوو.. همر دوو دهر حال مردن.. پشيلهپهک که به
دهستییهوه بووه، بیناگا لهخوی، تا هیزی تیایه دابووی به دیوار مکهدا، لهگهله
ئهو هاوار و نهعهرتهیهدا بولبوله توقیهو مکان چوو بوونهوه نیو قهفمز مکانیان،
له ترسی غهزهبی باوکه دهلهرزین و بالیان لیک دهدا، لهگهله بالهفرهدا
شاپهر مکانیان ئهوه منده ههلوهرین، قهفمز مکانیان پر کرد له پهري زهره و
سوور، به جریوه جریوی شهرمناوه دلی یهکدیان دهدايهوه.. نهپاندهزانی که
همر تاوئیک لهسهوی بهر کههفساز و ههنووکه لهپای چی وا هار بووه،
پشيلهکesh به وارهوار به حهوشهکهدا و رووو بیرمه که قوچاندبووی، بیناگا
و شیواوانه رمتی بردبووه نیو بیرمهکهوه، همر دوو کهرویشکه مردوو مکانی به
دهستهوه گرتبوو.. پاش تاوئیک همر یهکهیانی به لایهکدا فری دا.. دهپهرااند..
همر ههموو خوشکان و براکانم.. دایکانم که لهم ههرايه تی نهدهگهپهستن،
هاتته بهر دهرگا و ههنديکی دیکه له پشت پهنجهر مکهانهوه دهیانروانییه باوکه،
که شهس و حهوت قسهی دهکرد و کهفی دهردهدا.. تاک و جووت غیرهتیان
دهدا بهر خویمان و دههاتنه نیو حهوشهکه.

نیدی دهلهززی و دهیدواندین:

«گوئ بگرن.. بو دواجار.. لیله.. لهم حسارهی من، نه کور ژن دینیت و
نه کچ زهرووره شوو بکات.. ئهوهی خوی به کچی من دادهنیت، دهینیت له
نیو تاریکی ژوورمهکید حورمهت له خوی و له من و لهم حساره بگریت..
ئاگاتان له خوتان بیت.. همر ههواوههسه که ئهم حساره برمینیت،
نهکه.. من خوم چاوم ههیه.. کهی زانیم به شووتان دهدهم.. ژن بو کورمهکان
دینم.. ئهومیان یهکهم قسه و دوا قسهمه.. حالی بوون؟ که من ماوم و دهتوانم
ژن بینم و همر سألله و چهند زه ماوهنديکتان بو ساز بکه.. نیدی پیم نالین
لهوه زیاتر چیتان گهرمه؟ همر ئهوه مابوو کوران بکهونه دوا قوونی
ژنهکانیان و کهچکانیش ردهوو بکهون، ئا ئهم حساره نازداره و مک بهری
دهست رووت بیت.. پیم نالین که من مردم ئهم حساره هی ککیه؟ وای له

خۆم رەنجەرۆ.. من بە ئومێد بووم ئیوہ ناوم کوێر نەکەنەوہ.. ئێرہ
بپاریزن.. وەک سەگە بەوفاکانم لە دووری ھەزار فەرەسەخوہ بۆنی خەلکی
بیانی و غەریبە بکەن و پنیان بوەرن، وەک ھەلۆ و بازەکانم.. دوورتر
لەوانیش ببینن.

چاکە.. زۆر چاکە فەرموو.. ھەمووتان بە جێم بێنن.. با من بەتەنھا لەم
حەسارەدا بمرم و دواچار پشیلەکانم بمخۆن.»

ویستم بە روویدا ھەلشاخیم و بێنم:

«ئاخر چ لە حەسارێک بکەین کە جگە لە ئەسپ و ھێستر ھیچی دیکە

ئیدا نییە؟»

نەمویرا.. لال بووم و زمانم لە گۆ کەوت، ئەم نەراندى.. لەگەڵ ئەو
نەعەرەتەییە چی ئەسپی نیو تەویلەکان ھەبوون.. حیلاندىان، گۆترەکانیش لە
شەقەى بالیان دا، ئاسمانى سەر حەسارەکانى لى گرتین، سەگەکانیش بە
چوار دەوریدا ھەلقەیان بەست.. بولبولەکان لە جریو مەجریوی ترس نەکەوتن،
پشیلەکان و کەروێشکەکانیش میزیان بە خۆدا کرد.

«گۆی بگرن.. ئەوێ دەییوئیت لەم حەسارەى من نائیکى چەور بخوات،

نابى لە قسەم دەربچیت. ئەوێ حەرامزادە نییە، خزمەتى ئەم حەسارە

دەکات.»

وابوو.. لە سپێدەى بەیانییوہ تا شەو خەوتتان خوشکەکانم مانگا و مەر و
بزنیان دەتۆشى، شیرمەکیان دەکرد بە ماست و پەنیر و ژاژى و فرۆ، دەست
و پەنجەى دایکانیشم توێژالی ھەلەدەدا ئەوئەندە تەشى بربیس و کلاو
بدرۆن و رەفتە بچن، رۆژانە دە چین تەویلەکانیان پاک دەکردوہ،
ئاخوڕەکانیان تیر کا و جۆ دەکرد، شەربە و کوپەکانیان پیر ئاو دەکرد،
دەکەوتتە دواى قوونى مانگاگان و لە تەپکە ریحى وشکەوہ نەوى دەبوون و
کوێیان دەکردوہ، گوانى ریحنى چیلەکانیان دەشۆرى، ئیسقانیان دەخستە
بەردەمى سەگ و پشیلەکان، دانیان بۆ کۆتر و مریشکەکان رۆ دەکرد، ئەو
لەرەقە ئەسپ و ھێستر و سەگ و سمۆرەکانى لە ئیمە پتر خوشدەویست.
دەبووایە.. ھەر دەبووایە من بیکۆژم، کە کوشتیشم، ھەر من تیا چووم، من
وتم دەیکۆژم و ئیدی «رابى» لەبرى باوکم دەست لە ملی من دەکات، ھەر
ھەموو دایکان و خوشکان و براکانم سەر فراز دەبن، خەونى ئەو برایانەم
دینە دى، کە بەر لە چەندین سأل ھەلەتە بوون، ئەوانەى گورگ و چەقەل
خواردنى و ئەوانەشى لە شار و گوندەکان سەریان بە یەکەوہ دەنا و سەد و
یەك پلانیان بۆ دارمانى حەسار دادەنا و ھەر خۆیان ھەلیاندوہ شانددنەوہ..
دەییەھا دیوار و شوورەى حەسار دەرمینین، رووھو شار و گوندى دیکە

روخسارهدا که لهبەر دیدهم دهگۆران و ون دهبوون، سەرم لێ شینوا..
 نەمەدەزانی بەهەرە یان پا عێز، هەوینە یان زستان.. نەمەدەزانی چی بکەم.. بۆ
 ئەوێ خۆم لە گەمارۆی خوشکەکانم قوتار بکەم.. هەوارم دەمکرد:
 «بێمروتینە.. ئەمێ کوا زیبا؟» «زیبا» تان لەبەر چوو؟»

قەسەکەم ئەواو نەکرد و شەش حەوتیکیان ڕووه و دەرگای ژێرزەمینەکە
 تاویان دا و بە هەر هەموویان دەرگاکیان بە لاشیپەکانەوه دەرەهانی و بە
 پێلێکەکاندا غل بوونەوه و دەستیان دایە بنبالی «زیبا» و لە چنگی تاریکێ حیان
 دەرەهانی و دیسانەوه لە ژێر تریفەیی مانگدا نازادیان کرد، سست و لاواز..
 پاش عومرنیکی درێژی نیو تاریکیی ژێرزەمین، تریفەیی زیوین تاوئیکی درێژ
 بە شەواری خست، زەرد و ژاگو، سەرپرچی ماشویرنجی، وەك مندالێك
 تازە سەپێ کەوتبێ، دەستیان لێ بەردا، لەو دابوو بکەوت. گرتیانەوه، بە
 هەردوو بāl ئامازەهی کرد که بەرەل لای بکەن.. مەستانە هەنگاوی تیکەلی نا
 و لە ناو مەرستی حەوشەدا کراسی کۆن و دەرزیوی لەبەر خۆی دادری، تا
 سەر تاتەشۆری گۆئ حەوزەکە غاری دا و یەك تەختە راکشا، بێباک لە
 هەواوی حەسار و چاوی براکانی، بێناگا لە مەرگی باوکی، هەردوو مەمکی
 دایە بەر تریفەیی مانگ، وەك شەوی حەیاچوونی سەربانەکە تریفایەوه..
 ئیدی خەوئیکی قوئلی لێ کەوت.. بەدەم خەوی بەر تریفەوه دەخەننیهوه.. ئەو
 شەوه چییان نەکرد..؟

هەوئیهکانی داکم تیکرا سەمایان دەکرد.. گۆرانییان دەچری.. بە سوور او
 و سپیای دۆزراوهی نیو قوتوو مەکان خۆیان ئارایشت دەکرد، «حەبێ»
 دایک بە هانکە انک ئەو سندوقە بزماررێژەهی باوکی بە گۆریسێکەوه
 بەستبوو.. بەزەحمەت بۆی ڕادەمکێشرا.. سوئیدی خوارد که لەو ڕۆژەوهی
 شەوی بە باوکم کردوو، ئەم سندوقەهی بە قەلدرای لێ شار دۆتەوه.. گواپە
 لە گرانی گەرمەوه لە ترسی ڕەشوروت و لە برسارمردوو مەکان دەنیو یەکنێک
 لە دیوارە پانەکانی حەساردا شار دوویەتییهوه، که شکاندیان، پیر بوو لە خۆئ!
 هەر هەموومان بە دیار سندوقی شکاوی پیر لە خۆئ دۆش دامابووین و
 ومختێک دایکە حەبێ هەواری کرد:

«کۆر و کچەکانم ناوئید مەین.. ئەم حەسارە سەد نەهینی شاراوێ
 باوکتانی تێدایە.. دە سندوقی دیکەیی پیر لە خۆئ هەناسەسار دتان نەکات..
 من دانیام سندوقیکی پیر لە گەوهەر و ئەلماس دەدۆزینەوه.»

هەر ئه‌و شه‌وه «رایی» له ژووری ژیر بۆن که‌وتووی شه‌هوت و خوین هاته‌ دهرئ و قریشکه‌یه‌کی کرد.. که‌وته سووردان و چه‌هچه‌هه‌ی شادی، دایکانی نیوه‌ خه‌و‌آلوم، خوشکانی جیماو ده‌نیو خه‌ونه‌ حه‌رام و هه‌لبێزرکاومکاندا.. ده‌توت هه‌ریه‌که‌و دوو ده‌می هه‌یه، به‌یه‌کیکیان ده‌نآیت و به‌ی دیکه‌یان ده‌خه‌نیت، به‌چاوی چه‌پ رۆندکی ره‌ش ده‌بارینیت و به‌چاوی راسته‌ نه‌سیرینی ئاسوده‌گی، چوار ده‌سته‌ نا.. به‌لکو به‌سه‌د ده‌ست به‌رزیان کردمه‌وه، به‌خه‌له‌یان پێ کردم، روه‌و نه‌ستێرمان هه‌لیان ده‌دام و ئامیزی نه‌رمیان بۆ ده‌کرده‌مه‌وه، له‌ژیره‌هه‌را ئهم هه‌موو چاوانهم ده‌دی، که‌ وه‌ک ورده‌نه‌ستێره‌ ده‌ره‌وشانه‌وه..

برا و خوشکه‌ شه‌رم و ترسۆک و وردیله‌کانم بینی که‌ قاقا پیده‌که‌نین و به‌پشتی ده‌ستیش فرمیسکه‌کانیان ده‌سپری.. له‌و سه‌روه‌وه، به‌ناسمانه‌وه، پر به‌سییه‌کانم هه‌وام هه‌لمژی، پر به‌هه‌ردوو چاو، ئه‌وه‌نده‌ی پێلوه‌مکانم کرانه‌وه، له‌هه‌بیه‌ت و سامی ئه‌و شه‌وه‌ ر‌امام.. ده‌رگای کولانه‌ و کۆلیت و ته‌ویله‌کانمان کردوه، گشت قه‌فه‌ز مه‌کانم شکاند، وردیله‌کان دل‌ره‌قانه‌ یان دۆستانه‌ گه‌مه‌یان به‌ کۆتر و بولبول و که‌رویشک و سمۆرمان ده‌کرد، تاوێک گوێم له‌ قریوه‌ بوو.. تاوێک پرمه‌ی گریان.. من سه‌رگه‌رمی به‌ زۆر ده‌ره‌ینانی بولبوله‌کان بووم که‌ «میرم» ی دایکم به‌هه‌له‌داوان له‌ ژوورمه‌ی «رایی» هاته‌ دهرئ و به‌ده‌م هاوارمه‌وه‌ ده‌یوت:

«ژنیه‌ فریاکه‌من ئه‌و ئه‌رژه‌نگه‌ وا ده‌جولیت!»

پێم وتن:

«مه‌شله‌ژین.. چاو که‌ ترسا، ره‌شکه‌وه‌پیشه‌که‌ ده‌کات.»

هەر ئه‌و شه‌وه‌ له‌وه‌ ترساین زیندوو بێته‌وه، به‌په‌له‌ دوا پارچه‌ جلی به‌ریمان داکه‌ند، زاری مه‌نجه‌ئێکی گه‌وره‌ی هاورد، فاته‌م ناوی تێ کرد، ئه‌خته‌ر گولای تێ پرژاند، به‌چه‌پکه‌ و داری زۆری هانی، سه‌بامه‌ند ئاگره‌که‌ی کردوه، چه‌ سه‌هر بوو.. تا ئاگره‌که‌ پتر بێسه‌ بکات، دایکانم به‌حه‌زه‌وه‌ به‌رانه‌پیل و چارۆکه‌ و سه‌رپۆشی خۆیان تێ فری دا، گرمه‌که‌ له‌سه‌ر دیوارمان، سه‌مای به‌سه‌یه‌ری هه‌مووان کرد، هه‌ندێ له‌خوشکه‌کانم بخوریان ده‌سووتاند، سه‌مای هه‌ندیکیان له‌ به‌ر چاوانم غه‌ریب بوو.. تو بآیت هه‌ندیک له‌و ئافه‌رته‌ نه‌ناسانه‌ دایک و خوشکانی من بن؟ له‌ ته‌رمی باوکه‌ راده‌ماین، که‌ هه‌شتا هه‌ ئه‌وه‌ بوو ئێی بترسین و شه‌رمی لێ بکه‌ین.. ئه‌وێک که‌ ته‌نها یه‌که‌جار زانیان نه‌خۆش که‌وتوه‌.. ویستمان بچینه‌ دیدنه‌ی و تا به‌

چاوی خۆمان ببینین باوکی خۆشمان وەك هەموو بنیادەمێك نەخۆش دەكەوتیت، پەسیو دەگریت، سەری ژان دەكات.. وەلی هەیهات.. لەو لەزەتە ببێهەشی کردین.. گوێمان لێ بوو لە ژوورەكەمی خۆیدا بەدەم نرکە و نەعەتەمی پلنگناسا هاواری کرد:

«حەبێ بۆ کۆر و کچ نەهاتووە باوکی نەخۆش و خەستە لەنتیو پێخەفدا ببینیت.. وام لێ مەكە بۆ ئەم دوو رۆژە حەسار چۆل بەكەم..»
 نا.. ناکریت.. ناکریت ئەمەیان تەرمی باوکه بێت، قەسە نەكات.. جێنیو نەدات و دەست نەوشینیت.

ئەو شەو ئەو وەستا و ئێمە نەوستانین، هەر یەكە و مۆمێك یان چرایەکی داگیرساند، ئەو حەسارە بوو بە چراخان.. وەلی لەو كەرنەقەلەمی هەموومانە حەسەساند، كۆرەكان بە بێل و پێمەرە و خاكەناسەو كەوتبوونە رماندنی شوورەكان، وردیلەكان بە نینۆك دیوارەكانیان دەكراند و وینەمی جۆرەها مەل و فزەهەیان، لە گەرمەمی فزەیدا، رەسم دەکرد، هەر یەكە و بۆ پێشاندانە شتیك ئەوی دیکەمی بە دواي خۆیدا رادەكێشا، بۆ یەكەمجار دوو رە لە چاوو راوی باوكم بە دیار سەیران و سێحری ئاپۆرەمی نێو كەرنەقەلە یەكەم جگەرەم داگیرساند، بۆ تاوێك مژم لە جگەرەكە دا و پەر بە سبیهەكانم دوو كەلم هەلمژمی و چاوم نوقاند.. ئەللا.. لە نەمانی ترس.. لە هاتنی سەر بەستی.. كە چاوانم كردهو، سەر اسیمە و ئەبەلق، دەوریان گرتم.. دایکی خۆم و گشت زردایكەكانم، هەلقەبەك براكانم و هەلقەبەك خوشكانم.. ماچیان كردم، تەقیان لێ كردم، تاوێك سوپاس و تاوێك نەفرەتیان لێ كردم، «بەلقیس» بە هەلەداوان هات و قامچیەكەمی باوكمی دۆزیبۆو و خۆشی بە راست و چەپدا رای دەوێشاند، «فەرهاد» بێش، كە تازە سمبلی مووگرە ببوو، گەمەمی بە گۆچانەكەمی باوکه دەکرد.. راولدووی خوشكەكانی دەنا و وەك شوانی بەر خەل پێش خۆی خستبوون، تەقەلای دەدا كامەمی گۆچانەكە لە قۆلە پنیان گیر بكات و رەتیان پێ ببات، هەر بە چاوو دەست حالییم كردن كە تا زوو ئەو كەمەمی پێ خۆش بکەن، بە دەوری ناگرەكەدا كەوتینە سەما، قەهرێکی شار او لەگەل تێكەمی ئارمەقە لە نازای جەستەمانەو دەرژا، چۆپیمان بە شێخانی دەگۆری.. هەقەبەدەست بووین.. نەماندەزانی چی بکەین..؟ یەكە بە یەكە دەستیان لە مەم دەکرد، بەسەر ما دەگریان و دەلەنگینەرە، سەریان دەخستە سەر سینەم، تاوێك سەدای بەستە و گۆرانی، تاوێك لاواندەنەوی نازیزمردە، بە روومدا دەگرژینەو، نوقورچیان لێ دەگرتم، قەپ و گاز، بە ریز یەك لە دواي یەكدی ئەو خۆپنەیان دەلستەو، خۆینی باوك، كە هێشتا بە

کۆلۆ که هەڵپروکت، بە جووتە سویندیان خوارد که ئەو حەملەى حەسار سەر مەستی سەما و بەزمورەزم بوو، باوکە لە ناکاو غەفلەتى لى هیناون و بەکى سى شەپازلەهى بە ناودەمدا کینشاون، دەگریان و دەکرووزانەوه:
«سى شەپازلەه.. واتا سى بەردەى تەلاق!»

تیکرا نووشتانەوه، هەر هەموو بە دەورى ئەو لاشە نە مردوو.. نە زیندووە گرد بوونەوه، بەرى تریفەى مانگیشیان لى گرت، بەزحمەت توانیمان بەرزەفتى بەمین و نەهیلین دەست بووشینیت.. شەو کوشتم و شەو شۆردیان و شەو ناشتمان.. بەر لەوهى لە کفنى بنیین.. دوو سنیهەک لە خوشکەکانم بە پۆدرمیهکى قاوهیى کەوتتە سواغدانى کۆلمەکانى باوکە.. رەشکردنى بەرى چاوى و پیلوو مەکانى.. رازاندنەوى پەنجەکانى بە ئەنگوستیلە.. قز داھینانى.. پاشان شووشەیهک گۆلۆیان بە کفەکەیدا پرژاند.. سەرنا نەموست یان زاتى ئەوم نەبوو بیکۆژم.. بە هەموویانم وت:

«تەنھا ئەویە ئەسپ و هینستر و سەگ و گورگ و پشیلە و مەیموون و سمۆرە و فرندەکانى بەرەللا دەکەم.. دەرگای تەویله و قەفەز و کولانە و کۆلیتەکان دەشکینم و.. ئەوانیش و ئیمەش ئازاد دەبین.. سەرفرازى ئەبەدى.. ئەسجارەیان کە سەفەرى کرد، هەل نابویرین و حەسارى بۆ چۆل ئەکەین..»
وامان بېریار دا.. هەر هەموو وتیان:

«دەمخۆش نۆبەرى ژیرى حەسار.. دەمخۆش، فیل لەوه پوختتر نابیت..»
سائیک پتر هەول و تەقەلام دا، شەوهەى شەو خەوم لە خۆم دەزراند، لە پەنا و پەسبوی حەسار مەدا خۆم دادەنووساند، تا شەویکیان تۆپەلئى هەموو کلێلەکانم، کلێلە دەرواز مەکانى حەسار و تەویله و گەنجینە و ناندین و گشت ژوور مەکانم لە باوکم دزی، «ژیرین» ی زردایکم کۆمەکى کردم، ئەو ژنەى بە فەرمانى شاهانەى باوکم هەرگیز دەرینى لەپى نەدەکرد، چونکى پنی وتبوو:

«ژیرین.. من بۆ تۆ نازانم لە کوئ و کەى هەمس دەمگرتیت.. لەنێو تەویله، کادین، گەنجینە، لەسەر حەوزەکە.. لە هەر کوئ مووی لەشم گزژ بوون، تۆ با هەردوو لاقت بە حەواوە بیت.. ژیرین.. خۆى شەر عیشە کە مێرد لە مأل بوو، چ شەو بئى چ رۆژ، خێرە کە ژنە هەمیشە تەیار و ئامادە بیت.. خۆ باشترە هەر دەرینى لەپى نەبیت!»

دەرگای هەر هەموو ژوور و تەویلهکانم کردەوه، ئەسپ و هینستر مەکانم لە

میخ و زنجیر مکان کرده، و یستم هر هموویان بسو و تینم.. نهمویرا، کی دهلئئو ئهسپ و ماین و هیستزانه حسار بهجئ دههیلن، سهگ و تازی و مهر و بز و مانگاگانیشم به نیو حهوشه می حسار مکهدا تاو دهدا، هر خوشک و برایهکم دوو سئ کهر ویشک و پشبله و سمورهیان له باوش کرد، مهیموونهکان خویان به لقی درمختهکانهه شور کردبووو و جۆلانهیان دهکرد، دهیانز یقاند.. له سهر موهرا له خوشیاندا میزیان به سهر وچاوی خوشکهکانمدا دهکرد، خو ئهوانیش حورمهتیان لئ ههلگیر ابو، بیباکانه وک بلئیبت دهمیان بو پروشه می باران یان شهونمی سهر گهلاکان کردبیتهوه.. بهو بهلامیز میه دهنر یقانهوه.

سهگهکانم برده چهند کولانهیهک و دهر گام لهسهر داخستن، بهو ئومیده می که هموویان دهر مانخوارد بکه، دهنر سام بوهرن و بلوورینن، باوکم له دووری ههزار فرسهخهوه گوئیستی وهرینیان دهبوو، ههتا گهر سهر قافلچه می کاروان و له سفهر می دووری شارانش بگهر یتهوه.. دهر وازه گهر مکه می حسارم کردهوه، هر هموو خهلقهنده و فرنده و حهیوانهکانم تاودا تا له دهر واز مکهوه برۆن و بکهونه ئهودیو شوور مکه می حسار موه، قامچی به دستهوه کهتمه دوا می هر هموو ئازل و پهلهمهر مکه، له ئهسپهوه تا سمور مکه، له ههلۆکانهوه تا بولبولهکان.. و له ئهفسوس، وای له خۆم رهنج بهخهساری، لئرموه راوم دهنان و لهوسرموه دههاتنهوه، تئیک قزقزاین.. بوو به ئاخوران و بخوران، حیل می ئهسپ و پرم می هیستر و ماین و مره می پشبله و حهپینی سهگ و قروسکه می تانجی و زریکه می مهیمون و فرهفری بالئ سدهها پهرنده فریشتهکانی ئاسمانیشیان هینایه سهیرمان، دهر گای هموو قهفزمکهانم کردهوه و هموو بولبولهکانم بهرهللا کردن، کهچی دهر هال.. پاش تاوتیک فرین و بال لئیکدان هر هموویان چوونهوه نیو قهفزمکهانیهوه، قهفزمکهانم دایه بهر لهفقه و پر به حسار مکه هاوارم کرد: «باوکه ئیوه می حیز و خهسیو کرد.. خودا هاوار.. بو نافرین..؟»

خولقی نامردانه می بولبولهکان شینت و هر و دهمارگیر یان کردم، بو قهیر ئیک ئاگام لهو قیامته می نیو حهوشی حسار پرا، قهفزمکهانم بهنیو حهوشه مکهدا پهر تو بلاو کردهوه، دهر گای چکوله می قهفزمکهانم شکاند و دست می راستم دهنیو قهفزمکهان دهگیرا تا له بالهفر میان بخهم و بیانگرم و به زور ئازادیان بکه، شینتانه خویان به دیواری قهفزمکهانم دهدا و.. دهمیانچر یکاند و ندههاتنه دهرئ. ئه هوای جوکهوچریکه به له جنیوی بیس دمچوو، که له

باوکەمە قیری بووبن، هەر بە زۆر هەندیک لە بولبولەکانم لە قەفەزەکان دەر هانی، بە سەدەها دەنووک سەرپەنجەکانم زامدار بوون، لەژێر نینۆکەکانمەوه خۆنیکێ رەش دادەچۆرا، دەرمان هینان و بەرملام کردن.. هەمدیس بولبولە پەرپووت و دیلەکان سوکی بە بەلفەرە چوونەوه نێو قەفەزەکانیان، سەرکزانە و بە پیلووی داکەوتە و ماندووانەیان کە دادەکشان، زەلیلانە دەیانجریواند.. جریومیەکێ نزم و ترستوکانە.. ئاشکرا پێیان دەوتم: «ئەڕێ کابرا بۆ واز ناهێنیت کە ئیمە هەوای قەفەزەمان پێ خۆشتر بیت؟»

ئەو شەوه، دەمارگیرانە لە قەهری بولبولە بێیغیرەتەکان چەندین قەفەزم لەژێر پیلەقەدا وردوخاش کرد، ئاخەر گەر نەفەرتی باوکە و زەلیلی نەبیت، بولبول هەبە حەز نەکات بگەریتەوه ناو باخچە و دارستان؟ بولبولە بێقەفەزەکان بەبێ جووکه و چریکهچریک، بەشەر مەوه.. بەلام بێشەر مەفانە.. لە دەلاقەکانەوه.. لە کلاورۆژنەوه.. لە پەنجەرەکانەوه چوونەوه نێو ئەو ژوورە جاروبار باوکم بەتەنیا لێی دەخەوت.. چەند بولبولێکی دیکە لەسەر شەقلە دەر پەریوەکانی گۆیسوانەهی هەمیوانی دیومەخان نیشتنەوه، چەند جارێک لەویوه روومو پەنجەرەهی دیومەخانەکه یەك شەق فرین و کویرانە خ وێیان پێدا دەدا و دەگەرانیوه، ناومیدانە وازم لێ هینان، چی بولبول هەبوون، بە نەفەرم کردن.

دوچار بە هەموومان پشیلە و کەرویشک و توولە و سمۆرەکانمان هەر بە زۆر ئاخنییه نێو دەیهەا تۆرە کەو تەلیس و جۆرک و گۆینی، هەر خوشک و هەر براییەکم تۆرەگە و تەلیس و جۆرکیکی بە شانیدا دەدا، جیی گاز و قەپ و جرنوقیان لەسەر دەستەکانمان خۆینی لێ دەتکا. تریفەهی مانگ تۆولەرییەکانی بەرپێمانی رۆشن دەکردەوه، هەر دەتوت تیرە مارن و لە خەشی پێمان دەترسن و دەکشین.. رۆیشنین.. من پێشەنگ و ئەوان کاروان، غەرقی ژێر تریفە و تۆز لمان نا.. ئەللا.. بە یەکیدیمان دەوت.. لە دەروەهی حەسار هەوا چەند خۆش و فینکە، ئاسمان و ئەستێرەکانی چ دڵرەقین.. سەیری بونی خاکی و گیا چون سەر مەستمان دەکات، دوور رۆیشنین.. دواتر لە دەشتیکی چۆل و کاکییەکاکی، وەکو کالەک و شووتی کەرویشکەکان و پشیلەکان و سمۆرە و تۆولەکانمان هەلدەرشت، تاویک بەنێو یەکیدیدا تیک قژ قژان و گیروگیژ بەر یەکدی دەکەوتن، لەنێو تاریکی تەلیس و تۆرەکانەوه بۆ بەر رۆناهیی مانگ بە شەواریه کەوتن.. بەپەلە، بەر لەوهی چاوانیان رووناک ببەوه، قووچاندمان.. هەر بە غار ئەو دەشتەمان پری تا

بەر دەر وازەى حسار، له پەنا دیواره بڵندهکانى بۆ پشوو هەر هەموو
 ڕۆنىشتىن.. بەدەم هەناسەى هیلاکىیەوه لێم پرسىن:

«ئەرى ئهگەر باوکه هاتەوه، چ درۆیهكى بۆ بکهین؟»

خۆشک و برا زەلیلەکانم کردیان بە غەلبەغەلب و هەر یهکه و بۆ خۆى
 قسەیهكى دەکرد:

«پێى دەلێن ئازمەکانت حەزىان له دەرەوهى حسار بوو.. بۆ لەوهر و
 خۆشى و شورىن تا ئەوبەرى چەمەکه بردمانن.. کهچى هەر هەموو هەلەتە
 بوون و نههاتنەوه.»

«نا.. پێى دەلێن دەر دىان تیا بلاو بووه و فریمان دانه روبرا مکه تا
 خۆشمان بهو دەرەوه نهچىن.»

«درۆیهكى منالانەيه.»

«من هەر له هەمو لجا روه لهگهڵتان نهبووم.. ئیوه کارىكى زور منالانەتان
 کرد که حەيوانهکانتان بەرمللا کرد.»

«منیش.. منیش دلم بەوه خۆشه که زور بهيان به زهبرى تىلا و قامچيش
 حسار بهجى ناهێلن.»

«خۆشکینه به دواى درۆیهكى دیکه دا بگهزىن.»

«کەس ئەم درۆ و دەلهسانەى پێ داناپوشىت.»

«با بچىن بىانهێنینهوه.»

«ئا.. ئەو میان ئاسانتەر.»

«ئەوهى کردمان گەمزەيهى بوو.»

پێم وتن:

«ئەهى بۆ غىرەت ناتانگهزى و هەر ئەمشەو ئىمشەو حسار بهجى بێلین و
 سەر هەلبگرىن.. با ئەمشەو دواشەوى بەخەوارى و بەکۆيلەبوونى ئىو
 حسار بىت و يهکەم شەوى سەر فرازى.»

هەر هەموو وتیان:

«بۆ کوئى بچىن؟»

«بێشک گەر بڕۆين دەگهینه شوپىنک، تو بلێيت له دەرەوهى ئەم حساره
 دونیا کاول و ناخر بووبىت؟»

يهکێک له براکانم دلێرانە هەستايەوه سەر پى و وتى:

«گوئى بگرن، وا چاکه بچىن ئەو کەر و پشک و پشيله و سموره نامەردانه
 بىنینهوه.»

«ئا.. دوو ريمان له پيشه، يان ههلاتن يان هينانهوهى هەموو خەلقەندە و
 فرندهکانى ناو حسار.»

«کورینه.. با ئهونده بیغیرمت نهیین.. پنی دهلئین: بیزار بووین ئهوندهی
 خزمتی ئهسپ و هیستر و سهگه بۆگنهکانت بکین»
 «کی پنی دهلئیت؟»
 کس نقهی نهکرد و زاری ههلههینا.
 «باشه.. بهیانی.. یان سهی شه هس هه موو حسار قابل دهکین که ههتا
 باوکه نههاتوتهوه دهستی بهکدی دهگرین و بهی ئاوردانهوه ملی ریگا
 دهگرین.»
 «هس ریگایهک بگرینه بهس، هس دهچیتوه سس ریگای باوکهان.»

لهم مشتومر هدا بووین که له دوور هوه دیمان.. چاوانی داگیرساوی سهدهها
 پشیله تیمان دهروانن، تا نزیك دهبوونهوه، پتر تارمایی کهرویشکهانم له
 پشیلهکان جوئ دهکردهوه.. دههاتن و مهوجیان دهدا.. توولهکان
 دهیانقر و سکاند.. دهستان به خوماندا شور کردهوه، ههستاینه سس پنیان،
 نائومیدانه.. چووینهوه نیو حسار.. هاتتهوهی حیوانه دبل و ملکهچهکان
 ریک رمخسا و هاته پیشی تاوهکو برا و خوشکانم بیکه به بیانووی واز هینان
 له خهونی ههلاتن و حسار تیکدان.. ببینم هس بهکو پشیلهیهک،
 سمورهیهک، کهرویشکیک، توولهیهکی له باوش کرد و ئاسوده و سسکرانه
 چووینهوه نیو حسار.. سهگهکانیش له وهرین نهدهکوئن، وهک بلئیت بونی
 کارمساتیکیان کردبیت، له ترساندا دهرگای هس هه موو کولانهکانم کردهوه،
 به نیو حهوشهکهدا کهوتمه جریدبازی، به یاوهری هه مووان توانیمان
 سهگهکان رادین. ها لیزه و هو لهوئ سسمرمان له دوو دنان، له حهوشهوه بو
 ئهودیو شووهی دهراکانی حسار، هه موو دهراکانمان داخست..
 کردمانهوه.. بیهووده بو.. تا بهیانی لهگهلهگه و پشیلهکانی.. سموره و
 بولبول و مهیمونهکانی.. کهس و کوترهکانی خهریک بووین، زامدار و ماندوو
 ههسسمان هانی، تاکه یهک مهله شهققهه ی بالی نهدا بفریت، تاکه
 سمورهیهک غیرهتی نهبوو بچیتوه سس دارگویزهکان، ئازترین خهلقهنده..
 کیویترین حیوان دهنیو دهراکه سس متاتهکی دهکرد و پاشهوپاش
 دهگهرایهوه، له بهس دهروازهی حسارهکه کوئن وهک نهوهی له بهس قاپیی
 غهوزیکدا بکهون و نهروونهوه.. ئهوندهی نهبرد ئهوه له عهنتییانه خزانهوه نیو
 کولانه و هیلانه و قهفهزهکانیان.. سس درمخت و ناخوڕ و ژیر هه میوانهکان،
 وهی بهنهفرمت بن نازمه ههچهکان، پهروبالتان ههلوهریت هو مهله
 ملکهچهکان، ههچ و ملکهچ نهبوونایه، دهنیو دارستان و جهنگهله و بیهسهکاندا
 دهمانهوه.. ئیوه بوون.. گس ئیوه دیلی قهفهز و زنجیر نهبوونایه، من

سهر بهست و ره‌ها دهبووم.. ئیوه و «رابی» فیلتان له من کرد.. ئهو شهوه تا تخووبی گۆرستانهکه قهیر خوشکهکانم تاویک دهستیان له ملم دهکرد و ماچبارانیان دهکرد، تاویکی دیکه تف و نهفرمت، نینۆکی خویناوییان له مهچهکم گیر دهکرد، ههموویان قهفی ئهستووری کهزی و بسکهکانیان کردهوه، نهمدهتوانی تاریکی شهو و شهپۆلی ئهو قژانهی ههمیشه لهژیر رهفته و سهرپۆش و چارۆگه‌دا بوون، له یهکدییان جیا بکه‌مهوه، یه‌مه و کراسی بهریان دادری، سینه و مهمکی ئهو مه‌هرمانه چاوی شه‌رمیان پی داخستم، سه‌دای هاوار و ناله‌ی دایک و خوشکانم له دنگ و سه‌دای تیکه‌لی گیانداره‌کان جیا نهمه‌کرد، چه‌هه‌یه‌یان له چریکه‌ی بولبوله‌کان. زۆریان خویان به گۆل داپۆشی و هه‌ندیکیان به درک و توترک، به پرچی کراوه سه‌مایان دهکرد، سه‌ردولکه و گریان.. کوران به قامچی لیکیان ده‌دا، به گویزان و چه‌قۆ و خه‌نجر شان و شه‌پیلک و لاران و باسکی خویان زامدار دهکرد، به‌م دوو چاوانه دیم دووان له براکانم له حمزمت و هه‌یه‌تی ئهو مه‌رگه په‌نجه‌ی شایه‌تمانه‌یان خسته سه‌ر به‌ر دیک و به به‌ر دیک ده‌یانکوتا.. دووانی دیکه له تاز مه‌ب‌آقوو مه‌کان گه‌ر چه‌قۆم له دهستیان و مه‌نه‌گر تنایه، له ره‌گه‌مه‌را کیری خویان لی ده‌کرده‌وه، خوشکانم غه‌مگینه‌انه لیم راده‌مان و نازانم سوالی چییان لی ده‌کردم، کاروانی بیسه‌ر مه‌تا و کۆتایی باوککوژه تاویک سست و تاویک به‌په‌له ملی ده‌نا.. «ئه‌خه‌س» ی خوشکم زریکاندی، زریکه‌یه‌ک که ههموو مه‌ل و ئاژه‌له خۆشه‌ویسته‌کانی باوکمیان توفاند.. چریکاندی، ئیدی خۆشی له خۆی چیتر پیی باوکه ده‌نیو ته‌شته‌که ناشوات، چیدی دار جگمه‌ر بۆگه‌نه‌که‌ی پاک ناکاته‌وه، «ئافتاو» بیه‌ به‌ مه‌کر مه‌ه، مه‌کرکی پر له کینه.. سویندی خوارد که دیوییه‌تی باوکه سی جار ان ده‌نیو دار مه‌بازمه‌که هه‌ستاومه‌وه.. دایان گرت، به ره‌فته و چارۆگه‌ی خوشکه‌کانم توند به‌ستییانه‌وه، هه‌ریه‌که‌و ئانیسکی له قه‌بر غه‌ی ئهو‌ی دیکه گیر ده‌کرد و گه‌رمکی بوو به ده‌سمالی خۆی بیبه‌ستینه‌وه، به‌رز هفتیان کرد.. ئه‌وانی دیکه‌ش، یه‌که یه‌که.. به ترس و شه‌رمه‌وه ره‌فته و چارۆگه‌کانیان هه‌ل‌دا، روو مه‌ ناسمان که بابه‌ک ده‌بیردن، سه‌ده‌ها ره‌فته و چارۆگه و سهرپۆش بۆ ماومه‌یه‌ک، به‌لام دریز، تریفه‌ی زیوین و له‌رزوی مانگیان لی گرنین، هه‌ر له‌به‌ر تریفه‌ی زیویندا سه‌مایان به‌و بسک و که‌زیانه‌ ده‌کرد، ئهو قژانه‌ی هه‌چ نیرینه‌یه‌ک تالیکی لی نه‌دیوون، هیلانه‌ی رشک و ئه‌سپی بوون، هه‌ندیکیان که‌زییان له به‌ر پینان ده‌خشانده‌، شه‌وم پر بوو له‌و خوشکه هیلاکانه‌ی پی په‌نییان له‌و خۆله‌پۆکه‌ی سه‌ر ریگاکان و مه‌رده‌دا، تریفه‌ی پاک پیستی سه‌ر و له‌شینیان به‌ خورشته‌ دینا.. به نینۆک، چه‌ به‌ رق و حمز مه‌تیکه‌وه ده‌یانکرانده‌..

پۆل پۆل خویان خسته نیو چه م و کانیاو و رووبار مکانی لاریگا، همموو جارنیک باوکه دهیفرموو:

«کچنیک له ماله باوان قز بشوات.. مانای چی؟ دهیبت تهما و نیازی خرابی همیبت!»

ئهو بسک و کمز بیانه، قهف به قهف، لوول به لوول کرانهوه.. و مک شهپوله نوستوو مکانی بنی دهر یایهک ئه میستا نازادن و دمخووزن له ههژمهتاند سهر به تاشه بهر دهکاندا بکیشن، دوا جار هاواریک کاسی کردین، هاواری باوکه بوو:

«ئهی مانگ و ئهستیر مکان ههر هممووتان به شایهت بن، ههر هممووتان گهواهی بدهن که بیهووده خوینم رژا..!»

دایکانی دیلم، خوشکان، برا ترسنوکه کانم که گری شه هو مئیک له بری خوین به دهمار مکانی له شیاندا دهگهرا و هه لایسابوو، چوون ماری به پیچوولول له دواوه ههر به چرنوق کراسیان له بهردا دادریم، ماک به ماک پشتیان زامدار کردم، ریزری خوین داده چۆرام، کهچی بیزموهرانه دهیانلستمهوه، پینخواس خوشکانم بهرودوا، راست و چهپ به دهوری تهرمه کهدا غاریان دهدا، قزی پهخشیان بهسهر شان و ملدا وا دلگیر بوو، تاوان و ترسی ئهو شهوهی له بیر بردهمهوه، رووخساری زهررد و رهنگی په ربویان، شه لالی ئارهقه، له ژیر تریفه دا تاویک ئال و تاویک شین دهیواند، باسکیان له درمخته کانهوه و مر دینا و به لئو گه لاکانیان دهگرت و به ددان دهیانقر تاندن، سهری کاسیان دهخسته نیو ئاوی کانیاو مکان، بهدم قدیلان و ختوو کهدانی په کتر بیهوه دهر یفانهوه، گوله کیویلهی ئهو دهشته یان له قز دهدا و تاجه گولینهی تیکهل به درکیان لهسهر دهن، وهک شازنه شه رمنه کانیش ههنگاویان دهن.. «حهیی» ی دایکم ده جار ان دهستی له ملم کرد و گریا.. دهیگوت:

«توو.. تهواو.. رۆله.. تو تهواو»

شیتانه به ته نیشتمهوه رایده کرد، سهرم خسته نیو جوگهلهی ههر دوو مهمکی چر چهو بهووی..

«چینه دایکه.. یو وا دهکهیت؟»

بهدم نرکهو نالهوه دهیوت:

«نه دهبوو و ابی رۆله»

دوا جار ناو میدانه و به حسره مئیکهوه، خوین زایه ههر دوو چاوانی و پیی وتم:

«ئەي گۆيت لى نەبوو پر بەو دەشتە هاواری کرد: تەواو بەنەفەرت بېت.. تو ژنیش بېنیت، وەجاغ کویریت.»

سە جاران دەنیو دارەباز مەدا خوی راتەکاند، دەیخواست خوی لە کەمەندی رەفته و چارۆگەکان نازاد بکات، بەو خۆراتەکاندنه رەتمان برد، ساتمەم دەکرد، بە ئەنداز مەیک که لەمەدا بوو بکەوینە سەر ئەژنو.

چۆن نەتیبیست؟ ئەو هاواری چەندەها ئەستیرەي لە ناسمانان کوژاندەوه.. ئەو هاواری سهگهکانی خسته سەر پاشووان و بە مانگ وەرین.. گۆیت لى نەبوو که دەبوت:

«هۆ سهگه بەو مفاکانم، نەهێلن ئەو باوکوژە بحەسینتەوه!»

که ئاورم دایەوه.. لە کاروان.. لە کۆرەوی گشت مەخلووقاتی حسار، لە تەرمی پرشکو و سامی باوک بەسەر شانی کورەکانییەوه.. دیم: دوو باریکەداوی خوین لە من و لە لاشەي باوکم دمتکان و لیره و لەوی.. لە بەر تریفەي لەرزودا تیکەل دەبوون.. بە یەک قەف.. هیلکی ئەستورترى خوین و پاشان جیا دەبوونەوه، خوینی باوکه رەشتر بەسەر خوینە ئالەکەي مندا زال، دواي مەرگیش رەنگی خوینەکەي خۆم لى دەدزیت.. لە دوا ئاوردانیەدا چیم بینی؟ وەي لە عاجباتی.. هەر هەموو ئەسپ و هینستر و کەرویشک و سهگ و سمۆره و کۆتر و بولبول و مەیموون و ریوی و تووتیبەکانی بەداوی کاروانی ئەو شەوهدا شەپۆلیان دەدا، بەدەم ریوه گاز و قەپ و دەنوکیان لیکدی گیر دەکرد و.. دەدا، بێشەرمانە سواری سەری یەکدی دەبوون، بەسەر یەکدی دەتسین، ئەوانیش لە حسارە کاوولیو مەکه نەمان و کەوتنە دواي تەرمی پیرۆزی باوکه، ئەویله و کولانە و کولیت و قەفەز مەکانیان بەجیهیشت.. تاویک کپ و تاویک بەدەم هەر اوزەنا و قریشکە و جووکه و چریکه و حیلە و مەرە و زریکەوه دەهاتن، مەلەکان چەتری سەر تەرمەکه بوون، ئاژمە نەگر بێسەکانیش لەموزیان لەو خاکە دەخشانند و بۆنی خوینی خاوەنەکەي خۆیان دەناسیبەوه، دوو باریکەداوی خوین، لیره لار و لەوی راست، دوو ریز لە کاروانی گیانلەبەر مەکانی.. ئیدی من زانیم، تەواو تیا چووم، سهگهکانی باوکم لەموزیان لەو خوینە هەلەدەبیری که لە من دەرژا، بەنەفەرتم دەکردن، چۆنی فیر کردوون؟ ئەسپە عەرەبییەکەي بەقەهریکەوه دەیحیلاند، بە حیلەپیرا دیار بوو رازیکی دەدرکاند. چی بوو؟

نازانم.. سهگهکانیش پاش بۆنکردن بە خوینەکەمەوه رووهو مانگ دەیانلوراند.. دەحەپین.. باوکه هەمیشە وای دەوت:

«ئەوانە کۆمەلێک سهگ و تانجی و تووله نین.. بەلکو رۆحی منن.. رەنگه

ئۆيۈ سېلە بن.. وەلى سەگەكانم.. ھەر گېز.»
دەبوت و دەبوتەوہ:

«ئەوہى خزمەتى سەگەكانم بكات، من لئى رازىم.»
دەبوت: «رۆژاننىك كە خۆم شوانى بەرخەل بووم، باووباپىرانى ئەو سەگەكانە لە برى من شەو و رۆژ مەر و بزەكانىيان لە گورگ و چەقەل و كەمئىيار پاس دەمكرد، مننىك كە ھەنووكە خاۋنى حەسار و كور و كچى خۆمم، چۆنچۆنى دەستبەردارىيان بىم؟ ئا ئەو سەگە بەھەفایانە نەبوونايە، دەبوو تا ماوم لە دونیا ر اوجى يان كۆچەرى بىم. لە پال ر مەندى نئو ئەم شاخ و كئوانەدا ھەمىيشە بارگەلەشان بىم.. ئەو سەگە زىت و گۆيسووكانە نەبوونايە، ئەم حەسارە ئاواھى ئاومدان نەدەبووہ.. بىخىرەتانە، گەرەكتانە لەگەل سەگەكانم سېلە دەر بچم؟»

دەبوت و نەيدەبىر بىيەوہ.. نيوەشەوئىك كوشتىم.. بەبى ئەوہى كەس بزائىت، ناشتىمان.. لە تەك مەزارى ئەو پىياوچاكەى كە دوور لە گۆرستانى شوان و گاوان و پالە و سەپانەكانەوہ دە سەدە دەبوو لەوئ راكشا بوو.. پاش سالاننىكى زۆرى شەرو شۆر. كوشتو كوشتار.. غەزەواتە نەبىر اوەكان ئەو پىدەشەتى گۆرى بە گۆرستان.. دەنئو ئەو گۆرستانەدا پەرشوبالو بووینەوہ، دەمىھا گۆرمان ھەل كەند، كە دەچوونەو سەر گۆرى دىكە، بە چ رقتىكەوہ، خاموشانە بىلئمان دەو شاند.. چەندىن گۆر كەوتىبۇنە نئو يەكدى، ھى ژنان، پىياوھەكان رادەچەننىن و سەريان كئىل دەكردەوہ.. ھاوارىيان دەكرد:

«چىبە.. حەشەرە؟»

ھېشتا سەرگەرمى گۆرىكى بەپەلە بووین بۆ باوكە كە دەبوو ئەو ھەموو گۆرانە داپۆشنىەوہ، كە بىبون بە گۆمى خوئىن، مردووەكانىش وەك چەندىن دەلەمە لەو خوئىنەدا مەلەيان دەكرد. سەپىرە.. دواى ئەو ھەموو سالە زۆرانە برىنبان تەر و خوئىيان لئ دەچۆرا.. ھەر ھەموو گۆرەكان بە بارىكەجۆگەلەى خوئىنىك تىكەل بە بەكدى دەبوونەوہ، ھەرىكەو بەدەم ئەو وشە و رستىيەوہ و رىنەى دەكرد، كە لەسەر و مەختى شمشىر بەمەلدا ھىناندا خەنكابوو.. لە قورگىندا وشەكان و رستەكان دوو لەت كرابوون.. دواچار گۆرىكەمان ھەل كەند.. قوول و درىژ.. دوو بە قەد بالاي خۆم، بەر لەوہى شۆرى بكمەوہ نئو گۆرەكە، شەش لە خوشكانم رەدوو كەوتن.. ھەر ئەو شەوہ.. دواى بۆنى ئەو پىياوانە كەوتن، كە شەوہەى شەو بە دزىيەوہ دەنئو خەونە حەرامەكاندا دەستلەملانئى بەكدى دەبوون.. ھاوارم كرد: بگەر ئىنەوہ..

دهستم و ا له خوینی باوکم.. بگه رینهوه هۆ خوشکه چاکهکانم، قاقا پیکهنین،
تقیان لئی کردم.. رومیان کرد.. زوو پیشینیم کرد.. هر زوو، ئه و رۆژی
که له و دیو پنجه ره ی ژوور مکانیانهوه نامه ر دانه گویم ههله دهخست:
«بهلقیس.. گهر پیاویکت دهست بکهویت، چیی لئی دهکهیت؟»
«هممو شهویک دهیخمه نیو تهشتیک له ئاوی شلهتین و خۆم دهیشۆم.»
«ئهی تو زمینهب؟»
«سئی ژمه سمیلی دهکروژم.»
«ئهی تو شیرین؟»
«منیش ناهینم دهست له هیچهوه بدات.. وهک ئاوینه دایدهنیم و بهرامبهری
دادهنیشم.»

سئی له زردایکانم، شینانه دایانه ئه و دهشت و کتیه.. سوخمه و کراس و
کهوایان له بهر خویان دادری و.. به پروتی خویان دایه بهر تافگه ی
قه دیالهکان.. رایان کردهوه کن کۆنه مێردهکانیان، ئه و مێردانه ی له ترسی
سووکه هه ره شهیهکی باوکم دهستیان له ژنهکانیان هه لگر تبوو، زیوانی
گۆرستانه کهش دهشلی و به گۆچانه که ی دهستی پارسهنگی خۆی رادهگرت،
به پینچولول گیزی دهخوارد و به نیو کۆیل و گۆرکهکاندا به شهله شهل هات و
شانی له شانم گیر کرد، بهدم شان هه لتهکاندنهوه جیی پئی لهق دهکردم..
وهک ئه وه ی له شایی بین نهک شین، وهک دهعبایهکی سئی لاق لیم هاته پیش
و وهک قیز مونتربین زیوان لئی پرسیم:
«باوکتانه.. ها؟»

غمهگین و لال لهو بالا خوار و خینچه ی رامام، نهیده زانی بوهستیت، به
پهنجه ی شایتمانه ی له ژیر لئوهوه گۆرکهکانی دهژمارد و بهسهری
دهکردهوه، لئی تیک دهچوو.. تئ هه لدهچوووه.. ترسام.. له چاوهکانی
ترسام.. پرشنگیکی سوور که دهیسووتاندم.. له گۆچانه که ی دهستی، له
پرسیارهکانی، له گومانی.. لهو نیگا برسی و شهوه مێرژینه ی که تیرئاسا
دهیگر تته سینه و مهمکی کراس و سوخمه در ی خوشکهکانم، لئوانی خۆی
دهکروشت و پشیله ئاسا سمیلی دهلستهوه، له ترسان «زولهیخا» و «سارا» م
له قه بیلی کرد، ئه سپه عه ره بییه که ی باوکم که زین و ره شمه ی له
عه جه مستان بو دهینا، قه وچ و قه راسه ی زیوینی له قه پۆز دهیهست، ئه و
ئه سپه ی باوکم ماین و جوانووی به که له هاتووی بو دهانی و له تهو یله که دا تیی
به رده دان و دهیگرد به سهیرانی خۆی، که ئه سپه که ی دهپه ری، باوکه
شاگهشکه دهبوو.. دهیفریواند.. برا و خوشکانیشم له پشت په رده و په نجه ره

و کونی دهرگا و ده‌لاقه‌کانهوه به‌شهر ده‌هاتن، قژی به‌کدیبیان راده‌کیشا و نوقور چیان له سمت و لارانی یه‌کدی ده‌گرت، ئهمیان سیخور مه‌ی له‌وی دیکه دهدا، گازیان له قول و شه‌پیلکی یه‌کدی ده‌گرت، خوین داده‌چوران و به‌خویان نه‌ده‌زانی، هس‌یه‌که‌و عه‌ز هتی بوو جی به‌وی دیکه له‌ق بکات و خوی گوی له حیل‌ه‌ی ئه‌سپ و نرکه‌ی مابنی لیک‌دنی‌الو بگرت.

وه‌ی له‌وی دیمه‌نه‌ی گر له هه‌ناو به‌رده‌دا، نه‌و خوش‌کانه‌شم که به‌رکه‌مدار بوون، هس‌ر که گویان له‌وی حیلاننده‌ ده‌بوو.. ده‌یانزانی حیل‌ه‌ی پر له‌تاسه و شه‌هوه‌تی ئه‌سپی باوکه‌یه.. دهر حال ده‌بووران‌هوه.

پیموت:

«کاکای زیوان هه‌تا زووه بیخه‌سینه.. ئهم م‌ه‌زاره پیرۆزه و با‌تکه‌ی شه‌هوه‌تی نه‌رژته س‌ه‌ر کیل و گور‌ه‌کان.. تکات لی ده‌که‌م بیخه‌سینه»

بی دوودلی و ز‌المانه له به‌رچاوی هس‌ر هه‌موومان ده‌ستی راستی که ده‌له‌رزی به‌شینه‌ی وه‌ک ماریکی پینج زمان ئاسا له‌نیو گه‌لی ئه‌سپه‌که ده‌می کرده‌وه، به‌ دوو بریسه‌کی سوور چاوانی ده‌ره‌هوشانه‌وه، لیک‌یکی چه‌ور به‌ لانیوییه‌وه دم‌زوله‌ی ده‌کرد و.. ده‌کشا و نه‌ده‌گه‌یشه‌ س‌ه‌ر زه‌وی.. به‌ یه‌ک شیوه و ئاراسته چاوانی زیوان و ئه‌سپه‌که تیک ده‌سووران، پتر سه‌نگی خسته س‌ه‌ر لاقه‌ ساغه‌که و خوی خیانده‌ بن سه‌کی.. غه‌فله‌تی لی هینا و هه‌ردوو هیلکه‌ی گونی ئه‌سپه‌که‌ی به‌شاده‌مار‌مکانه‌وه قرتاند، خوینیکی گه‌رم به‌سه‌ر گور‌ه‌کاندا فواره‌ی کرد و ته‌شک و تیریزی له‌ خویندا سوور کرد، ئه‌سپی تاین له‌ هه‌ژمه‌تاندا حیلانندی و هه‌ستایه‌وه س‌ه‌ر پاشووان، که‌وته سمکۆلان و گور‌یکی ده‌کو‌تایه‌وه، حیل‌ه‌ی ناسازی ئه‌سپه‌که باوکه‌ی له‌ مردن و ه‌ئاگا هینا و تفیکی له‌ مانگ و ئه‌ستیر‌مکان کرد، ده‌نیو گور‌ه‌که‌دا سی‌ جاران داچله‌کی و.. تاویک سه‌ره‌وت.. خه‌وت.. مرد.. هس‌ر نه‌و شه‌وه بوو «زوله‌یخا»ی خوشکم بیشه‌ر‌مانه‌ چاوی بریبه‌وه ده‌ستی تووکنی زیوانه‌که له‌وی حله‌ی گه‌مه‌ی به‌ هه‌ردوو هیلکه‌که‌ ده‌کرد و سه‌یری ئه‌می ده‌کرد، دوا‌جار مانی گرت و وتی:

«کاکه من ته‌واو.. نایه‌مه‌وه حه‌سه‌ر‌ه‌که.. لیره‌ ده‌بم و ناگام له‌ گور‌ه‌که‌ی باوکه‌م ده‌بیت.»

به‌ بزوه له‌ زیوانه‌که‌ راما و به‌ عیشه‌وه پیلووی چاوانی داده‌کشان، زه‌رده‌ی هه‌وه‌سی‌کیش نیشه‌ته س‌ه‌ر لئوانی، زه‌رده‌یه‌ک که به‌ ته‌نها له‌سه‌ر سیمای زیوانیکی وانه‌رژه‌نگ نه‌بیت، نانه‌شیت، پاسه‌وانی مردوومکان.. هه‌ی له‌عه‌ته‌ی.. توش برۆ.. ئه‌سپیکی خه‌سیو و خوش‌کیک.. دوو.. ده

خوشک له بری بیدهنگیت.. بارمتهی له گۆرنانی تاوانی نیوهشوم، له تەک باوکدا بەنەفەرت بێت هۆ شەهوەتبازی ڕەنگمردوو.. بێشەرمانە هەر پینج پەنجەیی دەستی راستەیی که خۆیناوی ببوون، خۆینیکی تیکەل بە شەهوەتی ئەسپەکه که سوورتری کرد، بەدەم پەنجەلستانەوه پێی دەوتم:

«بیخۆ.. ساف شەهوەتە.. بیخۆ با وەک ئەسپ بپەڕیت.»

ئەسپەکه هەر دەیحیلاند و ئەو ناوہی گیرە دەکرد، خۆ لەوہدا بوو کاسەیی سەری سێ چوار لە خوشکانم بەتەقینیت که خۆیان لە خۆل و دار و بەردی سەر گۆرەکان وەردەدا.. گەرەکیان بوو خۆیان دوا بخەن و نەپەنەوه حسار.. بەو غەزەرین و خۆ لەخۆل وەردانە بە تەواوی مندال ببوونەوه.

ناشتمان و گەر اینەوه.. شەکەت و ماندوو.. بە دەم گریه و خەننەوه گەر اینەوه.. سەرم هەلبەری، مانگ سیمای باوکمی دەنواند، لەودیو پەلەهەوری سپییەوه سەرەتاتکیی دەکرد، دوا ئاورم لە گۆرەکه دایەوه.. هەندێ لە خوشکەکانم لە تەک سەگ و پشیلە و سمۆرە و کۆتر و مەیموون و رێوییەکاندا غەزەرین و نەگەر انەوه.. کاروانی باوککۆژە جوولاً و بەری کەوت و ئەوان خۆیان لە پاشدا، هەندیک لەو زردایکەنەیی بە ناوی تەوانەکردنی فاتیحەوه خۆیان دوا خست.. وەیی لە ڕمانی تەویلەکان و شکانی قەفەزەکان و ڕووخانی هیلانەکان و خامۆشیی حسارەمەمان.. هیچ کام لە فرەندە بێناوەکان و خەلقەندە بەئەمەمەکانی گۆرەکیان بەجێ نەهێشت.. کاروانم دەنگ دا و گەر اینەوه.. کەوتینە دوایان و لە پەتک و گوریس و زنجیر و تەوقی ملیان نەویبووین و ڕامانکیشان.. بەدەم چەپلە و فرکانی بەردەوه مەلەکانمان هەلەدەفراند.. ملیان نەدەدا و.. پتر دەغەزەرین. سەریش ئاسا بە خاک و خۆلەکەوه نووسان.. بوون بە هەلقەپەک و بە دەوری گۆرەمەدا شوورەپەکیان دامەزراند.. باز نەپەک و.. دوو.. سێ و.. دە.. هەر خۆم تەنیا مامەوه، کاروانەکه وەک تەزبەحییکی هەزار و یەک قل پچراو دەنگەکانی هەلبۆرین.. ئاواهی خوشک و ڕاکانم لە دەست چوون، هەر شەم لێ کردن.. بێهۆودە بوو.. یەکه یەکه بەدەم ڕیوہ خۆیان دزیبەوه، لە کاروان دادەبەران و خۆیان لەژێر کەرتە شاخ و ژێر درمخت و کونە ئەشکەوت و دار و دەوہنی چڕ و کەلاوەکاندا شار دەوه، لە نیوہی رێی گەر انەوهدا زۆریان رەویان کرد، ڕەدوو کەوتن، سەریان هەلگرت، هەرزە و تازەبەلقبوو مەکانیش لە ترسی خۆینی باوکە سەری خۆیان بە کەرتەشاخەکاندا دەدا.

گهرامهوه حسسار، بهسسر ئهوهدا چوومهوه برا تروکراوهکامنه له ژیر بهرگی سهپروسهمهسهدها لهسسر میرات بهشهر دههاتنه، ههندنیکیان به زمانیک دهوان، که من له یهک وشهی تی نهمگهپهستم، ههریهکهو به زمانیک.. که لیک حالی نهدهبون، پتروپتر دهنگیان ههلههبری.. بهدم هاتوهاواری ئهوانهوه شووشهی پهنجهرهکان هاررهیان دهکرد و دهراگان بهکتهخته دهکوتن.. ناوی نیو بیرمهکان وشکیان دهکرد.. نهمدهناسین.. کهچی له ههمهوان پیرتر هات و دهستی خسته سهشانم، بهدم قسهوه بروکانی ههلهمهکانده، تاکه کهسیک بوو لهوان، که به زمانی من قسهی دهکرد، هواوریکی دلیرانهی لی کردن، که نیتر ئهوه شهسهگه با بهس بیت لهسسر میرات بهشکردن، ریزی کردن و فهزمانی پی کردن که ههمهوان پهشم تی بهکن.. پهبوتن:

« ههر ههمهویان برای تون و باوکه لالی کردون..»

بهپهله کراس و کورتهکی پی داکهندن و وتی:

«نیشانهشیان ئهوهتا.. لهو داخ و کوئه برینهههی سهر پهشتیان

وردبههوه..»

ئیدی نهدهکرا بروایان پی نهکهه.. دهروازهی ههمیشه داخراوی حسسار کهوته سهر پهشت و.. شهو و رۆژ والای.. دهیهها پیاوی سمیلبابهوه و سههقت و نااشنهام بینی.. ترس بوو یان بونی ئهوه پیاوانه حسساری دارماوی ناوهدان کردهوه.. من دهزمانی ئهوانههی ههلهتهش بون، ههر دینهوه.. نهدهکرا دهریان بهکه.. ههریهکه و له پهنایهکدا له ژیر درمختیکدا لهسسر داروپهردوی بهسسهیهکدارماوی ژووریکدا دهستی له ملی بهکیک له خوشکهکامنه کردبوو، باسکی له ناوقهدی زرداپیکم وهربناوو.. دهلهنگیهوه.. ملجهی ماچ ههراسانی کردم.. قریوهی پر له ئوخزن.. ناخی پر عومریک له حسسههت.. دوو دوو، به نوره، بهکدییان شور دهکردوه نیو ناغورههکان، ئهوانههی که تازه نازهههیان دهکردبوو، به توپی کراسیکی تهکهوه له همیزی گهورهی ناوهراستی حسساردا ئویان به بهکدیدا دهکرد و زهدههی ماسیههکانیان دهبرد، خنووهکیان دههاتی و دهتریقانهوه ئهوه وختهی که گیز دهبون و ساتههیان له بهلهک و رانی کههکان دهکرد.

به دواي خوّمدا تهرمی خألیم رادهکیشا و.. لهو قیامهتهی ناو حسسار و سهه ریکگان ورد دهبوومهوه، کهس شهرمی له من نهدهکرد، ههر به نهقهسههت تهرمهکهه به نیو ئاپ وری ههلهقهندههکانی حسساردا رادهکیشا و

جووته تیکنالآوهکانم لیکدی دهکرد، ئهو تهرمه‌ی بۆنی خوینی تهر و گهرمی باوکه‌ی لئی دههات.. چوومهوه سهر ئهو حموزه‌ی خوشکهکانم له تهک دۆسته‌کانیان مهلمیان تیندا دهکرد.. تنۆکی فرمیسک و ناو به‌سهر پرومته‌یانهوه له ژیر رۆناهیی لهرزیوی ئاسماندا دهبریسکایهوه.. ههردوو دهستی خویناویم له ناوی حموزه‌که و مردا.. وهلی بیری بیری په‌له‌خوینه‌کان لئی نه‌بوونهوه.. نه‌شوران.. به ههردوو چه‌پۆک له ناومه‌که‌م دهدا، حموزه‌که‌م خسته سهر گیزلۆوکه و ماسیه‌کان ده‌نیو شه‌پۆله‌کاندا ون و گیز بوون.. ههردوو دهستم بۆ ئاسمان هه‌لبیری و شیتانه بهر حموشهدا وهک مزراح ده‌خولامهوه.. نیدی ته‌واو.. تیا چووم.. وهی له ساته‌مخته‌ی سهر‌فرازی و ترسی به‌له‌زمت و دلهر اوکیی باوککوشتن، لیرمه‌له‌وئ به نهرمه‌غار کهوتنه دوام.. به چاوانی پر له قین و ئه‌وپهری خۆشه‌ویستییه‌وه دیکه‌تیا‌ن دهدام، ده‌یانوت:

«سوپاس بۆ تو هه‌ی برا نه‌بهر ده‌که‌مان، نه‌فرمتت لئی بێت هه‌ی سپه‌له‌ی باوککوشته.»

ئهو شه‌وه بۆنی کوشنده‌ی خوینی باوک و حموزی پر له چا‌ک و ئاره‌قه و شه‌هوت هه‌راسانیا‌ن کردم.. ئای له‌و که‌نه‌قاله‌ پر له خه‌م و خۆشی و حه‌سرته، وهی له شه‌وانی له‌زمت و ساتانی عه‌زرتی و خۆش‌نوودی و قریوه‌ی ره‌ها و شاگه‌شکه‌بوون، که گزنگیشی دهدا.. تا ده‌مه‌وئێواره دادو‌فیغان، سینه‌کو‌تان، قزرنینه‌وه، هاوار و نه‌عهرته، وهی له دهردی گرانی باوککوشتن.. ئیتر چۆنچۆنی بژین؟ ئاخ‌ر.. ئیبه‌ را‌هاتبووین، به‌یانی و ئێواره، له سهر شریفه‌ی قامچی و ورژه‌ی گزچان و حه‌یزه‌ران، بریسکه‌ی خه‌نجهر و تف و نه‌فرمت و جینۆ و خه‌ساندن، کئی له‌مه‌ودوا به‌رگه‌ی ته‌ویله‌ی خامۆش ده‌گریت، کولانه‌ی کپی سه‌گه هه‌ره خۆشه‌ویسته‌کانی باوکه، حه‌ساری سیخ‌ناخ له دایک و خوشکانی حه‌سرته‌کیش و هه‌ناسه‌سارد، ئه‌وانه‌ی له ترسی رۆحی باوکه ره‌دوو نه‌کهوتن، ئه‌وانه‌شی که شه‌وانه ده‌چونه پال پیاوی بازۆله ئه‌ستور و پئی پان، ئه‌وانه‌ی شه‌ریان له من نه‌ده‌کرد و ده‌نیو حموزه‌که و سهر‌شور که‌کاندا بانگی پیاوه نه‌ناسه‌کانیا‌ن ده‌کرد تا پشتیا‌ن بشنلن، ده‌ماری کولنجیا‌ن بۆ بگرن.. ئهو پیاوانه‌ی دوا‌ی دارمانی شوور مکان دز میان کرده ناو حه‌سار که‌مان.. ده‌بوو هه‌ر خۆم دلی ئهو خوشکه دلشکاوانه‌م به‌مه‌وه، که پاش په‌شیمانی له ره‌دوو کهوتن.. یه‌که به یه‌که و ده‌ره‌کهوتنه‌وه.. بیده‌نگ و چاوبه‌فرمیسک ده‌چوونه‌وه کونجی ژوور هه‌کانیا‌ن.. هئی «رابی» جوانکیله.. خۆزگه ده‌مزانی

لەگەڵ باخموانەکە و ان لە کوێ؟ ئاخۆ لە چ ئەشکەوتێکدا خۆتان حەشار داوه، لێم گەرد دەبوونەوه و دەیانوت:

«هۆ کاکی ناپاکمان.. پۆلەمی جەربەزه و هەلپەرسەت.. تۆ چیت بە ئیمە و بە خۆت کرد؟ فریامان کەوه.. فریای خوشکان و دایکانی هەمیشە نەگبەنت، هەمیشە دۆراو.. ئیمە هەموو بیرى دەکەین.. کوا چیت لە باوکی عەگید و چەلەنگمان کرد؟ کوا چیت لە میردی میرخاسمان کرد؟ لەو پیاووی منالی ناوینشکەیان پێ دەترساند، ئەو پیاووی چاپووکترین سوار و چاترین حەیرانبیژ بوو.. نیشانەشکێنێک کە بزمارى هەلەدەگرت.. ئەوما حەسار بەیى ئەو چۆل و خالییه، ناشی ئاولیبر او، بەتأل لە سەگ و پشیلە نازدار مەکانی، کوا حیلەى ئەسپ و چریکەى بولبولەکانی.. تەواو.. تۆ ناوومیدت کردین، ئەوانەى دێنە نیو پیخەفەکانمان، دەکەونه سەر ئەژنو و بەروپشتی دەستمان دەلسنەوه، کوا کەس نەما دواى باوکە بویریت بە قامچی لەشى ساردوسرمان ئاگر بەت، پیاویک.. نیریکی لەم حەسارەدا نەما بە حەیز مەرانەکەى کەفەل و لاران و بەلەکمان شین و مۆر بکاتەوه، وهى بۆ نیرمپیاویک جنیومان پێ بەت، سووکمان بکات، خۆمان فری بدەینه سەر پیللۆمەکانی و ئەو تێمان هەلدا، نووکی کلاشەکەى لە جۆگەلەى هەردوو مەمکان و ژیرچەناگە و نیوگەلمان گیر بکات، زەلامیک هاوار بکا و دیوئاسا بەنرینیت، عەرشى فەلەک بەلرزینیت، هاواریک لە هاواری باوکە بچیت، ئەو هاواری نەک هەر دەه پێ، بگرە ژیرکراس و کەوشەکانیشمان پێ تەر بکات.. کوانى خۆ پیاویک نەما تەفمان لێ بکات.. تەفمان لێ بکات و نەهێنیت بە دەسمال و دەسڕۆک بیسڕینەوه.. هەزار حەیف و مخابن.. دواى ئەو کەلەمێردە کەس نەما پشیلە نیرەکان بخەسینیت، وای لە خۆمان نەگبەتێ.. هەناسەساردێ.. بەخترەشى.. بیکەسى.. هەشبهەسەرى.. بیسیبەرى.. پیاو نەما ومان لێ بکات بە چیژموه، لەژیرموه.. بەدزیبەوه خەون بە حەرەموه ببینین، بە هەرچیبەکى کە شەیتان پنی خۆشە.. وهى لە دەست تۆ براکەمان.. خوا خیرت نەنوسیت و جیت جەهەننەم نیت، کە لە خەوی خۆشت کردین.. تۆ دەسخرۆت کردین.. ئاخ ئەو پیاوانەى دەهاتنە نیو خەونەکانمان، سەدەها جار لەم گاگەل و گوێرەکانە جوامیرتر و قوزتر و کەلەگەتتر و بۆنخۆشتر بوون.. چیمان لێ دەکەیت نۆبەرەى حەسار؟! بۆ تۆی چۆل دەکەین.. ئەم میراتە با هەر بۆ تۆ بیت، حەساریک کە عەگید و کەلەمێردى وەک باوکەى نیدا نەمینیت، سەد جار ان چاکترە ببیت بە کاولەئاش و.. هیلانەى شەمشەمەکوێرە و کونەپەپوو!»

رۆژان و او.. شهوانیش نازانم بۆ چی ماچیان دهکردم؟ نه تيا دهگيرسانهوه نه دهحسانهوه.. نه بهپهكجارييش روميان دهکرد، به رۆژ كوچ و به شه دهگيرانهوه، ههر خوشك و برايكم سويندى دهخوارد كه تا دونيا ماوه، سهر بهو حسارهدا نهكاتمهوه.. وهلى درويان دهکرد.. ئهوانهه له سيبهرى خوشيان دهترسان.. بهر له كوچى ئهبهدى خويان ئه شوورميان دهبرماند، كه به دهورى حسارمهكدا من و باوكه و كورمهكانى ديكهه ههلمان چنبيوو، واهه له داميني داپيكيكمهوه هاتبا، ئهم شوورميهكى تازه و ديوارىكى ديكهه به دهورى حسارمهكدا ههلهدهبهست، ديوارى كچ له هه كور بلندتر.. دهگريان و پروومعتى خويان دادهرنى و داغ دهکرد.. بهدم ههلهكهسهما و نالهوه دهكر ووزانهوه: چى له حساريك بكهين كه ديوارمهكانى، كارته و شهفته و پهنجهرمهكانى، پهردهكانى و دهركا و قهستهره و تهويله و ناخور و هيلانه و قهفهرمهكانى تيك شكان، رمان و ههلهتهكان، دران.. تيا چيون.. ئيمهش تيا چووين كاكي نامهردمان.. شهوانه له پاش مهستى و مريبون.. كهوتته سهراوه له گومي لهزمت.. ههر ههموو ژنه قۆدرژمهكانى حسار پريان دهكيشام، له مهمكى شور و دودانههه ههنديكيان دهترسام، بيدهنگ و ناوميد خۆم دهدا به دهستهوه، نهگهر خۆم رادهپسكان، پياوه غهريبهكان و كهاللههپهوتمهكانى ناو حسار وهك بهرخى قوربانى له عهرديان دهدام و بهرز هفتيان دهکردم، خوشكانم گهشكه و چهملهيان لئى دنهم.. لهسهر لهپ و ههردوو نهزئو.. دهيانبردمهوه سهر گۆرى باوكه تالهوى ههر ههموو بهپهكمهوه، نير و مئ، بنالين و.. دهپوو لهوى چتو شينيك بگيرين.. لهوبهريش.. له تهك مهزار مهكدا «سارا»ى خوشكم ههموو جاريك له باوهشى زيوانهكه رادهچهنى و له دوورمهوه گري و قهفى زولف و شاپسكهكانى دهكردهوه، زيوانى شهل و دهعهجانى به گهلوگونى رووتنهوه دواى دهكهوت، ئهسپى خهسيويش لهژير سيبهرى دار ئهخرهخهوانهكه به دوو چاوى گهشهوه سهيرى دهكردين.. بۆ مهركى باوكه و ههردوو هيلكهه گونى تهقبوى خوى دهگريا.. سهركوت و پيخواس و سينهوالا.. رهشهباش به راست و چهپدا دهبيردين.. خۆل و تۆزى سهر گۆرمهكانى دهكرده چاومانهوه، بارانى به ليزمهه فرميسك خۆلى سهر گۆرمهكهى دهكرده به قورمهسور و دهمانشيتلا، ئازمهله خوشهويستهكانيشى لهو گۆرستانه چهپهك و دووره هاوردد لهگهله ئيمهده دهگريان، دواى دهپهها شهو ههر ههموو ئهسپ و هيسترهكانى لهبر بوون، سهگ و پشيلهكانى گهر بوون، سمۆرمهكانى كويز بوون، بولبولهكانيش پهكهيهكه دهنوكيان ههلهوهرى، كهرويشكهكان جوارپهليان به زهوييهوه نوسان، مهيموونهكان ببوونه ميهوهى وشكههپوو

بەسەر درمخته زەرەکانی نیو گۆرستانەکەم، نە ئەسپ و هیزی مابوو
 بچیاننیت، نە بولبول بچریکنیت، نە پشیلە بمیاوینیت، نە سەگ بوهریت، نە
 کۆتر بگمینیت.. برسی و تینوو.. ملکەچ و نیومردوو.. تاریکەشەویک بوو
 کە دیمان پشیلەکان لە برساندا بولیولەکان دمخۆن، سەگەکانیش سمۆرە و
 کۆترەکان، ئەسپ و هیتسرەکانیش جگە لە خۆلی ساردی سەر گۆرەکان
 هیچیان شک نەدەبرد، نەندەمۆرا دەست بەخەیتە سەر پشیتیان نەبا چوار پەلیان
 بشکین، ئەو مەیموونانەشی کە مابوونەوه، گەلایان بە درمختهکانەوه
 نەهیت.

دوچار.. لە شەویکی تاریک و نووتەکدا.. دوای خەوتنی هەر هەموو
 کچان و ژنان و کوران و پیاوان و منالان و خەلقەندەکانی نیو حسەر، خۆم
 دزیبەوه و بە هەلەداوان خۆم گەیانده سەر گۆرەکەمی، جگە لە هەندئ ک
 ئیسقانی شکاو و پاشماوهی گۆشتی جنراو و خۆنی وشکەمبوو کە مێش و
 مەگەز رەشمالیان لەسەر کردبوو، هیچی دیکەم نەبینی، کەچی سەگە
 نەگرسەکانی هەر لە دوور موه دوژمنکارانە تێیان دەروانیم و زمانی خۆیان
 دەلستەوه، چاویان بە چاوانی باوکم دەشوبهاند، چاوانی زەرد و بریقەیی رق،
 تەیار و ئامادە چاویان لە من نەدەتر وکاند، لە هیکەم تێکرا لەسەر یەک
 ریتم پێم وهرین.. نە زیوان وئاگا هات و نە خوشکی بیوهفام لە باوهشیدا..
 وەک بلنیت هەر دوو کمان بەر نەفرەتی باوکمان کەوتین و مردبن.. وهی لە
 توخمی مئ.. چۆن دلێ دیت لە تەک گۆری باوکە دەست لە ملی مجبوریکی
 و ناشیرین بکات؟ لەوه دلنیا بووم هەتا مردوو مەکانیش لە ترسی ئەو زیوانە
 ناویژن شەویک لە شەوان لەو گۆرانە بێنە دەری.. ئەو قوونخوارە شەوان لە
 قریوه و قاقای هەمەسبازانەیی پیاوچاکی هەزار سال لەمەوبەر مردوی
 وئاگا دینا.. ناهێنیت تا قیامەت رادەبیت ئەو پیاوه ماندوو و تۆزیک
 بسەر مویت.. دە جار ان پێم وت:

«خوشکە چاکەکەم.. وەر موه حسەر مەکە.. با بەر نەفرەتی کتویری باوکم
 نەکەویت.»

کە وام دەوت، زیوانەکە وەک بیی ناو ئاو دەلەرزى و سەری کەپووی
 سوور هەلەگەرا و زەنگۆل زەنگۆل فرمیسک و ئارەقەیی دەرژانده سەر
 گۆر مەکە و شیتانە هەر شەیی لی دەکردم.

«یا من یا تۆ.. گەر پیاویت ببیەر موه.. درۆزن.. تۆ کەیی ئەومندە باوکت
 خۆشویستوو.. تۆررم بکەیت هەر هەموو حسەرەکانی دیکەت لی گالە
 دەدم.»

«سارا.. دایکت خهونی بینوه.. ئهم پیاوچاکه پئی وتووہ تا زووہ
 کچهکەتان لەو زیوانه بستیننەوه.. دەنا من لەو مەزاره بار دەکەم.»
 «ناخر منیش لی بگەرێم.. خوشکەکت نایەتەوه.»
 له «سارا» رامام که سەرکزانە لەبەر پنیهکانی خۆی دەروانی.. بیدەنگ و
 مات چاوشۆرانه خۆی له پشت زیوانهکه دەشاردەوه.. کەتە و بەرز و بلند..
 زیوانهکه له چاو ماینه ژنیکی وەک سارا له بەرانیکی لەر دەچوو.. گەر
 بمزانیایه ئهوهیه چارەنوس.. سەد جار ان رادهمام بەر لەوهی خەنجەری
 یهکەم بوەشینم..
 «به گویم بکەن.. هەر شهویکه و له شیرین خودا هەردووکتان
 دەکوژیت.»
 «بئیاو مز.. ئێره نه مەزاره و نه تەرەماش.»
 «ئەهێ تۆ مجبوری چیت؟»
 «من مجبوری ئەسپه تۆپیومکەهێ باوکتەم.»
 «حالی نیم.»
 «چل پەنجا سال لەمەوینیش سەر قافلەچی دەبیت و دەگاتە ئێره و ئەسپهکەهێ
 دەتوینت.. هەر لێرمش دەبێژیت.. له سەفەری دوومیدا گۆرمکەهێ له
 مەر مەر بۆ هەلبەستووہ.»
 «ئەوهندە خۆشی دەویست؟»
 «پتر له خۆشەویستی باوکت بۆ ئەسپه عەرەبیهکەهێ خۆی.»
 «کەواته نه ئەسحابیه و نه غەزای کورده کافرمان.»
 «نەخیز.. له سەفەری سینیەم و چوار هەدا پۆل پۆل خەلکم بینی، ژن و پیاو
 بۆ نزا و تکا و دوعا دینه سەری.. ئیدی که گرانیی گەوره هات.. باوکم له
 سەر مەرگدا به گویمدا چرپاندی:
 کوری شیرینم و مەختیەتی تا کارسات پتر بیت، بۆ دوعا و نزا سەر
 گۆری ئەسپهکەم قەلبالغتر دەبیت، تا زووہ بیرازینەوه و بیکه به مەزار!»
 «بهلام له باوانەوه دەگیرنەوه نا ئهم مەزاره عومری هەزاران ساله.»
 «درۆیهکەوه.. هیچی تر.. جوانی هەر درۆیهک لەوهدا به تا زمەن بروت،
 دەبیت به راستی.»
 «ئهم حکمەته له کوێوه فێر بوویت؟»
 «لەم مردوانههێ بەدەم عەزابهوه نیوشەهوان ورێنه دەکەن.»
 «تو دەزانیت چەند ناشیرینیت.»
 «بهلام خوشکه جوانهکانی تۆ شهیدام بوون.»
 «شەلهی لعنەتی.. تۆ هیچی دیکەت شک نەبرد جگه له پاسهوانی

گۆرستان؟»

«با.. دەمتوانی بێمە حەسار مەکی باوکت و خزمەتکاریکی گەرگن و

خەسیو بوو مایە.»

«بۆ ئێستا چیت.»

«پادشای ئەم گۆرستانەم.. تۆ چیت؟ سەیری خۆت بکە، دواى دارمانى

حەسار تۆ کىیت؟»

هەر ئەو شەو دەمخواست هەردووکیان بخرنکینم، بیانکەمە خۆراکی

سەگەکانی باوکم، تاوم دا دەست لە خنخنۆکەى زیوانەکەى بنیم.. کەچی

دەر حال سەگەکان بەپرتاوی بەردەمیان لێگرتم، سەرم هەلبیری و گۆرستانەکەم

پشکنی.. نەم.. جگە لە گۆشت و ئێسقانی هێستر و ئەسپە خەسیو مەکان هێچی

دیكەم نەبینی، لێرە و لەوئ دەنووکى بولبول و کەولى سمۆرە و پړوی،

ددانی زۆر و کلسەى سەرى هاراوی کەروئێشکەکان کەوتبون، دەندە و

پەراسووی زەقوزۆپی بێگۆشتی ئەسپ و هێستر و ماینەکان بیوون بە

شورویەکی ترسناکی گۆر مەکی باوکە، سەگەکان.. تانجی و تۆولەکان

زاوزیان تێدا دەکرد، جگە لە لاشەى مردوو مەکان کە بە قوولایی دە پێ

کەوتبونە ژێر گل و خۆل، هێچی دیکە لە ناو دیار نەبوو.. لەو

گۆرستانەدا بیخۆن، تۆ بلێیت دوا جار لە برساندا پەلاماری من نەدەن؟

نەفرەت لە خوینی باوک، کە بە دەستەمۆ مەییو و بە هێچ ئاویک

ناشۆریت، هێچ تێز ابێک پاکى ناکاتەو.. خودایە من چیم کرد بە خۆم؟

کشامەو.. هاتنە پیش.. ویکرا الموزیان بۆ درێژ کردم، لموزی

خویناوتان، بۆنى ئەو خوینەى بە دەستەمۆ هاری کردن، گەمارۆیان دام،

کەوتە نێو هەلقە و بازەى سەگە نەگربسەکانی، تەکانیک و تاوم دا..

بێهوودە بوو دەر باز بوونم.. ئەم هەمیشە دەیوت:

«ئەم سەگانە رۆحى من.»

لەو شەو دا بوو کە مانگی دوژمنکاریش خۆی لە من شار دەو.. من رام

دەکرد.. کە ئاوەم دا، بێنیم سەگەکانی باوکم بە دوامەو لە غار

نەدەکووتن، زەحمەت بوو بزائەم بە چ ئاراستیەک هەلاتن دەمباتەو سەر

پێی نەجات، هەر زوو تاریکی لۆولی دام و خستییە نێو کەند و لەند و

قۆرتەکان، ئاوەم دەدا، بەو.. لە ژێر بارستایی ئەو تاریکیەشدا کەلە و

ددانەکانیان دەبریسکانەو، زمانیان لە زەوی دەخشان و بۆنیان بە خوینمەو

دەکرد، چوار پەلیان بەر زەوی نەدەکووت.. لە من و ابێت دەفرن.. من هەر

رامدەکرد.. باران بوو بە بەفر و دایکرد.. لەسەر بەفرەکە رەتم دەبرد و

دهخزام.. مهوداكان فيليان لى كردم.. كهوتمه نيو چندين گوند و شار.. دهرگا و پنجره‌ه‌ى ماله‌كانى له من داخرايون.. بيهوده بوو ته‌قولباب.. كو لانى چول.. شه‌قامى بيمردوم.. شهو راوى دهنام.. شهو بهرى پى دهگرتم.. ئاسويهكى قهترانى چاوهرى دهكردم.. نه سه‌ره‌تاي ههبوو.. نه كو تابى.. به ناو چنده‌ها دارستان و بيشه‌لاندا تيز تيبهريم، چنده‌ها چه‌م و رووبار و جوگه‌لم بهرى، جار يك دهكهوتمه نيو چالى بهفر و تاويكى ديكه له لمى بيابان دهچه‌فيم.. ته‌كانم دهدا.. ئاسمان به ههموو هه‌سه‌ره‌كانيهوه دهنيو چاواندا دهخولايهوه.. جار يك بهسه‌رمدا داده‌ته‌پى و تاويكى ديكه ليم دور دهكهوتهوه، تاوئيك ساتهم له كيلي گور مه‌كان دهكرد و تاوئيك له بهرده‌لانى ناو دول و شاخه‌كان.. كوا كلوى سه‌خره‌جن؟ خودا هاواره.. ونم بكه‌هيت دهنيو هه‌وره‌كانت، بنى دهرىا، هه‌لم ده سه‌ر يه‌كه‌يك له ئه‌ستيز مه‌كانت.. بمكه به بهردىكى سار دهمه‌بووى نيو يه‌كه‌يك له گر كه‌نه‌كانت.. ئه‌ميان ته‌نها شه‌ويك بوو يان هه‌زار شهو كه من نيو چه‌وانم دا به دار و بهرد و ديواردا، رهم دهبرد و خوم به قهدى درمخته‌كان دهگرتهوه، به نيو ده‌غل و كي‌لگه‌ى بزار نه‌كراو له در كودال، باخ و بيستان، تاوئيك پيش سه‌گه‌كان دهكهوتم و تاويكى ديكه له پاشم دهدا، ته‌موژ لولى دهدام و دهخزامه نيو باوشى تراويلكهوه، له ناوى كانياو مه‌كان رووخسارى خوم ده‌بينى، شيوم شيوا بوو، سه‌رم سپى و رووخسارىكى پر چرچولوچ و ژاكاو، بالايه‌كى شكاو، دهبوويه گياوگولى پنده‌شت و قهوزه‌ى نيو گو‌ماوه‌كان خوراكم بيت.. ده جار ان به‌دم باى غاره‌وه گه‌رامه‌وه سه‌ر شوئيبه‌كانى خوم.. خودا من چ گوناه‌يكم كردبوو.. نه نويزم چوه‌وه و نه روژوو مه‌كانم بواردوه.. دهنيو تاريكيدا چاوانى سوورتر له په‌نگر له من راده‌مان.. چه‌ندين لاشه‌ى بيسه‌ر رييان پى دهگرتم.. له‌وه ده‌چيت تا پيرى په‌كم ده‌خات، راوه‌دوى سيبه‌رى خوم بنيم.. تاو مو سه‌گه‌كان نه‌مانسه‌وه، خوم له خول و قور و خوين و مرده‌دا.. گريام و پارامه‌وه.. من كورى ئه‌و پياوهم كه نيوه خوشتانده‌ويست.. ناچار.. تاوانتاوئيك له‌سه‌ر چوار پهل به‌سه‌ر دار و بهرد و دهمه‌نه‌كاندا بازم دهدا، له وه‌رپى ناساز نه‌ده‌كهوتم، خوم ده‌خسته نيو ئه‌شه‌كوت و كلورى درمخته پير مه‌كانه‌وه، گه‌لام ده‌پوشى و به چلكاو خوم سواغ دهدا، ناوى چه‌م و رووبار مه‌كان ده‌مانشوردم، تاوئيك له‌مه‌به‌ر ئه‌م دارستانه بوئى به‌هاري لى ده‌هات، كه‌چى هه‌نووكه وام له‌نيو گه‌ردملولى گه‌لا زه‌رد و دارژاوه‌كانى، تاوئيك له‌مه‌به‌ر ئه‌م پنده‌شته سه‌وز و ئه‌ميستا وشك و په‌ژموورده، ئه‌و چه‌م و رووبارانه‌ى به گيزن و تافه تاف بوون، ئيستاكى ماسيه‌كانى ژير لم كهوتون.. تو بلانيت من شملى شه‌ر بم؟ شيوانى سروشت له منه‌ويه يان له

سهگه‌کائی باو کمه‌وه؟ کئی دارستان و رووبار مکان و شک دهکات. منم.. بیان
 رۆحی باو کم؟ له‌ودیه حهوت کیو و حهوت کۆ بۆنیان دهکردم، خوینم و شکی
 کرد، زمانم له گۆ کهوت.. نیتیر نه‌متهوانی هاواری رۆحی نهو بکه‌م تا قوتارم
 بکات له سهگه‌کائی، به‌دم غار مه‌وه خۆم ده‌خسته نینو گاران و میگه‌له‌مکانه‌وه..
 ده‌موت: خواجه بکه‌بیت به‌یه‌کێک له‌و حه‌یوانانه، ده‌که‌وته‌م بن ده‌ست و پیتی
 مهر و بز و مانگاگان، له‌مووزیان له‌پاشه‌لم گیر ده‌کرد، خۆم ده‌کرد به
 شوان و گاوانی میگه‌ل و گاران به‌ر مللاکان.. ده‌یانناسیمه‌وه، که‌هلی ریی و
 گورگ و پلنگه‌کانم ده‌کرده به‌ر و بیه‌وده بوو.. ویلگه‌رد و نابینا که‌وته‌م نینو
 گورستان، به‌ نینو گور مکاندا پینچاوپینچ ساته‌م ده‌کرد، پر به‌ ناسمانی نهو
 گورستانه‌ هاوارم کرد.. نه‌ پیاوچاک.. نه‌ نه‌سحابه و نه‌ زیوان.. نه‌ خوشکی
 بیه‌روتم، هیچیان فریام نه‌ده‌که‌وتن.. بیجگه‌ له‌ قاقای باو کم که‌ سړی کردم..
 هیچ نه‌بیست، سه‌گه‌کانیش گوئیقولای غی قریومه‌که بوون، تاوینک رووه‌و
 گورمه‌که و مر سوورانوه، شاگه‌شکه بووم.. وتم نیتیر ته‌واو.. سه‌ر فراز بووم..
 من رام ده‌کرد.. دیسانه‌وه ره‌شبا.. باوبۆران.. زریانکی شیت به‌ روومدا
 هه‌لیکرد، سه‌گه‌ هه‌وشاریه‌که له‌سه‌ر گورمه‌که و مر که‌وت و نه‌وانیدیکه
 ره‌دووم که‌وتن، بالیان له‌ رسکا بوو، به‌سه‌ر کێله‌کاندا بازیان ده‌دا، ره‌شبا
 جله‌کائی له‌به‌ردا دریم، قور و چلباو و به‌فر که‌وشه‌کانیان دارزاندم، که‌وته‌م
 به‌ر ره‌حه‌تی توف و زریانی نه‌و شه‌وه، ده‌توت مردوو مکان یه‌که به‌ یه‌که
 قاجم ده‌گرن، نه‌م گور هه‌لیده‌دام بۆ نه‌و گور، هه‌ر ساته‌م و که‌وتتیک
 مه‌ودای من و سه‌گه‌کائی نزیک و نزیکتر ده‌کرده‌وه، نه‌مه‌یان تاوه‌غاری
 سه‌گه‌ل نه‌بوو.. نه‌خیر.. به‌لکو ره‌شبا به‌ ناسماندا ده‌یفراندن، که‌له‌یه‌یان له‌ من
 تیزتر ده‌کرد، به‌ چاوان گریان ده‌باراند.. گریک پاشه‌لی ده‌سووتاندم.. قه‌پیان
 له‌ به‌له‌کم و پاژنه‌م گیر ده‌کرد، ده‌بوو ته‌کان به‌دم ده‌نا نوقمی قور و لیته
 ده‌بووم، سه‌گه‌کان دوا سیپال و بوزرگیان له‌به‌ر مادی، رووتوقوت له
 ژیر به‌فر و ته‌زه‌دا، ترس بوو ته‌کائی پێ ده‌دام، هه‌ردوو ده‌ستم ده‌خسته
 به‌ر ئاوی باران.. به‌شکو نه‌وه خواجه خوینی باوکه له‌ ده‌سته‌کانم بشواته‌وه تا
 چیتیر راوم نه‌نین.. بیه‌وده بوو.. بیه‌وده.. سه‌رم هه‌لبیری و چراکائی
 حه‌سارم له‌و دور مه‌وه کزکز ده‌سووتان.. هاوار و قیژه.. ته‌په‌نپی پنی
 سه‌گه‌ل راوه‌دوی ده‌نام.. ده‌نگی باوکه بوو جینوی پێ ده‌دام.. ده‌نگیکی
 ناساز و ناقولای.. خۆم دایه‌ ده‌ست ره‌شبا و گه‌ردهلول، به‌ لوورهلوور
 ده‌ستی گرتم.. له‌ دوامه‌وه ره‌وه گورگ و چه‌قه‌ل و که‌متیار و تانجی و تووله
 تیکه‌ل به‌ سه‌گه‌ل بوون.. له‌سه‌ر له‌پی ره‌شبا گه‌یشتم.. به‌ هه‌له‌داوان و
 ته‌نگه‌تاوی له‌ هه‌موو ده‌رگاگانم دا.. به‌ هه‌ردوو ده‌ست، به‌ له‌قه، به‌ که‌ل له‌می

سەر.. ولئی ئەفسووس.. هیچ کام لە خوشگه‌کانی دلێم دینم.. یان دایکانی میهر میانم دەرگایان لێ نەکردمەوه.. هاوارم کرد:

«ژناتی حسار و مەرنە دەری.. واز لە باوئەشی دۆستەکانتان بێنن، من بووم دەرگاکانم شکاند و پەنجەرەکانم و ئا کرد.. کێ لەودیومەوه بە روومدا ئاواهی دایخستون، هۆ خوشکانم منم بۆ جەر بەزە و ئاومیدتان.. دایکانی هەمیشە دیدەتەر منم کۆری هەلەتە و تاوانبارتان.. بەر لەعەنتی باوکه کهوتوو و هانام هیناومەتە بەر قاپیتان.. ژنی چاک بن.. دەرگام لێومکەن.. هۆ بۆ نامەر دەکانم ئێوه وان لە کوئی؟»

وای لە خۆم رەنج بە خەساری.. سهگه‌کان تا دههات نزیکنتر دهکهوتنهوه، شوێنییه‌کانم ههله ناکهن.. ئهوانیش ئهوتتا، له‌ودیو، هه‌موویان له ئامیزی دۆست و میزد و دلخوازه خۆنه‌شۆر مه‌کانیان، ئه‌وان مر و مه‌ستی مه‌له‌ی نیو چه‌وزی حسار.. ده‌منرکاند.. جگه له سه‌دای نرکه‌ناله‌ی خۆم و سه‌گه‌مهری دوور و نزیك هه‌یچ نه‌یست.. ئاسوده بن.. ئیوه بنوون و با من گه‌ڕۆده‌ بم.. مالم نا.. به دیوار مه‌کاندا هه‌لز نام.. پشیلهی توفیوئاسا چنگم له دیوار مه‌کان گیر کرد و پینیدا هه‌لگه‌رام.. چوومه سه‌ر شووره دار مه‌وه‌کانی حسار.. سه‌گه‌کان له خواره له‌مووزیان بۆ چه‌وا به‌رز ده‌کردمه‌وه و ده‌حه‌پین.. خۆم گه‌یاندە سه‌ر شاتوه‌مه‌کانی ته‌ک چه‌وز مه‌که.. به‌ر دوام به‌رد و داریان بۆن ده‌کرد.. چی له‌و خۆینه به‌که‌م خودا هاوار.. به‌داند.. گاز له‌سه‌ر گاز.. به‌ چه‌رنووک هه‌ردوو ده‌ستی خۆم زامار کرد تا خۆینم داچه‌ڕیت و تیکه‌ل به‌ خۆینی وشکه‌مه‌بوی باوکم بێت.. بیه‌وه بوو.. له‌ خۆینی مندای رەنگ و بۆنی خۆینی باوکه‌میان ناسییه‌وه.. له‌سه‌ر شاتوه‌مه‌که‌وه خۆم هه‌لدایه‌ ناو چه‌لێک، له‌ چه‌لێکه‌وه بۆ چه‌لێکی ئه‌واتر.. هاته‌مه‌ ده‌ری و ساکه‌ده‌شتیک.. ها لێره و له‌وئ.. به‌و شه‌وه جگه له‌ منی باوکه‌کوشته که‌س نه‌مابو و نه‌خه‌ویت.. به‌ده‌م غار مه‌وه دۆلێک ده‌یدامه‌ ده‌ست دۆلێک، به‌ نیو چه‌نده‌ها توونیلی تاریکدا تێپه‌ریم.. ئه‌م گه‌رد و ئه‌و زورگ و ئه‌م ته‌لان.. که‌ندوله‌ند.. چه‌رم و چه‌م و رووبار.. زه‌نویز و زه‌لکه‌ومه‌کان.. ئه‌م ئه‌شکه‌وت و ئه‌و ئه‌شکه‌وت، ژیر ئه‌م که‌په‌که‌ شاخ و ئه‌و دره‌مخت، قه‌دپالی سه‌خت و هه‌له‌مووتی هه‌لێر.. که‌ناری له‌موی و خاکی به‌رده‌لان.. پنیستی هه‌ردوو بنی پێم به‌سه‌ر دار و به‌رد و درکه‌کانه‌وه به‌جێمان.. سه‌ر مه‌تا تال تال.. پاشان قامک قامک مووی ڕدین و سمیل و سه‌رم سه‌پی بوون.. بوون به‌ هه‌ودای ده‌م ره‌شه‌با.. ددانه‌کانم له‌ نیو زیخ و چه‌و و له‌می ئیو به‌ست و جوگه‌له‌که‌ن به‌جێمان.. پەنجەکانم دارزان و نیوئکه‌کانم به‌ قه‌د دره‌مخته‌کانه‌وه نووسان. چیم به‌ خۆم کرد؟ وه‌ی

لهی شهوی کوتایی نایه.. نه هات.. نه مجار میان نه ئهستیر مکان به
 ئاسمانهون.. نه مانگ دهر دهر مو شیتتهوه.. به ههر در مختیکهوه، پنچکیکهوه،
 بهردیکهوه، درکیکهوه پهنجیهکم بهجی دههینت، ددانیک، نینوکیک،
 تالموویک.. تا سهگهکانی باوکم دستخهرو بکهه.. فریویان بدم تاوهکو
 ریچکهی بونی ئه مو خوینه ژههر اوییه له ههوادا بزر بکهه و ههلهتهیان
 بکهه.. دهبوو وا بکهه.. وهلی نا.. لیم بزر نهدهبوون و دهیاندوزیمهوه.

لهسهه فهرشی بهفر پهلهی خوینی رهش و سوور بهجیدهمان.. سهگهکان..
 تیکهل به تانجی و تووله و تورگهکان دهبوون و لموزیان لهی پهلهخویناه
 دهخشاندههاتن.. هانکههانکی سهگهل ههراسانی کردم.. تف له بهفریش..
 ههتا بهفریش وهک بابووران و رهشها و خوشکهکانم خیانهتکاره.. رهشها
 بونی خوین و گوشتهکهمی بهو ساکهدهشتهدا پهرتوبلاو دهکردوه و
 سهگهکانی هارتر دهکردم.. چوار پهنجهی دهستی راستهههلوهرین.. پهنجهی
 شایهتنامه نهیبت.. ئهوشم خسته سهه بهردیک و به بهردیک وهک تولههمار
 پهراندم.. دوا پهنجهم لهی دهستهی که مشتوی خهجهههکیان گرت و
 کوتایه سهه شهپیلیکی چهپی باوکم.. وتم:

«وا نهیبت لهی خوینه نازاد نایم.»

بیچاره بووم.. بیچاره.. ویستم سهگهکان بژمیرم تا بزانه چهندیان ون دهبن
 و چهندیان راوهووم دهنین.. کهچی باریزه فیلی له چاوهمکنم کردم.. تف له
 بهفر و با و باریزهش.. تف لهی سروشتهی دهستی ناپاکی خستوته ناو دهستی
 باوکم و خیانهتم لئ دهکات.. به مهزمندم ئهه دونیایه جگه له خوم و سهدهها
 سهگی هار و نهگریسی باوکم هیچی دیکهی تیدا نییه.. به عهز متهوه بووم
 که بزانه ناخو بهر لهوهی که بیکوژم، ژمارههی سهگهکانی چهن بوون؟ وهلی
 نهدهکرا و مهحال بووم.. ئهه خوی و ههسارهکی به چی پاس دهکرد؟ کئی
 زاتی دهکرد بهههیتتهوه نیو ئهه ههساره؟ به نهفرمت بن خوی و سهگهکانی..
 ئهه جارهی که له هههندهرانوه میوانیکی نازیزی باوکم بیچوهه شیریکی بو
 هانی.. پیی وت:

«خوزگه له بری ئهه بیچوهه شیره تولهسهگیکت دههانی.»

که میوانهکی بهری کردم.. سهه ههنگاو دوور نهکهوتیوه، که بیچوهه
 شیرمهکی کهلهپاچه کرد و فری دایه بهردهمی سهگهکانی.. که لیمان پرسی:
 «بوچی وات کرد باوکه؟»

بهدم کوتهگوشته خسته نیو کهلهی سهگهکانی لهژیر لیوهه مراندی:

«تەنەها یەک شیر لەم حسارەدا جینی دەبیتەوه!»

پەنجەمی خستە سەر سینهی خۆی : «ئەویشیان منم». جارێکی دیکەیان لە چیاوه میوانتیکی دیکەی پلنگی مالبی بو هانی.. سێ رۆژ دواتر ناردی بو گهره‌ی حساریکی دیکه.. له بهر خۆیهوه دهیبلماند:

«زۆر حەیفە پلنگ مێتێتە هەبی.. هەرچەندە سەیری دەکەم، ژان دەچیتە دلمەوه.»

دەتوت عومریکە غار دەدم و وەرینی سه‌گه‌ل و لووره‌ی رەشەباش هەر اسانی کردوم.. هەر اوزەنا.. ژاوەزاو.. دونیا بە دوامه‌وه بە هه‌موو دار و درمخت و فرنده و خەلقەنده و ده‌عباکانییه‌وه مه‌وجی دەدا و ده‌هات.. ره‌گی هه‌لتوقیوی درمخته‌کان، چلۆچیو.. درکودال و گیاوگۆل و خویان له هه‌ردوو قاچه‌وه دەنالاند.. له‌په‌ررۆو ده‌یانخستم.. ئێوه‌ش چونه پال به‌فر و باران.. هۆ درمخته ناپاکه‌کان.. ئەمی قه‌مزه‌ی نێو گۆماوه‌کان.. نوشتامه‌وه.. دوو پەنجەمی پێی راستم و سێ پەنجەمی پێی چه‌پم نێو کەکانیان فری دا.. له‌هه‌ر ده‌پەنجه‌وه‌ش خۆین فیجقه‌ی ده‌کرد.. پر به‌و ده‌شته‌ زریکاندم.. زریکه‌ دوا‌ی زریکه‌.. ئەمی ئەو خوشک و برا و دایکانه‌ی له‌ سێبهری باوکم دهن‌س‌ان و من ئازادم کردن، فریام که‌ون.. هۆ خوشکه‌ خۆفرۆشه‌کانم.. دایکانه‌ی نابه‌لەدم.. هۆ برا نامەرد و سپله‌کانم.. من نەمزانی خۆتان شه‌مشه‌مه‌کوێزن و عاشقه‌ تاريکین.. دەنا بو‌ خزانه‌وه‌ نێو حسار و به‌ داروپه‌ر دووی به‌سه‌ر یه‌کدی دارما‌وی جارێکی دیکه‌ کولانه‌ و کۆلېت و قه‌فه‌ز و زنجه‌کان بو‌ خۆتان دروست ده‌کەنوه‌؟ دهر گام لیوم‌کەن.. دوا قه‌سه‌ی خۆم بپیه‌ و ئیدی چارم نابینن و به‌ نه‌فرتم بکه‌ن.. ئێوه‌ کوان.. کوا؟ ها.. ها.. ها.. سه‌دا.. سه‌دا.. ئاورم دایه‌وه‌.. به‌سه‌ر به‌فره‌وه‌ قه‌تاره‌ی کاروانی سه‌گه‌ل و تروسکایی چ‌را کز سووتاو مه‌کانم بینی.. چ‌ ده‌بیت ئەگه‌ر هه‌ر هه‌مووی یه‌کیک بیت له‌ خه‌ونه‌ ناشیرینه‌کانم.. خودایه‌ من چی بکه‌م؟ به‌سه‌ر لووتکه‌ی شاخاندا هه‌لز نیم یان خۆ بخز نیمه‌ نێو چاله‌کان؟ تا ماوم و هه‌ک مه‌یموونی ناو دارستان خۆم به‌ درمخته‌کانه‌وه‌ شور بکه‌مه‌وه‌ یان خۆم ون بکه‌م دهنێو گێژنه‌ی ر‌ووبار مه‌کان؟ خۆم بده‌مه‌ ده‌ست باریزه‌ و توف و زریان.. له‌ خودا بپاریمه‌وه‌ بروسکیک لیم بادات و بمکات به‌ خه‌لووژ.. ئاسمان هه‌لمبکیشیت یان زه‌وی قووتم بادات، خۆ بده‌مه‌ ده‌ست گه‌رده‌لول یان له‌عه‌تی ئه‌یدی باوک؟ په‌نا به‌رمه‌ به‌ر که‌لاو مه‌کان یان به‌رقایی کۆشکی میر و به‌گزه‌ده‌ و ئاغا و سولتانه‌کان؟ بېمه‌ مه‌یتەری گه‌وره‌ پیاویک یان هانا به‌رمه‌ به‌ر خێوه‌ت‌گای خێلیکی قه‌ر مه‌جان؟ که‌ دایکانه‌ی خۆم نه‌مه‌گر نه‌ خو، کێ ده‌بیت به‌

دالده و پهناگه؟ بجمهوه حسار و خو بخزینمه نیو کولانهی سهگهکان بیان بومه نوکمری نیو دیومخانی بهگلر و شازادهکان؟ پی بزائن دستم به خوئی باوکم سوور بووه، چ باوکیک رازی دهبیت منالهدکانی دهرگام لیومکهن..

ئیدی براکانی خویم پشتیان تیکردم.. هممو ریگاکان و نیان کردم..

بابهخولهمیان پی دهرکردم و هس جارهی دهیانخستمهوه سهر ریچکهی حسار.. سی جاران به دوریدا سوورامهوه.. نه دستبهچرایهک هات به پیرمهوه.. نه مؤمیک ههجوو رنیم رووشن بکاتهوه.. نه دهرگایهکیان کردهوه و نه پهنجرهیهک.. تهواو.. ئیدی من چیتر توبهرهی بنهماله نیم.. شاربهدر و حسارسیزان کردم.. پشت له حسار و روو له ناسویهکی خوینین به تاو و قههریکهوه تهکانم ددا.. خویم له چنگی قهدهریکی ستهمکار رادهمپسکاند..

تف له هممو ریگاکان.. هممدیس دهستخهرویان کردم.. فرییان دامهوه سهر ریچکهی گورستان.. هس دهنوت گوی زموی دوو جهسهره، جهسهریکی گورستانه و جهسهریکی دیکهی حساره.. که تهختی تهویلم بهر کیلهکان کهوت، زانیم دیسانهوه کهوتوومهتهوه نیو گورستان.. سهگهلیش به دوامهوه.. وهک سهگیک له بهر قاپیی غهوسینکدا بکهویت.. وهک بیسترین تاوانبار له بهر قاپیی مزارمکهی کهوتمه سهر چوک.. که زیندوو به دهنگمهوه نهیسن.. مردوهکان چیم بو دهکن؟ هیلاک و شهکهت..

غار غارین زمانی پی له زموی دهمخشاندم.. لهپهروو کهوتمه سهر کیلیکی شکاوی تیژ وهک چهقوی قهساب، چهناگهه رووشا و به پختیت و ریشهوه به بهردی کیلهکهوه نووسا.. شهوقی بهفر به شهوارهی خستم.. لهبهر دیدهدما مووهکانی ردینم پاکی سپی دهر دهکهوتن.. ئهمه شهویکه بیان سهدهیهکه سهگهکانی باوکم راوهدووم دهنین، خویم حهشار دا، لهم پشت کیلهوه بو ئهو کیل، خوئل و بهفرم کرد به سیپالی بهرم.. هس دههاتن.. شوورهیهکی سهگانهمیان به دوری من و مردوهکاندا کرد.. دهنیو ئهو دار و پهردوهدا منیان گهوزاند.. زامیان تی ههلهدهسوویم.. لیکی لیقتیان دهرژانده سهر دهموچاوم.. بو نیان دهرکردم و نهیاندخواردم.. به نیو بهفری کهلهکهجووی سهر گور مکان تلیان پی دهدام و پهنجتهوتهی دهستی چهپ و کهلهمووستی پنی راستهمیان قرتاند.. سهگه ههوشارییهکه لهسهر گورمکهی باوکه ههستایهوه سهر چوارپه لان و هوروژی هینا و وهک تیر له کهوان دهر بچیت، گهیشته سهرم و کهلیهی له پشتی ملم گیر کرد و تاناوهر استی بربره ی پشتم پیستهکهی دامالی.. گور اوگور تهکانم دهدا.. به سهکهخشکی لهسهر چوارپهل هم کیل بهو کیلیدا دهدام.. قیژاندم.. گورستان دهنگی دایهوه.

«هو باوکه فریام کهوه، سهگهکانت وا دهمخون.. فریام کهوه..»

دهمخ.....ۆ...ۆ...ۆ...»

بەپەلەپروزی و لەسەر لەپ خۆم گەیانده سەر گۆرەهەکی، بە هەر دوو چنگی خویناویم بە پرتاو و شینتانه بەفرەمەم لادا.. خۆل و لم.. بەرد و زیخ.. ویستم بگەمە سەر ئێمە برینەیی وا بەسەر مەمکی چەبیبەوه.. چون ئاوی حەیات.. کانی نەجات دەمی پێوه بننیم.. هەلمدەکوئلی.. بە دوو دەستی کوئەر ماسام هەلمدەکوئلی.. سەگەکانیش بە چوار دەوری گۆرەمەدا هەلقەیان بەست، باز نەیهکی بئ کون و کەلین.. بئ ئێمەیی بوەرن و کەلیم لئ گیر بکەن.. نا.. برستی ئێمەیان لەبەر برابوو بوەرن.. ئاسووده و ئارام کلکیان دەلەقاند.. بەند و داخ راو دەنیو باز نەیی سەگەکان بە دوو چاوی پیر لە خوینەوه لیم رادەمان.. تاوناتوئیک دەیانمراند.. گەشتمە سەر لاشەهەکی.. کفنه خویناویبەهەم دادری و دەمم نا بە برینەهەکیوه.. خوینەهەم هەلمژی.. مژ لەسەر مژ.. دەگریام و دەترسام.. تەوئیلیم ماچ کرد.. ئێمە شووم بێر کەوتەوه کە دواي شۆرین و عەتریزان هەریهەمان پالی بەوی دیکەوه دەنا تا دوايین ماچی مائاواویی لئ بکات.. هەر هەمووان دەلەرزین وەک لەرزینی ئیستای من، لە ترساندا.. تا روخساری وەک مۆم مەییوی نەبینم، دەمم لە برینەهە هەلمدەگرت.. زەر داویکی تیکەل بە خوینم هەلمدەقوراند.. ترسی خۆم بوو.. یان بە راستی باوکه بوو و برینەیی دەکرد.. کە سەرم هەلبیری، رووی لئ وەرگیرام. رووخساری لە چاوتر و کانی کدا شینووی دێهەها پیاوی توره و تۆسنی دەنواد، کە من نەمدەزانی لە کوئ دیومن.. زمانم بە مەلاشووموه نووسا.. وەیی لە خوینی تال و تفتی باوک.. سەگە زۆر نەگریسهکانی تا دەهات، گرد دەبوونەوه و بە چوار دەوری گۆرەمەدا هەلقاوهلق وەرکەوتن.. دێهەها لموزی دریزکۆله و رەشداگەر او.. زمانی لیکن و شەقار شەقار.. هەناسەیی گەرمی زۆر بیزار او.. هانکەهانکی قیزموهن.. باوئیشکینک و دوو و دەه، کەلەه و ددانی شەیتانی.. زمانی شۆریان لیکی دەمرژانده پشتی ملم.. دێیانلستەوه دەمولووتم.. چاوانی خوین تیز او.. تینوو بە خوئیی من.. منیش شەکەت و داهیزراو.. پەلوپۆ شکاو.. لە نیو گۆرەمە و لە تەک باوکەدا راکشام.. دەستم لە هەوکی ئالاند.. نامی خوینیکی تفتیش لە ژیر زمان و ددانەکاندا.. کە بە ئاستەم دەجوولام هەر هەموو سەگەکان هەلمدەستانەوه سەر پاشوان.. تا گەر قوچاندم، غار بەدن و بکەونه دوام.. دواچار زیوانی لەعەنتی لە گریهونالینی پیر لە دەردم وئاگا هات.. بە شەلشەل بەسەر گۆرەکاندا بازی دەدا.. لەژیر تارمایی سەگەکاندا ون بیووم. لە نیو سەدەها لموزی لیکنی سەگەکاندا سەرم دەرکیشا و بە

کرووزانه موه پیموت:

« کاکای زیوان.. زور برسیمه.»

دمنیو لهگهنیکی ژهنگاوی که بونی میزی لی دهات، پاشماوهی ئهو خوانهی بو هینام، که له بهر خویان مابووه.. من برسی و سهگهکانیش له من برسیتر.. لهو لهگهنه بهربووین.. قهپیان له دهستم گرت.. پاش چند شهویکی دواتر دهستم گرت به داوینی زیوانهکوه و خوم دمخیلی کرد.. کهوشهکانیم ماچ کرد.. خوینی باوکه زهلیلی کردم.. لئی پاراموه.. وهرینی سهگهکان سهریان لی دهشیواندین و نهیاندیهیشت له یهکدی تی بگهین.
زور تکام کرد:

«دهستم دامینت.. گومهزیکه هاکهزایی لهسهر سهری من و باوکم و سهگهکانی بکه.»

«بو چیه؟»

«دمخووزم لیره بمینموه و تیایدا نیشتهجی بم.»

«بهلام ئهم گورستانه یهک زیوانی بهسه.»

«ناگام لئیه قوربان.. من حهدهم نییه به زیوان بم.. من لیره، له تهک

گورمهکی باوکمدا، گهرهکمه پاسهوان بم.»

«بو ناگهزیتیمه بو حسار؟»

له زاری کراوهی سهگهکان رامام و بهحسهرمتیکوه و تم:

«من له حسار شورام.. من ئیتز تهواو.. ئیره مهسکهتمه.. تو لهگهلاما به..

ئیره دهکهن به حسار.. با سهرمتا له گومبهتیکوه دهست پی بکهین.»

«بهلام به چی و چۆن ههی کهرپیوا؟»

«به خوشکهکم بلئی.. با ئهو دهلیلت بینت.. گهنجینهکهی باوکم وا هیشتا له

حسارهکه و پره له لیره ی بیغوش.»

دایه پرمهی گریان و بهقههرموه تفیکی لی کردم.. پروام به چاو و گوئی خوم نهدمکرد.. ئهو زیوانهکه بینت وا به کولودل بگری.

«ئیهو بنهمالیهکی شوومن.. ئهو باوکه غزهیهی تو سی شهو لهمهوبهر

هاته خهونی و کوشتی.. لهگهل قیژهی خوشکهکمت له شیرین خهوی خومدا

راچهنیم.. دموچاوی پهنابوو، له همدوو لالیوییهوه کهفی فری دها..

چاوانی ئهبلقم.. بهدم گریهوزریکهوه له باوکت دپارایهوه که دهست له

گهردنی بکاتهوه.. به قسه فریای نهکوتم.. همدوو رهشینهی چاوانی

ومرگهران و ئاودیو بوون.»

به ترسی منالیکهوه قیژاندم.. قیژیهک سهگهکان له چواردهورمدا

رهوینوه:

«ببیر موه با گویم لئ نەبیت.»
 لیم هەنگەر ایموه.. «وس بە خەسیوی نامەرد.. بەدەفسال.. وام لئ مەکه
 میز بە هەردووکتاندا بکەم.»
 خۆلی ناو گۆرەکەم بەسەری خۆمدا کرد و نالاندم:
 «وا مەلئ توخوا.. وا مەلئ.. یانی «سارا» مرد؟»
 «شەویک پنیستر هاتبووە خەونی.. وتبووی: ئیوه قەت شەرم و حەیا
 ناکەن؟ شەوانە گویم لە هەناسەبێرکی و هانکەهانکی دەستلەملا نیتانە.»
 «قەت ناکرئ و ابیت.»
 «خێلێکی بیخیزن.. گۆرستانەکەم لئ پیس دەکەن.»
 «گۆمەزێکم بۆ هەلبەستە و میراتی باوکم بۆ تۆ.»
 «تابەفەهی فەساد.. عێلی شەیتان و جادووگەر و کونەپەپوو.»
 «خوشکیکی دیکەمەت لئ مارە دەکەم.»
 «خێلی مەیموون.. هۆزی نەگریس و بەدیووم.»
 «تکات لئ دەکەم.. هەموویان بۆ تۆ.. نەک یەک خوشک.. دە خوشکی دیکە..
 ئەسپێک نا.. دە ئەسپ.. برۆ حسار مەکه و وەک کالەک و شووتی هەلیان
 بژیره.»
 کە وام وت، زەر دە گرتی و سەری لەقاند.

ئەو هەتەم دەنیو گۆمەزێکدا.. شەوانم: بەفرە و بارانە و رەشەبا.. خەونی
 زۆر بیسەر و بەر.. رۆژانی دۆزەخی هاوین.. ئەو هەندە گۆرەوشار درام، تا
 شیری دایکم لە هەردوو کونەلووتەموه پێژا.. دونیام دەستیگە و دەلاقەبەک..
 دەستیگە کە لە لەگەنێکی ژەنگاوی بێرێک خۆراکم بۆ رەت دەکات.. تکای لئ
 دەکەم سەگەکان بێ پاشماوەی گوشت و کەلاکی مردووبوو و ئیفسان
 نەکات.. نەبا لە برساندا من بخۆن.. دەبوو هەمیشە زێوانی چاوپنۆک تیز
 بەرتیل بکەم.. سەرپشکی بکەم لە میراتی حسار.. لە لاشەیی دارزیوی
 باوکه پاراموہ کە ئیدی بەسە و چیتز ئەاوسی.. نەپەنمی.. رۆژ بەرۆژ
 دەپەنما و جیبی بە من لەق دەکرد.. وای لئ هات هەر تەنہا پەنجەبەکی بە
 قەد بالای من زیادی کرد، سەدەها دەست و پەنجەیی لئ روان.. لەو
 رۆژموہی ناشتمان، نینۆکەکانی لە رسکان نەکوتم.. هەر چۆنێک
 دەجوو لأم، نینۆکێکی لە چاوم دەچەقی.. بەردەوام ئمو کرمانەم لە خۆم
 دادەتەکاند، کە لە لاشەیی ئەودا دادەکوتم و روو مو چالی چاوانم.. روو مو
 کونی گۆنچەکە و ناو دەم دەهاتن.. سەگەکانیش لە دەلاقەبەکوہ و لە درزی
 بەرتەسکی دیواری گۆمبەتەکوہ ئەمبەر و ئەوبەریان دەکرد و

نەدەسرەوتن، رەوھیک شەو راوی دەکرد و رەوھیک بە روژ.. قەتیش لە
من غافل نەدیوون.. دەمویت بزانم چەند دەبیت لێرم و تاکە ی دەمئەمۆه؟
لە لاشە ی باوکە دەپارامۆه:

«هاوارم وەبەر تو.. لە سەگەکانت قورتارم کە و بمکەو بە کوری خۆت..
جاریکی تر واکە هەوای پاک هەلبێژم.. ئازادم بکە تا حسارەکەت
ئاوەدان بکەمۆه.. موعجیزە ی خۆتم پیشان بدە و لە گوناھم خۆش بە.. ئیستا
هەموو دنیا زانی تو بە مردوویش لە هەموومان زیندووتری.. رووخسەتم
بەری بچمۆه ناو حسار.»

بێھوودە بوو.. بێھوودە.. لەگەڵ هەر تکا و لالانەوھیکم زیاتر دەناوسا و
دەپەنما.. گویم لە خیزە ی هەناسە ی دەگرت.. هالایکی گەرم کە برۆ و
برژانگمی دەسووتاند.. بە دیار لاشەکەمۆه روژانم چەندە لەیەکدی
دەچوون.. وەک هەزاران دەنکەخۆل دەنیو کەلینی پەنجەکانمۆه دەرژان و
رەشەبا دەیانبات.. دەبوو وەک سووفی تەزبیحکی هەزار و یەک قلم پێ بیت
تا خەم و دەرد و کۆست و خەونەکانی پێ بژمێرم.. لە گومەز نەدەچوو..
کاولەناشیک بوو.. قەلایەکی دارماو و جیمای سەدان سأل لەمەوبەر..
فرەفری بالی شەمشەمەکوێرە و قەلەباچکە و کونەپەپوو شینیان کردم..
باوکیشم تا دەهات وەک کەسیک لە خەویکی ناخۆش و قوول رابوو بیت،
خۆی لێک دەکشایەو.

ئیدی دەبوو خۆم لە کەلینی پەنجەکانی یان بنبالی بشارمۆه.. بۆچی
سەگەکانی لە گۆشتی ئەو ناخۆن؟ بۆ لە کرمەکانی سەر لاشە ی ناو روکین؟
هێی عومری جوانیم لە تاوان و سزا بەھەدر چوو.. پاش لە هەر
خەور ابوونیکم شتیکم لە کیس دەچوو.. گەر دیلە گەردیلە مێشکم دەسووتا..
رۆناھی لە گلێنەم دەتورا.. لەگەڵ داکووتنی هەر چنگەخۆلێک بە زەبری
فرکە ی بالی شەمشەمەکوێرە یەک رادەچەنینم.. لەو دەچوو لەو گۆردا
قوونای دۆزخیم بژیم تا ئەو کاتە ی پاک دەبمۆه لە خۆینی باوکم.. جاروبار
هاواریکم دەکرد تا ببەسەلمینم کە هینشتا ماوم.. هاوارەکە دەبوو بە نوزە و لە
گەر وودا دەتوایەو.. هاواریک کە هەرگیز نەدەگەشتە گۆبی خوشک و
دایکانم:

«ئەوئا لێرم: من و لاشەیکە کرم تیکەوتووی باوکە.. واین لێرە..
لەگەڵ سەگە بەمەفاکانی.. دەنیو هەمان گۆر و گومەز و گۆرستان.»
ئەوئان.. بەئاستەم گویم لێیانە، لە گریهونالین.. لە داد و فیغان و

سینهکوتان.. لهودیو گومزهکهوه خوشکانی خۆفروش و بدهبختم، دایکانی بيمرومت و گريڼۆم، برا سپلهکانم له خویان دهدن.. گویم لیبانه نهرمت له من دهکهن و داوای بهخشدنهیيش له باوکم.. ههریهکهو نزای شنتیک دهکات.. ئەمیان کور.. ئەمیان کچ.. ئەمیان مێرخاس و ئەمیان سازاده.. ئەمیان بالهخانهی بهرز و بلند، ئەمیان سامان و مالی قاروون.. ئەمیان عومری دريژ و ئەمیان جوانی..

«ئێوه له کێ دهپارینهوه؟ ئێمه کور و باوکیکین، که کرم خواردوونی.»

دهبیت چاوهری بم تا سهگهکان پیر دهبن و دمتوپن.. ئەوسا نازاد و سهرفراز بم.. کهچی لهبهر چاوانم زاوژی دهکهن و تا دیت خورتتر دهبن. گۆر و دێلهکان تیک دهلاین.. نه شهرم له من دهکهن نه له رۆحی پر ههیهتی باوک.. وهلی ئەم بهو تیکنألانه کۆلنیک شاگهشکهیه.. ئەواو.. چیتر لهو گومزهدا جیمان نابیتهوه. لیشم ناگهڕین بستیک لهو لاشه پهنامه و لهو گۆره دوور بکهومهوه.. دهخوژم یهکه به یهکه دهرمانخواردیان بکهم، بهرتیلنیک بدهمه زیوانهکه و خۆم قورتار بکهم، وهلی تا من له خوانهکه نهخۆم، ئەو نهگریسانه لموزی تیناخهن.. بۆن به ههموو شنتیکهوه دهکهن.. که توپین.. ئەوساش مهگر له کهلاکی ئەو سهگانه بهمهڕیم.. ئیره دهبیت به گومزێ دهیهها کهلاکی کرم تیکهوتوو.. بیشک به بهر چاوومهوه کرمهکانی سهسر لاشههه باوکه لهگهڵ کرمهکانی لاکه سهگهکان سواری یهکدی دهبن.. ههر خوا خوی دهنانیت چ کرمیک ههلدین و چون دهکونه گیانی من.. خولیايهک دهمگریت که نهگه چارم نهما، خۆم و سهگهکان له لهگهنتیکی ژههراوی بخوین و قیروسیا.. رۆژیک نا و دوو ناسهدهها رۆژ.. شهویک نا و دوو نا و ههزاران شهو.. نهک ههر خوشک و دایکانی خۆم.. ههموو ئەو ژنانهش که من ناناسن، لهودیو دیواری باز نهیی گومزهکهوه تف و نهفرمتی رهشم بۆ دهنترین.. نهک ههر ئەوان.. بهکو ئیوش.. نهفرینه.. نهفرین.. من حساریک یان خۆم م پماند؟ من.. باوک یان خۆم کوشت؟ بۆ کوئ بچم که دنیا حاشای لی کردم؟ منیکی نیفلیج و له پهلوپۆکهوتوو.. له نیوان ئەم گۆره و لهژیر بارستایی گردیک له کرم.. چکوله و گرگن له پال لاشههه ههیشه پهناموی که ههر دوو قاچم به قوونمهوه نووساون. بۆ کوئ رابهکم؟ توولهسهگهکانیش بۆنی خوینی باوکه به دهستمهوه دهکهن.. وابیت.. گومزێ سیخناخ به سهگهکان دادهرمیت.. به دواي خو لیکیشانهوهی باوکهدا دادهتهبیت.. بهسهر من و ئەودا.. ئەوسا ناچارم دامینی زیوانهکم بگرم و

دەخێلی بېمەوہ.. وەستا و شاگردان بگرتیت و گومەزێکی پانویۆرتەمان بوو
 بوونیات بنیت.. چش لە میراتی باوکە و تەقاندنەوہی خوشکەکانم.. ئیدی
 تەواو.. مەحالە دەرباز بوونم.. نیتەر تا ماوم لەسەر لاشەوی باوکم دەخۆم و
 دەخۆمەوہ و دەخەوم.. کاس بووم.. گوێ پر لە وەرین و گریەوزاری دایک
 و خوشکانم.. تا ماوم ناحەستیمەوہ لە مەزاری باوککۆشتە و کولانەوی
 سەگەکانی.. لەوہ دەچنیت گونیهکم بو سەدای وەرین بنیت و ئەوہی دیکەیان
 بو سەدای نالین.. نا.. نەخێر.. من لێم تێک چووہ.. نە گومەز ھەبە و نە
 لاشەوی باوک.. نە وەرینی سەگ و نە رەدوو کەوتنی خوشکەکان.. نا..
 گومەزی چی؟ من خۆم بوومەتە گۆرستانێک کە جگە لە ناھونالەوی ئافرەتە
 رەشپۆشەکان و سەگەوری سەگە ھەو سبازەکان ھێچی دیکە نابینم و
 نابیستم.. نیتەر.. تەواو.. تەواو.. لەمەودوا تا ماوم.. دەبیت ھەموو عومرم لە
 نێوان سەدای گەرمی نالین و وەرین.. وەرین و نالین بەسەر بەرم.. نالین..
 وەرین.. وەرین.. وەرین.. چەند ئەستەمە.. ھەم گۆر و ھەم گومەز و ھەم
 گۆرستان بم.. چ ئەستەمە.. چ ئەستەمە.. چ ئەستەمە..!

«1988»

نێرە و ھەنووکە – گۆرستان